ശ്രീബുദ്ധചരിതം.

എൻ. കുമാരനാശാൻ.

PUBLISHED BY
L. F. Fernandez & Sons.
TRIVANDRUM.

[വില അണ ൧൨.

ശ്രീബുദ്ധചരിതം.

എൻ. കുമാരനാശാൻ.

PUBLISHED BY
L. F. Fernandez & Sons.
TRIVANDRUM.

[വില അണ ൧൨.

ശ്രീബുദ്ധചരിതം.

കിളിപ്പാട്ട്.

മൂന്നും നാലും കാണ്ഡങ്ങൾ.

എൻ. കുമാരനാശാൻ.

'ഭാസ്കര'പ്രെസ്സ്,
തിരുവനന്തപുരം.

൧൦൯൭.

മുഖവുര

ശ്രീബുദ്ധചരിതം കിളിപ്പാട്ടിന്റെ ആദ്യത്തെ രണ്ടു കാണ്ഡങ്ങൾ അടങ്ങിയ ഒന്നാംപുസ്തകം പുറത്തായിട്ടു ഇപ്പോൾ രണ്ടുകൊല്ലം കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ആ പുസ്തകത്തിന്റെ മുഖവുരയിൽ സൂചിപ്പിച്ചിരുന്ന പ്രകാരം മൂന്നും നാലും കാണ്ഡങ്ങളുടങ്ങിയ രണ്ടാം പുസ്തകം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താൻ ഇത്ര താമസം നേരിട്ടതിൽ വ്യസനമുണ്ടു്. എന്നാൽ, ഇപ്പോഴെങ്കിലും പ്രതിജ്ഞയെ നിറവേറ്റാൻ സാധിച്ചതിലുള്ള ചെറിയ ചാരിതാൎത്ഥ്യത്തോടുകൂടി ഈ രണ്ടാംപുസ്തകവും സഹൃദയരായ വായനക്കാരുടെ മുമ്പാകെ സാദരം സമൎപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ഒരു സംഗതിയാണു് ഇതിൽ പ്രത്യേകം പ്രസ്താവയോഗ്യമായുള്ളതു്. ഈ കിളിപ്പാട്ടു് 'Lignt of Asia' എന്ന ഇംഗ്ലീഷ്കൃതിയുടെ ഒരു സ്വതന്ത്ര തൎജ്ജമയായിട്ടാണല്ലോ ആരംഭിച്ചിരുന്നതു്. എങ്കിലും ഇതിനെ ഒരു സ്വതന്ത്രകൃതിയായി അവസാനിപ്പിക്കുന്നതു് പലതുകൊണ്ടും അധികം നല്ലതായിരിക്കുമെന്നു ഒടുവിൽ തോന്നുകയാൽ ഈ രണ്ടാം പുസ്തകം മുതൽ ആ അഭിപ്രായത്തിന്നനുരൂപമായ രീതിയിലാണു് ഗ്രന്ഥം നിൎമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതു്. അതുകൊണ്ടു മൂന്നാം കാണ്ഡത്തിൽ പൂൎവ്വാധികം സ്വാതന്ത്ര്യമംഗീകരിക്കയും നാലാംകാണ്ഡത്തെ മിക്കവാറും ഒരു സ്വതന്ത്രകൃതിയായിത്തന്നെ പരിണമിപ്പിക്കയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

കൊണ്ടു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആനുപൂർവീക്കും ആകപ്പാടെയുള്ള ഭംഗിക്കും പ്രൌഢിക്കും ഹാനി തട്ടാതിരിപ്പാൻ ശ്രദ്ധവച്ചിട്ടുമുണ്ടു്.

ഇതിവൃത്തത്തിൽ ബുദ്ധഭഗവാന്റെ സന്ന്യാസം വരേയുള്ള പൂർവാശ്രമകഥകൾ മുഴുവൻ ഈ നാലാം കാണ്ഡത്തോടെ അവസാനിച്ചിരിക്കുന്നതിനാലും ഇത്രയുംകൊണ്ടു ഗ്രന്ഥം പകുതി തീർന്നിരിക്കുന്നതിനാലും ഈ രണ്ടു പുസ്തകങ്ങളേയും പൂർവഭാഗമായി പരിച്ഛേദിക്കയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

കൈതമുക്ക, തിരുവനന്തപുരം,
൧൯൧൦ നവംബർ ൨൩. } എൻ. കുമാരൻ ആശാൻ.

ശ്രീബുദ്ധചരിതം.

കിളിപ്പാട്ട്.

മൂന്നാം കാണ്ഡം.

ശ്രീമയമായിടുന്ന വിശ്രമവനത്തിങ്കൽ
പ്രേമസിന്ധുവാം പ്രിയയോടൊത്തു യഥാസുഖം
ആ മനോഹരസൌധങ്ങളിലങ്ങനെവാണാൻ
കാമകോമളരൂപൻ, സിദ്ധാൎത്ഥൻ തിരുവടി

ഭീതിയും ദാരിദ്ര്യവും മറേറാരോ ദുഃഖങ്ങളും
വ്യാധിയും വാൎദ്ധക്യവുമെന്നല്ല മരണവും
ഏതുമേ സ്വയം ശാക്യസിംഹനാം തിരുമേനി
ചേതസ്സിലെന്താണെന്നതറിഞ്ഞീലതുവരെ

രാത്രിയിലെന്നാൽ, നിദ്രാസിന്ധുവിൽ സ്വപ്നക്കപ്പൽ
യാത്രയിൽ തളൎന്നുഷസ്സാം കരയെത്തീടുവോർ
ചിത്രമായിടയ്ക്കിടെ കണ്ടുള്ള വിശേഷങ്ങ
ളത്രയും തന്നോടോതിയിരുന്നിതപ്പോളപ്പോൾ.

ഈവിധം വാഴുന്നാളിലത്തിരുവടിയോമൽ
പൂവൽമേനിയാം യശോധരതൻ തിരുമാറിൽ

പാവനമാകും ശിരസ്സണച്ചു മയങ്ങിയും
സാവധാനമായ് ദേവി മൃദുവാം വ്യജനത്തെ

ഓമനക്കരതാരിലേന്തി വീശവേമിഴി-
ത്താമരയിതളുകൾ പൂട്ടിയുമുറങ്ങുമ്പോൾ

ശോകാവേശത്താലെന്ന പോലിടനെഞ്ചു പൊട്ടി
യാകുലാത്മാവായ് ഞെട്ടിയുണരും പലപ്പോഴും

"ലോകമേ, ഹാ! ഞാനെൻറകോലമേ! കേൾക്കുന്നു
നീ കേഴുന്നതു, നിനയ്ക്കുന്നുണ്ടു, വരുന്നു ഞാൻ" [ണ്ടു

ഇങ്ങനെ പുലമ്പീട്ടു, മുടനേ ദേവിയുള്ളിൽ
തിങ്ങിയ ഭയത്തോടും തന്മുഖാംബുജം നോക്കും

എന്തയ്യോ! കേഴുന്നതെൻ പ്രാണവല്ലഭ, ഭവാ
നെന്തൊരുമുഖമഴൽ നിന്തിരുമേനിക്കെന്നു

ഖേദിച്ചു പരിഭ്രാന്ത ചിത്തയായലിവൊടു
ചോദിക്കും ചപലനീലോൽപല വിലോചന.

ആകുലതപം തോന്നുമാറന്നേരം മുഖത്തതി
ശോകവും ദേവതുല്യതേജസ്സും സ്ഫുരിക്കയാൽ,

കേണീടുമവൾ; നാഥനുണന്നു തൃക്കൺ പാർത്തു
ചേണാന്ന ചെറു ചിരിതൂവിയാശ്വസിപ്പിക്കും

പ്രാണനാഥയെച്ചിത്തകാലുഷ്യം നീങ്ങുമാറു
വീണവായിച്ചീടുവാൻ കല്പിക്കും പിന്നെ ദേവൻ.

അങ്ങനെയിരിക്കെ നൽക്കമ്പികൾ ശ്രുതികൂട്ടി
യങ്ങുതൻകിളിവാതിൽ പടിമേലൊരു രാവിൽ

വച്ചിരുന്നിതു വെള്ളി വീണയൊന്നിളങ്കാററു,
സ്വച്ഛന്ദമടിച്ചതിൽ സ്വനങ്ങൾ പൊങ്ങുംമട്ടിൽ.

കമ്പിയിൽ കാററടിച്ചിട്ടോരോരോവിധം ചെവി
ക്കിമ്പമാമ്മാറു പല നാദങ്ങൾ പൊങ്ങീമന്ദം.

ചുററുമാളുകൾ ശയിച്ചിരുന്നോർ കേട്ടിട്ടതിൽ
ചെററുമേ വിശേഷം തോന്നീലവർക്കാർക്കുമെന്നാൽ,

താനേ തന്ത്രികൾ തൂവും കാകളി കുമാരനു
വാനവർ വിണ്ണിൽവീണ വായിപ്പതെന്നു തോന്നി

മാനസത്തിങ്ക, ലതുമല്ല ദേവകൾ പാടും
ഗാനവുമതിൽ കലർന്നിങ്ങനെ കേട്ടുനാഥൻ.

“ഇണ്ടലാർന്നോടിവിശ്രമം കൊതിച്ചെല്ലാടവും
തിണ്ടാടും വായുവിൻെറ ശബ്ദങ്ങളല്ലല്ലോ ഞങ്ങൾ.

കണ്ടീടുന്നില്ലയെങ്ങുമാശ്വാസമതുമൂലം
കുണ്ഠതയാർന്നിവണ്ണം കേഴുന്നിതറിഞ്ഞാലും.

ഉഴറിയിലോക്കുമ്പൊഴിക്കാററിനും മനുഷ്യൻെറ
പാഴാംജീവിതത്തിനും ഗതിയൊന്ന തായത്തു്.

കേഴുക, നെടുവീർപ്പിട്ടീടുക, തേങ്ങിടുക
ചൂഴവും ചീറിക്കുതിച്ചോടുക, പിടയുക.

എന്തിനായുണ്ടായ് ഞങ്ങളെങ്ങു നിന്നുണ്ടായെന്നും
ചിന്തിച്ചാലാർക്കുമറിയാവതല്ല; ഇതുപോലെ,

എങ്ങുനിന്നിജ്ജീവിതമുണ്ടായെന്നതും, പിന്നെ
യെങ്ങോട്ടസ്തു പോകുന്നെന്നുമാർക്കറിയാവൂ!

അന്തരമില്ല വിഭോ! നിങ്ങൾക്കും ഞങ്ങൾക്കും; നാം
മന്തരാളത്തിൽ വൃഥാ തോന്നിയ ഭൂതങ്ങൾതാൻ.

സന്തതം രൂപംമാറി വരുമിക്ലേശങ്ങളി-
ലെന്തൊരു സൌഖ്യമുള്ളൂ ഞങ്ങൾക്കു നിരൂപിച്ചാൽ

ഇങ്ങെഴുമവിശ്രാന്ത വിഷയഭോഗങ്ങളി-
ലങ്ങയ്ക്കുമെന്തു സുഖമോ ഞങ്ങളറിവീല?

പിന്നെയിപ്രേമം തന്നെ ശാശ്വതമായിരുന്നാൽ
സന്ദേഹമില്ല പരമാനന്ദമൊന്നുണ്ടതിൽ;

ആയുസ്സുതന്നെ വിശ്വാസാസ്പദമല്ലാത്തൊരീ
വായുപോൽ ചപലമല്ലോ! പിന്നെ സ്ഥിരമാമോ

കമ്പമാന്നതിൽ നില്ക്കുമിപ്രേമം കാററാൽ വീണ-
ക്കമ്പിമേലുണ്ടാം ക്ഷണസ്ഥായിയാം നാദംപോലെ
ഭൂമിയെ ചുററി ഞങ്ങളെന്നും സഞ്ചരിക്കയാൽ
ഹേ! മായാസുത, വീണമേൽ വന്നു വിലപിപ്പൂ.

ഉല്ലാസംപൂണ്ടു ഞങ്ങൾ പാടുകയല്ല, പാർക്കി-
ലില്ലല്ലോ ഹർഷത്തിനു കാരണമൊരേടത്തും,

ചെല്ലുന്ന ദിക്കിലെല്ലാം ദേഹികൾക്കനാരത
മല്ലലല്ലാതയില്ല; യെങ്ങുമേ കാൺമൂ ഞങ്ങൾ

ആറായി ച്ചുടുകണ്ണീരൊലും നേത്രങ്ങൾ, താപ
മാറാതെ തിരുമ്മീടുമെത്രയോ കരങ്ങളും.

അഴതീടിലും പരിഹാസം തോന്നുന്നു ഞങ്ങൾ-
ക്കൊഴിയാത്തൊരീജനത്തിന്റെ യന്ധതകണ്ടാൽ.

ഉത്സാഹിച്ചവർ മുറുകെപ്പിടിക്കുമീലോകം
നിസ്സാരമിഥ്യാരൂപമെന്നറിയുന്നീലല്ലൊ !

വിണ്ണിലോടുംമേഘത്തെ വിലക്കാം നില്ക്കാനിവർ;
ബന്ധിക്കാം കയ്യാൽ പുഴയൊഴുക്കു തടുക്കാനും

എന്നാൽ നിന്തിരുവടി ലോകരക്ഷാത്ഥമല്ലോ
വന്നവതരിച്ചിതു; കാലവുമായിതല്ലോ,

എന്നെഴുന്നെള്ളീടുമങ്ങെന്നു കാത്തിരിക്കുന്നു,
ഖിന്നമാം ജീവലോകം കഷ്ടതനീങ്ങീടുവാൻ,

അന്തമില്ലാതെ നീണ്ട സംസാരയാത്രതന്നി
ലന്ധമാം ലോകം ചുററിത്തിരിഞ്ഞുവലഞ്ഞേററം
ആയാസത്തോട്ട മടിയിടറി വീഴുന്നുതേ
മായാനന്ദനായേൾക്ക, യങ്ങിനിയുറങ്ങൊലാ.

തെണ്ടിമണ്ടും വായുവിൻ ശബ്ദങ്ങളാണു ഞങ്ങൾ
തെണ്ടുകയങ്ങുംപോയി നിർവ്വാണം നൃപാത്മജ!

സ്വന്തരാഗത്തെ രാഗബദ്ധമാം ലോകത്തിന്റെ
സന്താപം കെടുപ്പതിന്നായ് സ്വയം വെടിക നീ.

ബന്ധുരരാജ്യഭോഗം വിട്ടു ദുഃഖിച്ചു ദുഃഖ-
ബന്ധത്തിൽനിന്നു മോചിപ്പിക്കുക ഭുവനത്തെ.

ഇങ്ങനെ വെള്ളി വീണക്കമ്പിമേൽ തട്ടിത്തേങ്ങി
ഞങ്ങൾ നിന്തിരുവടി കേൾക്കുവാൻ കേഴുന്നതാം.

അങ്ങുന്നോ ലോകദുഃഖമേതുമേയറിവില
യിങ്ങതോർത്തിന്നു ചിരിച്ചുംകൊണ്ടുപോവൂ ഞങ്ങൾ,

അഴകേറുന്ന കാന്തതൊട്ടെഴും ഭോഗമാകും
നിഴലിൽ നിരയുമായ് ക്രീഡിക്കുന്നല്ലോ ഭവാൻ!”

ഇതുസംഭവിച്ചതിൽ പിന്നെയങ്ങൊരുനാളി
ലതിമോഹനമാകുമായരമനയ്ക്കുള്ളിൽ,

മധുരാംഗിയാം യശോധരതൻ കയ്യും പിടി-
ച്ചുദിതകൗതൂഹലം നല്ലൊരു സായാഹ്നത്തിൽ,

സഖിമാരുടെ നടുവിൽ, സ്വയംവിനോദിച്ചു
സുഖമാർന്നിരുന്നരുളീടിനാൻ മഹാഭാഗൻ.

അപ്പൊഴുതാളിമാരിലൊരു സുന്ദരിയൊരു
ചൊല്ലൊങ്ങുമിതിഹാസം ഭംഗിയിൽചൊല്ലീടിനാൾ.

മേദുരകണ്ഠം ക്ഷീണിച്ചീടുമ്പോളിടയ്ക്കിടെ
സാദരം മധുരമായ് വീണവായിച്ചിട്ടവൾ
അന്തിനേരം നയിപ്പാൻ ചൊല്ലുമപ്രേമരസ
ബന്ധുരകഥ തന്നിലോരോരോ പ്രസ്താവത്തിൽ,
ആശ്ചര്യകരമൊരു മായാശപം, ദൂരത്തുള്ള
പാശ്ചാത്യ ദേശങ്ങ,ളെന്നല്ലതുകളിൽ വാഴും
വെണ്മഞ്ഞനിറമേലും ജനങ്ങ,ളങ്ങന്തിയിൽ
ചെമ്മേ പോയ് സൂര്യദേവൻ മുങ്ങുമക്കടലുകൾ,
എന്നോരോന്നിനെപ്പററി പറഞ്ഞു കേട്ടീടവേ
വന്നൊരുൽക്കണ്ഠയോടും ഭഗവാനരുൾ ചെയ്തു
"ചിത്ര"യിച്ചൊന്ന കഥ വീണയിൽ സ്വയം കേട്ട
ചിത്രമാം വൃത്താന്തത്തെയോൎമ്മിപ്പിച്ചീടുന്നിതേ!
സത്വരമിവൾക്കു സമ്മാനമായ് നീ ചാർത്തുന്ന
മുത്തണിമാലതന്നെ നൾകുക യശോധരെ!
എൻകരൾക്കാമ്പാടുന്നിതറിവാൻ; ചൊല്ക നീയെൻ
തങ്കമേ; ഭൂലോകമിതിത്ര വിസ്തീൎണ്ണമാണോ?
ഇദ്ധരിത്രിയി,ലലയാഴിയിൽ പോയിസ്സൂര്യ-
നസ്തമിപ്പതു കാണാവുന്ന രാജ്യവുമുണ്ടോ?
ഉണ്ടെങ്കിലന്നാട്ടിലെജ്ജനങ്ങൾ ശീലംകൊണ്ടും
കണ്ടാലും നമ്മെപ്പോലെതന്നെയോ ചൊല്ക കാന്തേ!
ഉള്ളതാമങ്ങാക്കിൽ നാമറിയാതസംഖ്യം പേ-
യുള്ളത്തിലവൎക്കും സൌഖ്യമില്ലെന്നും വരാം.
കണ്ടറിഞ്ഞെന്നാൽ നമ്മളവരെക്കനിഞ്ഞുട
നിണ്ടൽ തീൎത്താശ്വസിപ്പിച്ചെന്നുമാമല്ലീ പ്രിയേ!?

ദിനനായകൻ നിത്യം കിഴക്കേദ്ദിഗന്തത്തിൽ
ജനതയ്ക്കാനന്ദമേകുന്ന ചെങ്കതിരുകൾ

അഴകിൽ പരത്തിക്കൊണ്ടുയന്നു ദീപ്തമാകും
വഴിയേ വിണ്ണിലേറിപ്പശ്ചിമദിക്കു നോക്കി

എഴുന്നള്ളുന്നോരാഡംബരം കണ്ടെനിക്കുള്ളി-
ലൊഴിയാതത്യാശ്ചര്യം തോന്നുമാറുണ്ടു നാഥേ!

അതുമല്ലക്കൻ പിന്നെത്താഴുമ്പോൾ പടിഞ്ഞാറു-
ള്ളതിപാടലമായൊരന്തി ശോഭിക്കും ദിക്കിൽ

കൂടിച്ചെന്നെത്തുവാനമങ്ങുള്ള ജനങ്ങളെ
കൂടിക്കാണ്മാനും നിത്യമേറുമുൽക്കണ്ഠാഗ്നിയാൽ

വെന്തീടുമാറുമുണ്ടെന്നുൾക്കാമ്പു നീയെന്നെയീ
ചെന്തളിർ വല്ലിതോല്ക്കും ചാരുകൈകളാൽ കെട്ടി-

ക്കൂറൊത്തു തഴുവുമ്പോൾപോലും, ഞാൻ നിൻെറകുളുർ
മാറത്തു തങ്ങി വിശ്രമിക്കുമ്പോൾപോലും, പ്രിയേ!

ഇല്ല സന്ദേഹം സ്നേഹിക്കേണ്ടവർ നമുക്കങ്ങു
വല്ലഭേ, പലരുമുണ്ടായിരിക്കണം വേറെ.

അല്ലെങ്കിലിങ്ങനെ നാം സുഖിച്ചമരുവുമ്പോൾ
വല്ലാത്തൊരീയുൽക്കണ്ഠ തോന്നുവാനെന്താബന്ധം?

പല്ലവസമാധരേ, നിൻെറ * * * ങ്ങൾക്കും
തെല്ലുമീയഴൽ നീക്കാൻ പാടവം പോരാ നാഥേ!

ചൊല്ലുക ചിത്രേ! നീ ചൊന്നോരുപാഖ്യാനത്തിലെ
ച്ചൊല്ലുള്ളദിവ്യശാപമതെങ്ങിപ്പോൾ നിൽപ്പൂബാലേ!

നല്ലഗന്ധർവ്വലോകവൃത്താന്തമറിവവ-
ളല്ലോ നീ,—യെനിക്കൊരുദിവസത്തേക്കായശാപം

കിട്ടുമോ കേറിയോടിച്ചീടുവാ? നതിന്നായെൻ-
കൊട്ടാരമിതു വേണമെങ്കിലും നൽകാമെടോ.

കിട്ടിയാലതിലേറിയേറെ വേഗത്തിലൂഴി-
ത്തട്ടാകെയോടിത്തിരിഞ്ഞെനിക്കു നോക്കാമല്ലോ!

എന്നല്ലന്നെക്കാൾ ജഡഭോഗങ്ങൾ ഭുജിക്കുവാ-
നെന്നുമേ സ്വതന്ത്രനാമിച്ചെറു കഴുകൻെറ

ചിറകിന്നെനിക്കുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ പൊങ്ങി-
പ്പറക്കാമായിരുന്നു പശ്ചിമദിക്കുനോക്കി

ആയതമായ ചെമ്പരുത്തിപ്പൂ നിരയൊത്ത
സായാഹ്നസൂര്യകിരണാവലിതട്ടിമിന്നും

മഞ്ഞാന്നഹിമവാൻെറ വൻകൊടുമുടികൾ മേ-
ളഞ്ജസാ ചെന്നിരുന്നു ചൂഴവും കാണ്മതെല്ലാം

ആക്കമൊന്നുടൻമിഴിതിരിച്ചു തിരിച്ചഹോ!
നോക്കാമായിരുന്നു കണ്ണെത്തുന്ന ദൂരംവരെ.

എന്തുകൊണ്ടിന്നാൾവരെ ദേശങ്ങൾ കണ്ടീലഞാ-
നെന്തുകൊണ്ടിനിക്കതിലാകാങ്ക്ഷ തോന്നാഞ്ഞതും?

കേട്ടീടാൻ മോഹമിപ്പോളേതെല്ലാം സ്ഥലങ്ങളി-
ക്കോട്ടവാതലിൽ വെളിക്കുള്ളതു സഖിമാരേ

ഇതു കേട്ടൊരുത്തി ചൊല്ലീടിനാ"ളെന്നാൽ കനി-
ഞ്ഞതിമോഹനാകൃതേ, കേട്ടുകൊണ്ടാലുംഭവാൻ

ഏററവുമടുത്തു ദേവാലയങ്ങളാ,മിളം-
കാററിൽ പൂമണംവീശുമുദ്യാനങ്ങളാം പിന്നെ

വൃക്ഷവാടികളവയ്ക്കപ്പുറ,മങ്ങേപ്പുറം
ശിക്ഷയിൽ കൃഷിയേററി വിളങ്ങും വയലുകൾ;

പിന്നെയപ്പുറപ്പാന്ന തരിശ്ശുനിലങ്ങളാം;
പിന്നെ മൈതാനങ്ങളാം, പിന്നെയെത്രയൊ കാതം,

അംബുധിപോൽ പരന്ന കാടുകളല്ലൊ പിന്നെ
ബിംബിസാരനാം നൃപൻ തന്നുടെ രാജ്യമല്ലൊ;

അതിനപ്പുറം സമദേശങ്ങൾ വിലസുന്നു
വിതതമായിക്കോടി കോടിയാളുകളോടും.

എന്നതുകേട്ടു ഭഗവാനുടനരുൾചെയ്തു:
നന്നിതു നാളെ മദ്ധ്യാഹ്നത്തിൽ താനെനിക്കിനി

ഒന്നൊഴിയാതെ പുറത്തുള്ളൊരു വിശേഷങ്ങൾ
സന്ദർശിക്കണം പോയിസ്സംശയമില്ലതുമേ

ഛന്ദനെൻ തേർ തെളിച്ചീടണമിന്നതിനായി
ച്ചെന്നുടൻ നൃപാനുജ്ഞ വാങ്ങുവിൻ മടിയാതെ.

അതുപോൽ പരിജനമണഞ്ഞു തിരുമുമ്പി-
ലതുലാദരമുടൻ വൃത്താന്തമുണർത്തിനാർ:

നിന്തിരുമകൻ വിഭോ! നാളെ മദ്ധ്യാഹ്നത്തിങ്കൽ
സ്വന്തമാം തേരിലേറി വെളിയിലെഴുന്നെള്ളി

അന്തികദേശത്തുള്ള ജനങ്ങൾ തമ്മെക്കാണ്മാ
നന്തരംഗത്തിലാശ തേടുന്നു ദയാനിധെ!

എന്നതു കേട്ടു ചിന്തിച്ചോതിനാൻ മഹീപതി
നന്നിതു കാലമായി വത്സനായതിന്നിപ്പോൾ.

എന്നാൽ ഘോഷകജനം നടന്നു നഗരത്തെ
നന്നായിന്നലങ്കരിച്ചീടുവാൻ ചൊല്ലീടട്ടെ!

കഷ്ടമായുള്ളതൊന്നും കാണരുതൊരേടത്തും
ദൃഷ്ടിഹീനരു,മംഗഭംഗങ്ങളുള്ളവരും

കുഷ്ഠരോഗികളുമന്യാമയങ്ങളാൽ പാരം
ക്ലിഷ്ടതയനുഭവിപ്പവരുമെന്നുവേണ്ട,
ജരയാലുടൻ ജീർണ്ണിച്ചോരു വൃദ്ധരു,മംഗം
പരിശോഷിച്ചോർ ബലഹീനരായുള്ളോർപോലും

തെരുവിൽ കാണുമാറായെങ്ങുമെത്തരുതിത്തു
വിരവിലവർ വിളംബരവും ചെയ്തീടട്ടേ.

വാഴ്ത്തും കൌതുകത്തൊടു പുരവാസികളുത്തു
കേൾക്കവേ കൽത്തളങ്ങളടിച്ചു വെടിപ്പാക്കി

തോല്ക്കുഴൽവഴി ജലധാരകൾ വിട്ടു വീഥി
മേല്ക്കുമേലുത്സാഹമാർന്നൊക്കവേ കഴുകിനാർ

മംഗലമായ് കോലങ്ങളെഴുതി മുററത്തെല്ലാം
ഭംഗിയായ് നൽകുങ്കുമം തൂററിനാർ ഗൃഹിണിമാർ

വാതലിൽ പുതിയ പൂമാലകൾ കെട്ടീടിനാർ
കോതി മുമ്പൊരുക്കി നിർത്തീടിനാർ തുളസിയെ

കെല്പൊടു, ചുവരിലെച്ചിത്രങ്ങൾ ചായമിട്ടു
ശില്പവേലക്കാർ പുതുക്കീടിനാർ വഴിപോലെ.

വൃക്ഷങ്ങൾ ചൂഴെജ്ജനം കൊടികൾ തൂക്കീടിനാർ
ശിക്ഷയായ് പൂശി മിനുക്കീടിനാർ പ്രതിമകൾ.

മെച്ചമായെന്നല്ല നാൽ വഴികൾ കൂടുംദിക്കിൻ
പച്ചിലപ്പന്തലുകൾ നിർമ്മിച്ചങ്ങവയ്ക്കുള്ളിൽ

മിന്നും സൂര്യാദിദേവബിംബങ്ങൾ വെച്ചു ബഹു
സന്തോഷമോടാരാധിച്ചീടിനാരങ്ങങ്ങെല്ലാം

എന്തിനു വിസ്തരിപ്പു കപിലവാസ്തുവൊരു
ഗന്ധർവ്വനഗരിപോൽ വിളങ്ങിയെന്നേ വേണ്ടു.

പിന്നെഗ്ഘോഷകർ തമ്പുക്കടിച്ചു നടന്നെങ്ങും
മന്നവനുടെയാജ്ഞയിങ്ങനെ വിളിച്ചോതി:

"അല്ലയോ! പൌരന്മാരെ,യെല്ലാരുമോരാൻ ഭൂമി
വല്ലഭൻ കല്പിപ്പിക്കുന്നതാവിതു: കേട്ടീടുവിൻ.

കഷ്ടമാം കാഴ്ചയൊന്നും നാളെയിങ്ങൊരേടത്തും
ദൃഷ്ടിയിൽ പെട്ടിടുമാറാകരുതാകയാലെ

കുരുടർ, മുടവന്മാർ, കുഷ്ഠരോഗികൾ പാരം
ജര,യാരോഗ്യമില്ലാത്തവരശക്തരും
ഒരു ദിക്കിലും വെളിക്കിറങ്ങീടരുതെന്ന
ല്ലാരു ഭൂതരും ശവദാഹം ചെയ്യരുതെങ്ങും
വെളിയിൽപോലുമെടുത്തീടരുതാരും നാളെ
വെളുത്താലന്തിയാകും വരയ്ക്കും പ്രേതമൊന്നും

ഇങ്ങനെ കല്പിക്കുന്നു മന്നവൻ ശുദ്ധോദനൻ
നിങ്ങളെല്ലാരുമറിഞ്ഞീടുവിനിച്ചേഷ്ടികൾ"

അങ്ങനെയന്നു ശാക്യരാജധാനിയെ പൌരർ
മംഗലമാക്കിവെടിപ്പാക്കി മന്ദിരങ്ങളും

ഹിമരാശികൾപോലെ വെളുത്തു പരസ്പരം.
സമത്തോടും രണ്ടുകാളകൾ സോത്സാഹമായ്

ഭംഗിയിൽപാരം ഞാന്ന താടകൾ തുള്ളിച്ചേററം
പൊങ്ങി മാംസളങ്ങളാം പോഞ്ഞുകൾ ചുളുങ്ങവേ.

തോളിന്മേൽ ചിത്രമായിപ്പുണിതുമെഴുകിട്ടു
കാളുന്ന പുത്തൻ നുകം വഹിച്ചു വലിച്ചീടും

ശില്പവേലകൾചെയ്തു ചായമിട്ടൊരു തേരി-
ലത്ഭുതാകാരൻ യുവനൃപനു മെഴുന്നെള്ളി

വഴിയിൽ വരും കൊച്ചുതമ്പുരാൻ തന്നെപ്പൌരർ
തൊഴുതു വാഴ്ത്തീടുന്നൊരാനന്ദമെന്തു ചൊൽവൂ

ചിത്രമാമുടുപ്പുകൾ ധരിച്ചും, ചിരിച്ചുകൊ
ണ്ടെത്രയും തെളിവാൎന്നു വിളങ്ങും മുഖങ്ങളാൽ

ലോകമിതേററം സുഖാവഹമെന്നതാരി
ലാകവേ കാണികൾക്കു തോന്നുമാറായും നില്ക്കും

വാൎത്തരായിഷ്ടരായ പൌരവൃന്ദത്തെത്തൃക്കൺ
പാൎത്തുസന്തോഷിച്ചുടൽ ചീൎത്തുചൊല്ലിനാൻദേവൻ:

നന്നു നന്നീ ലോക, മെന്നല്ലഹോ നിരൂപിച്ചാ-
ലെന്നിലെത്രയും സ്നേഹം കാണുന്നിതിവൎക്കെല്ലാം

മന്നവരല്ലാത്തൊരിജ്ജനങ്ങൾ സന്തുഷ്ടരായ്
ഖിന്നതവെടിഞ്ഞെത്ര കൂറാൎന്നു മേവീടുന്നു.

വേലകൾചെയ്തും വീടുസൂക്ഷിച്ചുമല്ലാസമായ്
ലോലാംഗിമാരിങ്ങുള്ള ഭഗിനിമാരും വാഴ്വൂ;

സന്തോഷമിവൎക്കൊക്കെ യീവണ്ണമുണ്ടാകുവാ-
നെന്തുപകാരം ചെയ്തിട്ടുള്ളു ഞാൻ നിരൂപിച്ചാൽ!

സ്നേഹിച്ചീടുന്നുണ്ടു ഞാൻ തങ്ങളെയെന്നുതാനേ
യൂഹിച്ചിങ്ങനെ യറിന്നിതിക്കിടാങ്ങളും!

നമ്മുടെ മെയ്മേൽനല്ല പൂവാരിയെറിഞ്ഞൊരു
രമ്യരൂപനാം ശാക്യബാലകനിതാ നില്പൂ.

ചെന്നുനീയപ്പൈതലെയെടുത്തുകൊണ്ടുവരൂ
ഛന്ദാ, നമ്മോടൊത്തവൻ യാത്രചെയ്യട്ടെ തേരിൽ

ഇത്രനല്ലോരു രാജ്യം ഭരിക്കുന്നതുതന്നെ
യെത്രധന്യതയാൎന്ന കൃത്യമാകുന്നു പാൎത്താൽ.

ഈവണ്ണം ഞാൻ വെളിക്കു വന്നതുകൊണ്ടുമാത്രം
താവുന്നു പൌരന്മാരിന്നിത്രയാമോദമെന്നാൽ

എന്തൊരു സുലഭമാം ഭാവമാണോൎത്തുകണ്ടാൽ
സന്തോഷം തന്നെ; യെന്നല്ലിച്ചെറുകുരകളിൽ

തഞ്ചിയുല്ലാസമേലും ജനങ്ങൾ തൂവീടുന്ന
പൂഞ്ചിരിപ്പൂന്നിലാവിൽ നഗരം മുങ്ങീടവേ

മിഞ്ചുമാറോരോ സുഖസാധനസാമഗ്രി ഞാൻ
സഞ്ചയിക്കുന്നതെല്ലാം വ്യൎത്ഥമാണെന്നും തോന്നും

തെളിക്ക രഥം ഛന്ദാ, സ്വച്ഛന്ദം വാതിലൂടേ
വെളിക്കു പോക;യിങ്ങു ഞാനറിഞ്ഞീടാത്തതായ്

അനശ്വരസമാന്യൊരീ ലോകംകുറേക്കൂടി
യെനിക്കു കണ്ടിടണമെന്നു കൌതൂഹലം

കടന്നു കോട്ടവാതിലങ്ങനെയവർ പോകും-
മുടനേ ഹൎഷാകുലമായ് വന്നുജനക്കൂട്ടം

കൂടീ തേരുരുളിന്നു ചുഴവും ചിലർമുമ്പേ
യോടിക്കാളകളുടെ കഴുത്തിൽ മാലചാൎത്തി;

ചിലർ ചെന്നവയുടെ മിനുത്തു പട്ടുപോലെ
വിലസും പാൎശ്വങ്ങളിലടിച്ചു തലോടിനാർ

അലിവോടവയ്ക്കു ഭക്ഷിക്കുവാൻ കൊണ്ടുവന്നു
ചിലപേർ ചോറും ചിലരപ്പവും നൽകീടിനാർ.

ജയിക്ക മഹാരാജനന്ദന, ജയിക്കുക
ജയിക്കെന്നെങ്ങു മാൎത്തുവിളിച്ചാരെല്ലാവരും.

ഇങ്ങനേ വീഥിതോറും സന്തുഷ്ടജനങ്ങളും
തിങ്ങിയുല്ലസിച്ചിതു രമ്യമാം കാഴ്ചകളും

എങ്ങെങ്ങുനോക്കിയാലുമൊന്നുപോൽ തന്നെയുപ-
നങ്ങളെയെല്ലാം സൂക്ഷിച്ചീടുവാൻ കല്പിക്കയാൽ.

അപ്പോഴന്നാടുവഴി തന്നിലങ്ങൊരു ചെറു
കല്പമാടത്തിൽ മറഞ്ഞിരുന്നു വെളിക്കുടൻ

മല്ലാടായൊരു പടുകിഴവൻ പിച്ചക്കാരൻ
തപ്പിയുംതടഞ്ഞും വീണിഴഞ്ഞുമെത്തീടിനാൻ

നാറിയ കീറത്തുണികൊണ്ടവനരമറ
ച്ചേറെശ്ശോഷിച്ചു വൃത്തികെട്ടതിവിരൂപനായ്

ഏററവും ചുക്കിച്ചുളിഞ്ഞുള്ളൊരു തൊലി, വെയി–
ലേററേററു പാരം കരുവാളിച്ചു ശരീരത്തിൽ

മെലിഞ്ഞു മാംസമെല്ലാം പോയൊരെല്ലിന്മേൽപററി
വലിഞ്ഞു മൃതമൃഗത്തിന്റെ തോലുപോൽ തൂങ്ങി

ഒട്ടേറെ വയസ്സിന്റെ വൻഭാരം ചുമക്കയാൽ
നട്ടെല്ലു വില്ലുപോലെ വളഞ്ഞു കുനിക്കുനി

പങ്കിലമായിപ്പാരം നെടുനാൾ കണ്ണീർവാർത്ത
കൺകുഴി രണ്ടും ചുവന്നേററവും കലങ്ങിയും

നലഞ്ഞു മുററും പീളയടിഞ്ഞു കാഴ്ചമങ്ങി
വലഞ്ഞു വല്ലാതുള്ള കണ്ണുകൾ മിഴിച്ചുമേ

പല്ലുകളെല്ലാം കൊഴിഞ്ഞൊഴിഞ്ഞ വെറും താടി
യെല്ലുകൾ താനേയാടി വിറച്ചു വാതത്താലും

തെരുവിലെല്ലാടവുമാവിധമാഘോഷവും
പുരുഷാരവും കണ്ടു സംഭ്രാന്തനാകയാലും

കിഴവനവൻ തൊലി തൂങ്ങീട്ടുമൊരു കയ്യിൽ
പഴകിത്തേഞ്ഞ വടിയേന്തിത്തൻ വിറയ്ക്കും മെയ്

മറിയാതൂന്നിപ്പിടിച്ചിരുന്നു, വാപൊളിച്ചു
നിറയും നോവാൻ വിട്ടീടുന്ന നെടുമൂച്ചാൽ
തേങ്ങി വീർത്തീടുമൊരുവശത്തെ വാരിയെല്ലു
താങ്ങിയുമിരുന്നുതേ മറ്റേക്കൈകൊണ്ടു പാവം.

പിച്ചനൽകുവിനയ്യോ! പുണ്യവാന്മാരേ യെന്റെ
യിച്ചപലമാം പ്രാണനിന്നോ നാളെയോ പോമേ
എന്നൊന്നു മുറവിളിച്ചാനുടനേങ്ങിവിങ്ങി
വന്നൊരു കുരകൊണ്ടു വലഞ്ഞാൻ സാധുവൃദ്ധൻ

എന്നിട്ടു ഞരമ്പുകൾ വലിഞ്ഞു വിറയാർന്നു
നിന്നു കൈനീട്ടിക്കൊണ്ടു കണ്ണുകൾ തുറിച്ചേറ്റം
ഖിന്നനായഴ്കുരൽ പൂണ്ടഹോ പലവട്ടം
പിന്നെയുമവൻ "പിച്ച തരണേ, പിച്ച"യെന്നാൻ,

ഉടനേ കണ്ടുനിന്ന ജനങ്ങളോടിച്ചെന്നു
പിടിപെട്ടപ്പാവത്തെയകലെത്തള്ളിയിട്ടു
കണ്ടുപോമിപ്പോൾ കൊച്ചുതമ്പുരാൻ, ക്ഷണമോടി
മണ്ടിനിൻമടയിൽപ്പോയ് മറഞ്ഞുകൊൾകെന്നോതി

കെല്പറ്റ കാലിൽ തൂക്കിയക്കിഴവനെയവർ
ക്ഷിപ്രമാവഴിവിട്ടു വലിച്ചു മാറ്റീടിനാർ.
"വിടുവിൻ വിടുവി"നെന്നുറക്കെ ദൂരനിന്നു
ഝടിതി വിളിച്ചോതിയപ്പോൾ തന്തിരുവടി;

എന്നല്ല തിരിഞ്ഞുടൻ ചോദിച്ചു സൂതനോടായ്
ഛന്ദാ, യിക്കാണ്മതൊരു മനുഷ്യവ്യക്തിതാനോ
കണ്ടാലങ്ങനെ തോന്നുന്നല്ലോ മൈക്കുന്നുപാര
മിങ്ങൽപ്പെട്ടീടുമതി വികൃതമാമീരൂപം.

ജനിച്ചീടുമാറുണ്ടോ ചിലപ്പോളിമ്മാതിരി
മനുഷ്യർചൊല്ലീടു നീയെന്നല്ല കേൾക്കിസ്സാധു

പ്രാണൻ പോയീടുമെനിക്കിന്നോ നാളെയോയെന്നു
കേണോതുന്നല്ലോ ചൊൽക യെന്തിതിന്നർത്ഥമെന്നും

കിട്ടുമാറില്ലേയിവന്നാഹാരമൊന്നും വെറും
പട്ടിണികൊണ്ടോമെയ്യിലെല്ലുകൾപൊങ്ങിക്കാൺമൂ

ഛന്ദനമതുകേട്ടു ചൊല്ലിനാൻ പ്രിയനൃപ-
നന്ദനാ യിവനൊരു വൃദ്ധനാം നരൻതന്നെ

എൺപതു കൊല്ലങ്ങൾ മുമ്പിവന്റെ മുതുകെല്ലി-
ക്കമ്പമാന്നീലെന്നല്ല നിവന്നുമിരുന്നതേ.

മിഴികൾ മിന്നിത്തെളിഞ്ഞിരുന്നിതിവനേററം-
മഴകുണ്ടായിരുന്നു കാഴ്ചയിലുടലിന്നും

ചോരയിമ്മെയ്യിൽനിന്നു മെല്ല മെല്ലവേ ജീവ-
ചോരനാം കാലമിപ്പോൾ കുടിച്ചുവററിക്കയാൽ

നീരററു വരണ്ടേററം വേനലിൽ നിറംകെട്ടു
പാരിൽവീണുണങ്ങുന്ന പൂഞ്ചെടിപോലായിവൻ.

കവന്നുപോയികാലം കായത്തിൻ കെല്പുമെന്ന-
ല്ലിവന്റെ മനോബലം ബുദ്ധിശക്തിയുമെല്ലാം.

എരിഞ്ഞു നിന്നോരു ജീവിതമാം വിളക്കിന്റെ
തിരിയിതെണ്ണ വററിപ്പുകഞ്ഞു മങ്ങിപ്പോയി.

പരിശേഷിച്ചിട്ടുണ്ടിദ്ദീപത്തിലിന്നി വെറു-
മൊരുതീപ്പൊരി,യതും കെടുന്നു മങ്ങി, മങ്ങി.

അന്ത്യമാം വയസ്സിന്റെ ഗതിയിങ്ങനെയല്ലോ
ധിന്തിരുവടിക്കിതിലെന്തു ചിന്തിപ്പാനുള്ളൂ.

എന്നതുകേട്ടു ചോദിച്ചീടിനാൻ തിരുമേനി
വന്നുകൂടുമോ ചൊൽകീയവസ്ഥ മറ്റുള്ളോർക്കും?

എല്ലാർക്കുമിതുവന്നു ചേരുമോ? യിവനെപ്പോൽ
വല്ല പാപങ്ങൾക്കുമേ വരുവെന്നുണ്ടോ സൂതാ?

ചൊല്ലിനാനുടൻ ഛന്ദൻ ഭാവുകാത്മാവേ, ഭൂമി-
വല്ലഭകുമാരക, വാർദ്ധക്യം നിമിത്തമായ്

അല്ലലീവണ്ണമിവനെപ്പോലെ യിത്രയേറെ-
ക്കൊല്ലങ്ങൾ ജീവിച്ചിരുന്നീടുകിലുണ്ടാമാർക്കും.

സത്വരം തിരുമേനി ചോദിച്ചു വീണ്ടും ഞാനി
ങ്ങെത്രനാൾ വാണീടിലുമീവിധമാമോ ഛന്ദ.

എൻപ്രിയ യശോധര താനുമിങ്ങനെയാമോ
യെൺപതുകൊല്ലമിനികഴിഞ്ഞാലയ്യോ കഷ്ടം!

ജാലിനിതാനും കൊച്ചു ഹസ്തയും ഗൌതമിയും
കാലത്താൽ ഗംഗതാനും മററിഷ്ടജനങ്ങളും

എല്ലാമിങ്ങനെ വയസ്സേറി വാർദ്ധക്യംവന്നു
വല്ലാത്ത ബീഭത്സരൂപങ്ങളായ്ത്തീർന്നീടുമോ?

ചൊല്ലുകെന്നതുകേട്ടു സൂതനും മഹാമതേ!
കില്ലില്ലയീ വാർദ്ധക്യം വന്നീടുമാർക്കുമെന്നാൻ.

എന്നാൽ തേർതിരിച്ചുടിച്ചീടുക മടങ്ങി ഞാ-
നെന്നുടെയരമനയ്ക്കായ്ത്തന്നെ പോകാമിനി

എന്നുമേ കാണ്മാൻ കാംക്ഷിയാതുള്ള കാഴ്ചകണ്ടേ-
നിന്നു ഹാ! മതിമറി!—എന്നുമോതിനാൻ നാഥൻ.

താനേ പിന്നെയുമതു ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചു ത-
ന്നാനനപങ്കജവുമകക്കാമ്പതും വാടി.

ഭംഗിതേടുന്ന കൊട്ടാരത്തിങ്കലെത്തീടിനാൻ
മംഗളമൂർത്തി കൊച്ചുതമ്പുരാൻ വൈകുന്നേരം

തെരിക്കെന്നങ്ങു പരിജനങ്ങളുത്സാഹമാ—
ന്നൊരുക്കിയുള്ളൊരമൃതേത്തിന്റെ വട്ടങ്ങളിൽ

രുചിതോന്നീലൊന്നിലും സ്വാമിക്കു ശരച്ചന്ദ്ര-
രുചിരാപൂപങ്ങൾ തേൻകനികളിവയിലും.

എന്നല്ല മനം മയക്കീടുവാൻ മിടുക്കേറും
സുന്ദരിമാരാം തന്റെ ദാസിമാർ നൃത്തങ്ങളിൽ

പാടവം പണിപ്പെട്ടു കാട്ടിയെന്നാലും തൃക്ക-
ണ്ണോടിച്ചുമില്ലവരിലൊരിക്കൽപോലും ദേവൻ

തിരുവാമൊഴിഞ്ഞൊന്നു മുരിയാടിയുമില്ല
കരുണാനിധിയുള്ളിൽ കാളുന്ന ചിന്തയാലേ.

അതുകണ്ടുള്ളെരിഞ്ഞു കരഞ്ഞു കാൽക്കൽ വീണു
മൃദുവായ് തൊണ്ടവിങ്ങിച്ചോദിച്ചു യശോധര.

"പ്രാണവല്ലഭ! ഭവാനിവളിൽ പോലുമിപ്പോൾ
കാണിയും രസം തോന്നാതായിതോ കൃപാനിധേ"

സ്വാമിയുമിതുകേട്ടു കനിഞ്ഞു ചൊല്ലീടിനാ-
നോമലേ യിമ്മാതിരി യിഷ്ടഭോഗങ്ങളെല്ലാം

അന്തരാത്മാവിൽ ദുഃഖമേകുന്നിതിനിക്കൊക്കെ-
യന്തരിച്ചുപോമൊരു കാലത്തെന്നോർക്കയാലെ

അന്തമുണ്ടല്ലോയിവയ്ക്കെന്നല്ല നീയും ഞാനു-
മന്തരമില്ല വൃദ്ധരാമല്ലോ യശോധരേ.

സ്നേഹം സൌന്ദര്യം ശക്തിയെല്ലാം പോയിടുമല്ലോ
ദേഹം വാർദ്ധക്യമേറിക്കുന്നുപോമല്ലോ നാഥേ

എന്നുവേണ്ടെന്നും രാവും പകലും പിരിയാതെ-
യൊന്നായ് നാം വസിച്ചൊന്നായ് ശയിച്ചു പരസ്പരം

ചേർന്നാനന്ദിച്ചു * * * * * സുദൃഢമായ്
പ്രാണപ്രേമങ്ങളുള്ളിലടച്ചു ശയിച്ചാലും

കള്ളനാം കാലമങ്ങു കടന്നു വല്ലവാറും
കൊള്ളയിട്ടുപോമല്ലോ രാഗവും താരുണ്യവും

അക്കാണും ഗിരിശൃംഗത്തിന്മേൽ ചെന്താരിന്റെ
സൽകാന്തിചിന്തും സന്ധ്യാരാഗത്തെക്കടന്നുടൻ

നൽക്കരിനിറം പൂണ്ട യാമിനി കവരുമ്പോ-
ളൊക്കവേ വിളറി മങ്ങിപ്പിന്നെയിരുട്ടാമേ.

കണ്ടു ഞാൻ പ്രിയേ യിന്നീ വസ്തുതയേതോർത്തനുൾ-
ത്തണ്ടുമാഴ്കുന്നു പാരം പേടിയും തോന്നുമാറിതേ.

മർത്ത്യരെ വൃദ്ധരാക്കും കാലമാം ഘാതകന്റെ
ഹസ്തത്തിൽ നിന്നീ സ്നേഹരസത്തെ രക്ഷിക്കുവാൻ

ഉത്തമോപായമൊന്നും കാണാതെ യുഴന്നെന്റെ
ചിത്തമിന്നേകാഗ്രമായ് ചിന്തചെയ്യുന്നു കാന്തേ.

ഇത്തരമരുൾ ചെയ്തു നിദ്രയും വിട്ടു പട്ടു-
മെത്തമേൽ സുഖമില്ലാതിരുന്നു രാവിൽ ദേവൻ

ആ രാത്രി ശ്രീധരാദനമന്നവനുറങ്ങുമ്പോ-
ളോരോരോ ഭയാനക സ്വപ്നങ്ങൾ കണ്ടിതിനാൻ.

ഒന്നാമതതിശോഭ ചേരുന്നോരം വിശാലമായ്-
പൊന്നുകൊണ്ടുള്ള സൂര്യപ്രതിമ നടുക്കാന്നു

മിന്നുന്ന മഹേന്ദ്രക്ഷേത്രത്തിലെക്കൊടിക്കൂറ
മന്നവൻ കണ്ടാൻ പൊങ്ങിപറന്നു നില്ക്കുന്നതും

കൊട്ടകാറെറാന്നങ്ങുടനണ്ടാകുന്നതും കൊടി
ഝടിതിചരടററു താഴത്തു വീഴുന്നതും

പൊടിയിലടിഞ്ഞതു മുഷിയുന്നതു മെന്ന-
ല്ലടനേയൊരുക്കൂട്ടം ഛായാരൂപികളെത്തി

അഴുക്കു പററീടിനോരപ്പതാകയും പേറി
ക്കിഴക്കേക്കോട്ടവാതിൽ കടന്നു പോകുന്നതും.

പിന്നെ രണ്ടാമതായിക്കണ്ടിതു നൃപൻ തടി-
ച്ചുന്നതങ്ങളാം പത്തുകലയാനകൾ ചേൎന്നു

മിന്നുന്നവെള്ളിക്കൊമ്പു കുലുക്കിക്കൊണ്ടും പാരം
മന്നിടം കുലുങ്ങവേ കാലുകളൂന്നിക്കൊണ്ടും

തെക്കോട്ടേക്കുള്ള വഴിയൂടെ പോവതുമവ-
യ്ക്കൊക്കെയ്ക്കും മുമ്പിലുള്ള വാരണവീരന്റെ മേൽ

തന്നുടെ കുമാരകൻ താനെഴുന്നെള്ളുന്നതും
പിന്നെയുള്ളവയിന്മേൽ മററുള്ളോരിരിപ്പതും.

മൂന്നാമതായിക്കണ്ടു രഥമൊന്നേററം പ്രഭ
ചേൎന്നു മിന്നിട്ടമതു കണ്ടാൽ കണ്ണുകൾ മങ്ങും,

വെളുത്ത ധൂമങ്ങളുച്ഛ്വസിച്ചു മഗ്നിജ്വാല-
യിളകും മട്ടു നരതള്ളിയും നാലശ്വങ്ങൾ

വലിച്ചു പോകുന്നോരപ്പള്ളിത്തേരുള്ളിൽ സ്വൈരം
ജ്വലിക്കും കാന്തിയാൎന്നു സിദ്ധാൎത്ഥൻ സ്ഥിതിചെയ്തു.

കണ്ടിതു നാലാമതു മന്നവൻ ചിത്രമൊരു
വണ്ടിതൻ ചക്രമുരുണ്ടുരുണ്ടു പോകുന്നതും.

കത്തുന്ന കാഞ്ചനംകൊണ്ടുള്ള താണതിൻ കുംഭ-
മുത്തമരത്നങ്ങൾ പൂണ്ടുള്ളതാം ദളങ്ങളും.

ചട്ടമായ് പല വിചിത്രാർത്ഥവാക്യങ്ങളതിൻ
പട്ടയിൽ ചുററുമെഴുതീട്ടുണ്ടുവിശദമായ്

ആയതുതിരിയവേകൊള്ളി ചുററുംപോൽ തോന്നു
മായമതിൻധ്വനി സംഗീതം പോലെകേൾക്കും.

അഞ്ചാമതൊരു പെരുമ്പറ പട്ടണത്തിനു
മഞ്ചിതങ്ങളാമട്ടുത്തുള്ളോരു കുന്നുകൾക്കും.

മദ്ധ്യത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നതും കണ്ടു നൃപൻ
സിദ്ധാർത്ഥനിരുമ്പുകോൽ കൊണ്ടതു കൊട്ടുന്നതും

ഇടിവെട്ടീടുംവണ്ണമതിന്റെ മന്ദ്രനാദ
മുടനംബരംതിങ്ങുന്നതുകേൾക്കയും ചെയ്തു.

ആറാമതൊരുമഹാഗോപുരം നഗരത്തി
ലേറ്റംപ്രൌഢിയിൽ പൊങ്ങി മേഘത്തിൽ മുട്ടീടുന്ന

ശൃംഗാഗ്രംപൂണ്ടു മിന്നീടുന്നതും കുമാരകൻ
മംഗലരൂപനതിലേറിനില്പതുംകണ്ടാൻ.

എന്നല്ലകണ്ടിതങ്ങുനിന്നുടൻ തൃക്കൈകളാൽ
മിന്നീടുംപലവിധരത്നങ്ങൾ വാരിയവൻ

വർഷിക്കുന്നതുമവതാഴത്തു വീഴുന്നേരം
ഹർഷം പൂണ്ടോടിത്തിക്കി ജനങ്ങളെത്തിത്തമ്മിൽ

മത്സരിച്ചുധനങ്ങൾ പെറുക്കിക്കൊണ്ടു പാര-
മുത്സാഹമോടേ നാലുദിക്കിലും പോകുന്നതും.

ഏഴാമതായിക്കിനാവതിങ്കൽ പിന്നെയൊരു
കേഴുന്നശബ്ദം കേട്ടിതെന്നല്ല കണ്ടുനൃപൻ

കരഞ്ഞും പൽകടിച്ചും വായിൽ കൈവിരൽ ചേർത്തു
മെരിഞ്ഞഹൃദയംപൂണ്ടോരുപേർപോകുന്നതും

ഇക്കിനാവുകളേഴും കണ്ടകതാരിൽപ്പേടി
കയ്ക്കൊണ്ടുപണ്ഡിതന്മാരോടറിവിച്ചു നൃപൻ

ആർക്കുമേപൊരുളറിയാവതല്ലെന്നുകണ്ടു
ചീർക്കും കോപവുമുള്ളിൽത്താപവുംപൂണ്ടുചൊന്നാൻ

വല്ലാത്തവിപത്തുകൾ വല്ലതുംവരുന്നുണ്ടോ
മല്ലെങ്കിലിദ്ദുസ്സ്വപ്നംകാണുവാനെന്താബന്ധം.

ദേവസങ്കല്പമെന്തെന്നാരാഞ്ഞീലൊരുന്നില്ല
കേവലമൊന്നുംനിങ്ങൾ പണ്ഡിതമ്മന്യന്മാരേ

ഇങ്ങനേസ്വപ്നാർത്ഥങ്ങളറിവാൻപഴുതില്ലാ
തങ്ങളുള്ളജനമെല്ലാം ഖിന്നതതേടിടുമ്പോൾ.

മംഗലമായമാൻതോലുടുത്തു മുനിപോലെ
യെങ്ങാനിന്നൊരു വൃദ്ധനാരുമേയറിയാതെത്താൻ

കോട്ടമെന്നിയെനൃപമന്ദിരംനോക്കിയങ്ങ
കോട്ടവാതിലുംകടന്നുഴറിവന്നെത്തിനാൻ.

മന്നവൻകണ്ടകിനാവിൻ പൊരുൾപറയണം
സന്നിധാനത്തിലിനിക്കെത്തണമെന്നുചൊല്ലി

അനുവാദവുംവാങ്ങിയകത്തു പൂകീടിനാൻ
മനുജേശ്വരൻതന്നെക്കണ്ടാനമ്മഹാഭാഗൻ.

അർദ്ധരാത്രിയിൽനൃപൻദർശിച്ചകിനാവിന്റെ
വൃത്താന്തംകേട്ടുഭക്തിബഹുമാനങ്ങളോടും

വന്ദിച്ചുസ്വനംവന്ദ്യനാമവനരുൾചെയ്താൻ
മന്ദിരമിതുമഹാഭാഗ്യപൂരിതംവിഭോ!

ഉദയാദ്രിയിൽനിന്നുപൊങ്ങുന്നഭാനുമാന്റെ
കതിരിൻദീപ്തിയിലും കേമമാംപ്രഭയിപ്പോൾ

ഇതിൽനിന്നുദിച്ചുടൻ പരമലോകത്തിന്റെ
ഹൃദയാന്ധകാരങ്ങൾ നീക്കീട്ടുമറിഞ്ഞാലും

അനർത്ഥങ്ങളായങ്ങു കാണും സ്വപ്നം ഉഗ്ര
മനഃഖേദമതേ ലോകാനന്ദഹേതുക്കളെല്ലാം.

ഒന്നാമതായിബ്ഭവാൻ കണ്ടതു ജ്വലമായൊ
രിന്ദ്രാങ്കമാർന്നൊകൊടിക്കൂറയല്ലപ്പിപാക്കിൽ

മന്നിടത്തിങ്കലതുവീണടിഞ്ഞതുമൊക്കും
മന്നവ പിന്നെ ബഹിഷ്കൃതമായെന്നുള്ളതും

യജ്ഞനിഷ്ഠമായീട്ടും പ്രാചീനമതമിനി
വിജ്ഞതന്നെ വീണുപോമെന്നാണതിനർത്ഥം

പുതിയധർമ്മം പ്രസരിച്ചീട്ടുമെങ്ങും മേഖ-
ലതിനാലിന്ദ്രാദി ദേവതകൾ മങ്ങിപ്പോകും.

മനുജർക്കെന്നപോലുണ്ടന്തമദ്ദേവകൾക്കും
ദിനങ്ങൾപോകുംപടി കല്പങ്ങൾ താനുംപോമേ.

പിന്നെയപ്പത്തു ദന്തിവീരന്മാർ മഹീപതേ
മന്നിടംകുലുങ്ങീട്ടും ധാടിയിൽ നടന്നില്ലേ,

ആയതുപത്തുമങ്ങു നന്ദനനുള്ളവാക-
മായതവിജ്ഞാന ശക്തികളാണറിഞ്ഞാലും

അവയാലവൻ രാജ്യംവെടിഞ്ഞുപോകുംപിന്നെ
ബിൾവനമിളക്കീട്ടും സ്ഥാപിക്കും സത്യമതം

അഗ്നിയെ വമിക്കും നാലശ്വങ്ങൾ കണ്ടുള്ളവ
വിഘ്നമറ്റെഴും നാലുസത്യങ്ങൾ മഹീപതേ

അവയാൽ സന്ദേഹാന്ധകാരങ്ങൾ നീങ്ങി സ്വയ
മവികല്പജ്ഞാന നിർവാണവുമവന്നുണ്ടാം;

കനകകുംഭം പൂണ്ടുതിരിയും ചക്രം കേൾക്ക
യനഘധമ്മ ചക്രം ത്വത്സുതൻ സ്ഥാപിപ്പതാം.

അവനായതു ലോകസമക്ഷമിനിയെങ്ങും
പ്രവത്തിപ്പിക്കുമെന്നുമോക്ക മഹാമതേ

പിന്നെ നിൻപുത്രൻ പെരുമ്പറകൊട്ടീടുന്നതു
തന്നുടെ ധമ്മമുപദേശിപ്പതറിക നീ.

ഉന്നതമായ മഹാഗോപുരം ത്വത്സുതന്റെ
യുന്നിദ്രഗുണോൽക്കൃഷ്ടമാകുമാഗമമല്ലൊ.

അരിയ രത്നങ്ങളങ്ങതിൽ നിന്നവൻ കോരി
ച്ചൊരിവതതിലുള്ള തത്വരത്നങ്ങളല്ലൊ.

ആറുപേർ മുറവിളികൂട്ടിപ്പോയില്ലേ? യവ
രാറുദശന പ്രവത്തകന്മാർ നരപതേ

സ്പഷ്ടമാം തത്വോപദേശം കൊണ്ടുമസന്ദേഹ-
ക്ലിഷ്ടമാം വാദംകൊണ്ടുമവരെ നിൻകുമാരൻ

ബുദ്ധനായ് പരാജിതരാക്കീടും തങ്ങളുടെ
സിദ്ധാന്തങ്ങളിലുള്ള മൌഢ്യവും കാണുമവർ.

ഇങ്ങനെ ഭവാൻ രാവിൽ ദശിച്ചോരസ്വപ്നങ്ങൾ
സംഗതാത്ഥങ്ങളെല്ലാം ധരിക്ക മഹാപ്രഭോ!

മംഗളേതര ചിന്തവെടിഞ്ഞു മനതാരിൽ
തുംഗമാമാനന്ദമാണ്ടാശുകണ്ടുമിപ്പോൾ

ഇമ്മഹാഭാഗ്യങ്ങളെൻ ഭഗവാനുണ്ടാമെല്ലാം
സമ്മതേ മറ്റൊരാൾക്കു സിദ്ധിക്കാ ധരിക്കനീ

മുണ്ഡിതം ഭിക്ഷുവിന്റെ മൂദ്ധാവു വിഭോ മണി-
മണ്ഡിതമഹാരാജമൌലിയെക്കാളും മാന്യം.

നിൎണ്ണയം യമിയുടെ കാഷായം സ്വച്ഛന്ദന്റെ
സൌവൎണ്ണകഞ്ചുകങ്ങളെക്കാൾ വിലയേറുന്നതാം

എന്നരുൾചെയ്തമ്മഹാനേറിയ ഭക്തിയോടും
മന്നിൽവീണുടൻ ചെയ്തുമൂന്നുരു നമസ്കാരം

പിന്നവനെഴുന്നേററു മാറിപ്പോവതുകണ്ടു
മന്നവൻ സമ്മാനമേകീടുവാൻ കല്പിച്ചിതു.

കണ്ടീലമ്മഹാത്മാവെയെങ്ങുമേയപ്പോളെന്ന
ല്ലിണ്ടലാൎന്നാരാഞ്ഞവരിന്നുക്ഷേത്രത്തിനുള്ളിൽ

അദ്ദേഹം ചെന്നു കയറുന്നതും മൂലസ്ഥാന-
മദ്ധ്യത്തിലൊരു ക്ഷുമനിരുന്നുപക്ഷം രണ്ടും

കുടഞ്ഞു തൂവലുകളിളക്കുന്നതും കണ്ടോ
രെട്ടുക്കാം ദേവതകളിങ്ങനെയോരോരൂപം.

വൃത്താന്തം വിഷണ്ണനാം മന്നവൻ കേട്ടു തന്റെ
ചിത്തമാശ്ചൎയ്യപരാധീനമായെന്നാകിലും

സത്വരം സിദ്ധാൎത്ഥനു മുമ്പിലത്തേക്കാൾ സുഖം
മെത്തീടും വിഷയഭോഗങ്ങൾ നൽകുവാൻ തന്നെ

കല്പിച്ചാൻ നാലുകെട്ടിൽ നൎത്തകീ ജനങ്ങടെ
ചൊല്പടി കുരങ്ങാട്ടുമവനെന്നോൎക്കയാലെ

എന്നല്ല നരപതി പിന്നെയക്കോട്ടവാതിൽ
നന്നായിക്കാത്തുകൊൾവാനിരട്ടിയാളാക്കിപോൽ

എന്നാലും ഫലമെന്തു? ഭവിതവ്യതതന്നെ
യിന്നാരുതടുക്കുന്നു? വന്നീടും വരേണ്ടവ.

നൂനമങ്ങനെതന്നെ ഭവിച്ചു! സിദ്ധാൎത്ഥനു
മാനസതാരിൽ മററുജനത്തിൻ സുഖസ്ഥിതി

യുള്ളപോലറിവാനും ജീവിതപ്പുഴയുപ്പു
വെള്ളമോ മധുവൊഴുക്കോയെന്നു തിരിപ്പാനും

പിന്നയുമ്മോഹമേറിവരികമൂലം വീണ്ടും
തന്നുടെ പിതാവോടു ഭഗവാനർത്ഥിച്ചിതു.

ഇപ്പുരവാസികളെയുള്ളപോലൊന്നു കാണ്മാൻ
മൽപ്രിയതാത മനക്കാമ്പിലുണ്ടിനിക്കാശ

അന്നു നിന്തിരുവടിയശ്ശുഭൈശ്വര്യങ്ങളി-
ലൊന്നുമെൻദൃഷ്ടിപഥമെത്തായ്‌വാൻ സൂക്ഷിച്ചതാം

എന്നു തോന്നീടും നീളെജ്ജനങ്ങളെന്നെ നോക്കി
നിന്നഭംഗിയുമാഡംബരവും നിനയ്ക്കുമ്പോൾ

എന്നാലുമറിയാതെയിരുന്നീലമ്മോടിക-
ളെന്നുമുള്ളവസ്ഥകളല്ലെന്നു നൃപതേ! ഞാൻ.

സന്ദേഹമേതും വേണ്ട നിന്തിരുവടിയുടെ
നന്ദനൻ രാജ്യാർഹനായുള്ളതുമിവനല്ലോ

മന്നവന്മാരല്ലാത്ത ഭരണീയന്മാരുടെ
ഭിന്നമാം സ്ഥിതികളുമാചാരഭേദങ്ങളും.

വീടുകൾ വെവ്വേറായ വൃത്തികളിത്യാദിയും
നാടുവാഴുവോനുള്ളപോലറിയേണ്ടതല്ലോ.

ആകയാലനുജ്ഞനൽകുക ഞാൻ പുരം കണ്ടു-
വൈകാതെ വന്നീടുവനാരുമെയറിയാതെ.

കില്ലില്ലജനതതൻ സുഖജീവിതം കണ്ടു.
നല്ലസംതൃപ്തിയുണ്ടാമെനിക്കു മനക്കാമ്പിൽ

അല്ലെങ്കിൽ ദുഃഖങ്ങൾ കണ്ടേറെ ഞാൻ ഖേദിക്കിലു-
മെല്ലാമെൻ വിജ്ഞാനത്തെ വർദ്ധിപ്പിച്ചീടുമല്ലോ.

അനുയായികളോടും നാളെ മദ്ധ്യാഹ്നത്തിങ്ക-
ലനഘാത്മാവെ! പോയി നഗരം കാണട്ടേ ഞാൻ.

മന്നവനതുകേട്ടു മന്ത്രിമാരോടുചൊന്നാ-
നന്നതാശയന്മാരെ യെന്തുരചെയ്‌വു നിങ്ങൾ

പിന്നെയും കൊതിക്കുന്നു നന്ദനൻ പുരം കാണ്മാൻ
മുന്നമുണ്ടായൊരനർത്ഥങ്ങളോർത്തെനിക്കുള്ളിൽ

സമ്മതിക്കുവാൻ ദണ്ഡം തോനുന്നിതൊരുവേള-
നന്മതാൻ കുമാരകനിക്കുറിവന്നെന്നുമാം.

കാട്ടുപുള്ളിനെപ്പൊടുന്നനവേ പിടിച്ചൊരു
കൂട്ടിലാക്കിയാലതു കിടന്നു പിടയ്ക്കുന്നു.

കോട്ടമെന്നിയേ പുറത്തിറക്കിപ്പഴക്കിയാൽ
കാട്ടുമാറില്ലപ്പരിഭ്രമങ്ങളൊന്നും പിന്നെ.

അതുകൊണ്ടനുമതി നൽകുകയല്ലീനല്ലു-
സ്സുതനെയയയ്ക്കുവൻ നിങ്ങളും വല്ലിക്കുകിൽ

കാണട്ടേ കുമാരകൻ കാണേണ്ടതെല്ലാമെന്നാൽ
വേണം കൂടവേ ചില ഭൂതരും യാത്രയതിൽ.

അതിസാമർത്ഥ്യമുള്ളോരായിരിക്കണമവർ!
മതിയിൽ കുമാരനു വല്ലമാററവും കണ്ടാൽ

അതു തൽക്ഷണം സൂക്ഷിച്ചറിഞ്ഞുവന്നു നമ്മോ-
ടതുപോലുരയ്ക്കണമൊക്കയുമപ്പോളപ്പോൾ.

എന്നോതി മന്ത്രിമാരും സമ്മതിക്കയാൽ നൃപൻ
നന്ദനനർത്ഥിച്ചപോലനുജ്ഞ നൽകീടിനാൻ.

പിറേറന്നാൾ മദ്ധ്യാഹ്നത്തിൽ ഛന്ദനോടൊത്തുപുരി
ചുററിക്കാണുവാൻ പുറപ്പെട്ടിതു ഭഗവാനും

ചെട്ടിവേഷം പൂണ്ടിതപ്പൂജ്യനാം തിരുവടി
കെട്ടിനാൻ ലേഖകന്റെ വേഷവുമുടൻ ഛന്ദൻ

വട്ടമീവണ്ണമായിത്തങ്ങളെയാരും കണ്ടു-
മുട്ടിയാൽപോലുമറിഞ്ഞീടാതെ നടന്നവർ

കല്പനലഭിക്കയാൽ കാവൽ നിന്നീടും ഭട-
രപ്പൊഴെ തുറന്നുള്ള കോട്ടവാതലിലൂടെ.

വാഹനാദികളൊന്നും കൂടാതെ പരിഷ്കാര-
സാഹസമേലാത്തൊരാവഴിയേ പോയീടിനാർ.

കൂടിനാരവർ പല ജനങ്ങളോടും വഴി-
ക്കാടലും സുഖങ്ങളുമോരോന്നു കണ്ടുകണ്ടു

പരക്കെ നാനാവണ്ണവസ്ത്രങ്ങൾ പൂണ്ടുതിക്കി-
ത്തിരക്കി ജനമാർന്ന തെരുവിലെത്തീടിനാർ.

നിരവേ ഛത്രംപടിഞ്ഞങ്ങങ്ങു കച്ചോടക്കാ-
രിരുന്നു ധാന്യവ്യഞ്ജനാദികൾ വിൽക്കുന്നതും

കൊള്ളുവാൻ വരുന്നവർ വിലപേശീടുന്നതും
കള്ളവുമസഭ്യവുമന്യോന്യമുരപ്പതും

മടിശ്ശീലകളഴിക്കുന്നതും പണമെണ്ണി-
കൊടുത്തു ചരക്കുകളേറെ വാങ്ങീടുന്നതും

മാറിപ്പോകെന്നുവിളികൂട്ടിക്കൊണ്ടുടൻ ഭാരം
പേറിക്കല്ലുരുളുന്ന വണ്ടികളെത്തുന്നതും

വല്ലവണ്ണവും ഞെക്കിഞെരുക്കിയതുകളെ
മെല്ലെ മെല്ലെക്കാളകൾ വലിച്ചുപോകുന്നതും

പല്ലക്കിൽ പ്രഭുക്കളെയെടുത്തു വാഹകന്മാർ
നല്ലപാട്ടുകൾ പാടി വന്നണഞ്ഞീടുന്നതും

വല്ലാത്ത വെയിലേററു വിയത്തുഭാരമേന്തി-
ക്കല്യരാം ചുമട്ടുകാർ കഷ്ണിച്ചു തിരിവതും

അടുത്തകിണററിൽ നിന്നൊരു കുംഭത്തിൽ ജല-
മെടുത്തു തലയിൽവച്ചൊരുകൈകൊണ്ടുതാങ്ങി

ഝടിതി മറേറക്കയ്യാൽ കുട്ടിയെപ്പാർശ്വത്തേററി
പിടിച്ചും നടന്നേറെയമ്മമാർ പോകുന്നതും

പലഹാരങ്ങൾ വില്പാൻ വച്ചിട്ടങ്ങവയ്ക്കുമേൽ
സ്ഥലമില്ലാതെ പറന്നീച്ചകൾ ചൂഴുന്നതും

ചാലിയർ തുണികൾ നെയ്യുന്നതും ചിലർ വില്ലിൽ
ചാലവേയിട്ടു പഞ്ഞിയടിച്ചു തെളിപ്പതും

ചട്ടികളെച്ചിൽ കിട്ടാൻ കടികൂട്ടീടുന്നതും
ചുട്ടുകാരിരുമ്പുകൾ കൊല്ലന്മാരടിപ്പതും

ചുട്ടിയൽ കൊറിടിവ കൈക്കൊണ്ടങ്ങിരുമ്പുതൽ
ചട്ടകൾ പോരാളികൾക്കായ് ചിലർ ചമയ്പതും

കുട്ടികളെഴുത്തുപള്ളികളിൽ ഗുരുമുമ്പിൽ
വട്ടമിട്ടിരുന്നുടനറക്കെ വായിപ്പതും

ചട്ടററവസ്ത്രം പലനിറത്തിൽ ചായം മുക്കി
കെട്ടീടുന്നതും ചിലർ വെയിലത്തങ്ങുണ്ടായി

ചട്ടയിട്ടൊലിവൂണ്ടു വാൾ പരിശകളേന്തി-
പ്പട്ടാളം ദ്രുതംവഴി പകർന്നു പോകുന്നതും

ഒട്ടകനിരനടക്കുന്നതും തന്നായക-
രൊട്ടാടിയിരിപ്പതും മുതുകിൻ മുഴകൾ മേൽ

ബുദ്ധിയിലതിമാനമേറീടും ബ്രാഹ്മണരും
യുദ്ധത്തിൽ നിപുണരാം ക്ഷത്രിയവീരന്മാരും

എത്രയും താണ വിടുപണികൾ കൊണ്ടുതന്നെ
വൃത്തികൾകഴിക്കുന്ന ശൂദ്രരും ജീവിപ്പതും

ഓരോന്നുമിതുപോലെ പാൎത്തുപോകുമ്പോളൊട്ടു-
ദൂരത്തിലവർ കണ്ടാരങ്ങൊരു ജനക്കൂട്ടം

അതിന്റെ മദ്ധ്യത്തൊരു പാമ്പാട്ടിയിരിക്കുന്നി-
തതികൌതുകം കണ്ടുകൊണ്ടെല്ലാരും നോക്കീടുന്നു.

പല മോടിവാക്കുകൾ പുലമ്പിടുന്നിതവൻ
വിലസും മണിവളപോലെ നാഗത്തെക്കയ്യിൽ

ചിലനേരത്തു ചുററിക്കെട്ടിവാനയയ്ക്കുന്നു
ചിലപ്പോൾ പടം വിതൃത്താടുവാൻ വിട്ടീടുന്നു

ഹാ! ശിവ ശിവ കോപിപ്പിച്ചു പിന്നവൻ കാല-
പാശം പോൽ ഭയങ്കരമൂൎത്തിയാമപ്പാമ്പിനെ

ആശു ചീറിപ്പിച്ചു കൊത്തിക്കുന്നിതു പലവട്ടം
പാശിമാലകൾ കെട്ടിയുള്ള തൻ ചുരയോട്ടിൽ.

അതിനപ്പുറം ജനാവലിയൊന്നവർ തകിൽ
മൃദംഗം കുഴൽ കൊമ്പുതൊട്ട വാദ്യങ്ങളോടും

അതിമോടിയിൽ പല ചിത്രമാം വിരിപ്പാന്ത
കുതിരക്കൂട്ടത്തോടും പട്ടു മേൽക്കട്ടിയോടും

ഉദിത കോലാഹലം വീട്ടിലേക്കുടൻ വേട്ട
വധുവെക്കൊണ്ടുവരാൻ പോകുന്ന യാത്ര കണ്ടാർ.

വേറൊരു ദിക്കിലൊരു സതിയാൾ പുഷ്പങ്ങളും
കൂറോടു നിവേദ്യത്തിനപ്പവും കയ്യിലേന്തി

കോവിലിൽ പോകുന്നതും കണ്ടിതേ- അൎത്ഥിച്ചീടാം
ദേവനോടവൾ കച്ചോടത്തിനു വിദേശത്തിൽ

പോയവല്ലഭൻ ശീഘ്രം മടങ്ങി വരുവാനോ
ദായാദനായി മേലൊരാൺകുട്ടി ജനിപ്പാനോ.

ചന്തകൂടീടും ചെറുകുടിലിൻ നിരകൾ ത-
ന്നന്തികത്തിങ്കൽപിന്നെയപ്പുറത്തൊരുദിക്കിൽ

പന്തിയിലിരുന്നുടൻ കന്നാന്മാർ പലവിധം
ചന്തമേറും പാത്രങ്ങൾ വിളക്കു കിണ്ടികളും

ഒച്ചകൂട്ടുമാറടിച്ചോട്ടുകൾകൊണ്ടും നല്ല
പിച്ചളകൊണ്ടുമുണ്ടാക്കുന്നതും കണ്ടീടിനവർ.

അവിടെനിന്നു ദേവാലയഗോപുരത്തിന്റെ
സവിധത്തൂടെ നടന്നപ്പുറം പോയാരവർ

നഗരസീമയിലെക്കോട്ടയും നദിതാനും
ഭഗവാൻ ഛന്ദനോടൊത്തങ്ങു പാലവും കണ്ടാൻ.

ഇക്കണ്ടതെല്ലാം കടന്നാവഴി പോകുമ്പഴ-
ങ്ങുൾക്കാമ്പു കുലക്കുമൊരാർത്തനാദം കേൾക്കായി

അന്നടക്കാവിന്നരികത്തു നിന്ന“യ്യോ യെന്നെ-
യൊന്നു താങ്ങണേ! താങ്ങിക്കൊള്ളണേ! മാലോകരേ

വീഴുമേയല്ലെങ്കിൽ ഞാനയ്യോ വീടെത്തും മുമ്പെ
പാഴിലിങ്ങു താൻ വീണെൻപ്രാണങ്ങൾ പോയീടുമേ”

ഇത്തരമപ്പുലമ്പൽ കേൾക്കുന്ന ദിക്കിൽ തന്നെ
സിദ്ധാർത്ഥനുടെ കനിവാർന്ന കണ്ണുടനെത്തി

അവിടെയൊരു മഹാമാരിയാക്രമിച്ചൊരാൾ
വിവശനായിപ്പാരം വിറച്ചു വീണടിഞ്ഞു

പൊടിയിലുരുളുന്നു പഴുത്തു കരുവാളി-
ച്ചുടലിൽ നിറഞ്ഞുള്ള കുരുക്കളോടും കഷ്ടം!

ഇടത്തുന്നേറത്തണത്തവന്റെ നെറുകയിൽ
പൊടിയുന്നിതു പാരം വിയർപ്പുനീർത്തുള്ളികൾ

വല്ലാതെ കോട്ടിവലിച്ചേറവും വിരൂപമായ്
പല്ലിളിച്ചിരിക്കുന്നു വദനം വേദനയാൽ

പുണ്ണുകൊണ്ടുള്ളിലേറും വ്യഥയാം വൻ പുഴയിൽ
കണ്ണുകൾ കരകാണാതുഴന്നു നീന്തിടുന്നു

അല്പലാൽ വാ പൊളിച്ചു നെടുവീർപ്പിട്ടങ്ങുള്ള
പുല്ലുകൾ തപ്പിപ്പിടിക്കുന്നിതൊന്നെഴുന്നേല്പാൻ

തെല്ലവൻ പൊങ്ങി വീണ്ടും താഴത്തു വീഴുന്നു കെ-
ല്പില്ലാതെ കിടുകിടെയംഗങ്ങൾ വിറയ്ക്കയാൽ

"അയ്യയ്യോ തുണയ്ക്കുവിനൻപേലും ജനങ്ങളേ
വയ്യേ! നോവിതു പൊറുപ്പാനെ"ന്നു പുലമ്പുന്നു.

ആയഴുകരൽ ചെവിക്കൊണ്ടു മിന്നൽപോൻ പാഞ്ഞു
പോയതും മഹാഭാഗനവനെക്കരുണയാം

പീയൂഷമോലും കരമലരാൽ താങ്ങിയത്തു
മായാസമകലുമാറങ്കത്തിലണച്ചതും

നൊടിയിൽ കഴിഞ്ഞു പിന്നവനാശ്വസിക്കവെ
കടവാർ മിഴികളാൽ കനിഞ്ഞു നോക്കി ദേവൻ

സോദരാ പറക നിൻ പീഡയെന്തിവണ്ണം നീ
ഖേദിപ്പതെന്തു കഴിയാത്തതെന്തെഴുനേല്പാൻ

കാതരനായിങ്ങനെ ചോദിച്ചു പിന്നെ കൃപാ-
മേദുരാപാംഗൻ ഛന്ദൻ തന്നോടു തിരിഞ്ഞോതി

എന്തു സാരഥേയിവനിങ്ങനെ തേങ്ങീടുന്ന-
തെന്തു കേഴുന്നതാസ്യം പൊളിച്ചു മൊഴി വിങ്ങി

സന്താപം തോന്നീടുമാറെന്തിവനേങ്ങുന്നതും-
മെന്തെടോ സഖേ! നെടുവീർപ്പുകളിടുന്നതും?

ഛന്ദനമതുകേട്ടു ചൊല്ലിനാൻ മഹാരാജ
നന്ദനാഘോരമഹാവ്യാധി പീഡിതനിവൻ

ദേഹധാതുക്കൾ വികൃതങ്ങളായ്ത്തീൎന്നു രക്ത-
വാഹിനികളാം നാഡികൾക്കുള്ളിലിവനിപ്പോൾ

തിളച്ചു ചാടിച്ചോരയൊഴുക്കു വികടമായ്
കളിപ്പു പുഴകര കെത്തു പായുംപോലെ

അതുമല്ലിവനുടെ ഹൃദയംതാനും താള-
സ്ഥിതികൾ തെറ്റിയടിക്കുന്ന മദ്ദളംപോലെ

സ്ഫുടമാം ക്രമം തെറ്റി സ്പന്ദിപ്പു സ്വയമിപ്പോൾ
ഝടിതി ശീഘ്രമായുമുടനേ മന്ദമായും.

അഴിഞ്ഞ വില്ലിൻ ഞാൺപോലെയായ് ഞരമ്പെല്ലാം
കുഴങ്ങിയയഞ്ഞുംപോയിവന്റെ ശരീരത്തിൽ

മുഴങ്കാൽ തുട കുഴതെന്നിവയൊന്നും തീരെ
വഴങ്ങാതായുംതീൎന്നുശക്തികൾ പൊയ്പോകയാൽ

പറയുന്നെന്തിനേറെയിശ്ശരീരത്തിൽ നിന്നു
പറന്നുകളഞ്ഞു താൻ ഭാഗിയും ചൈതന്യവും.

രോഗിയാമിവനുഴലാററിക്കൊള്ളുവാൻ മഹാ-
ഭാഗത്വക്കൺ പാൎക്കുക പെടുന്ന പാടിതെല്ലാം:—

തുടുത്തു കലങ്ങിയ കണ്ണുകൾ ചുഴററുന്നു
പിടച്ചു കറകറദ്ദന്തങ്ങൾ കടിക്കുന്നു

കടുത്ത പുക കുടിക്കുന്നപോൽ വീർപ്പുമുട്ടി
യിടറിക്കഷ്ടനിച്ചു നിശ്വസിക്കുന്നു ശ്വാസം

മരിക്കുമിപ്പോളിവനതിന്നു മുമ്പു തന്നെ
വിരഞ്ഞു ചലിക്കുമിന്ദ്രിയാധികൾ നിന്നുപോകും

ഞെരിഞ്ഞു ഞരമ്പുകൾ നുറുങ്ങും കടന്നതാ-
ഛറിയാതാകുമെല്ലിൻ കഴപ്പും വേദനയും

ഇമ്മട്ടു ബോധംകെട്ടു ചാകുമിദ്ദേഹം വെടി
ഞ്ഞിമ്മഹാ മാരിപൂകും മററൊരു ശരീരത്തിൽ

ആകയാലങ്ങു നൃപനന്ദനാ തൊട്ടീടൊരു
തീകടും വ്യാധിയാന്ന മർത്ത്യനെ മഹാത്മാവേ!

വിടുക വിടുകയീരോഗിയെ മെയ്യിൽചേർന്നു
പിടിച്ചീടൊല്ലായിതു പകരും വ്യാധിയല്ലോ.

പിടിപെട്ടിടാമിതു നിന്തിരുമേനിക്കുമേ
യുടലിനുണ്ടോ ഭേദം; രോഗങ്ങളാക്കുമുണ്ടാം.

അതുകേട്ടിടൻ കൊച്ചുതമ്പുരാനാരോഗിയെ
സ്സദയം വീണ്ടും തഴുകിക്കൊണ്ടു ചോദിച്ചിതു

ഇതുപോലുള്ള രോഗാതുരന്മാരുണ്ടോ വേറേ
യധികം പേക്കീവ്യാധിവരുമാറുണ്ടോ സൂതാ

എനിക്കും രോഗബാധ വരുമോ വന്നീടിലെൻ-
തനുവിലീ വൈകല്യമൊക്കയുമുണ്ടാകുമോ?

പറഞ്ഞാനുടൻ ഛന്ദൻ വ്യാധികൾ ജീവികൾക്കു
വരുന്നു പലമട്ടായെല്ലാക്കും മഹാമതെ

ഇല്ലാരുമുടലെടുത്തവരിലെന്നെങ്കിലും
വല്ലരോഗവും വരാതുള്ളവരറിഞ്ഞാലും

ചിലക്കുണ്ടാകും ചിത്താധിജമാം വ്യാധി മററു
ചിലക്കു ശരീരത്തിൽ മുറിവേററുണ്ടാം രോഗം

ചർദ്ദിതൊട്ടുള്ളൊരസ്വാസ്ഥ്യങ്ങൾ ചർമ്മരോഗങ്ങ-
ളർദ്ദിതാദികളായ വാതങ്ങൾ പലതരം

കഷ്ടതയേലും ജ്വരഭേദങ്ങൾ പിടകകൾ
കുഷ്ഠങ്ങൾ മസൂരിക ഘോരമാം വിഷൂചിക

ഇത്തരം പല മഹാരോഗങ്ങളുണ്ടാക്കുക
മർത്ത്യദേഹങ്ങൾ വിളഭൂമിയാണിവയ്ക്കെല്ലാം

കാരണമുണ്ടാകുമ്പോളുണ്ടാകുമവയ്ക്കു പി-
ന്നാരുടെ ദേഹമെന്നില്ലത്തു ദിക്കിലെന്നില്ല.

മുന്നറിവേതുമെന്ന്യേയുടലിൽ പൊടുന്നനേ
വന്നു രോഗങ്ങളാക്രമിക്കയോ ഞായം സൂതാ

എന്നു കാരുണ്യമൂർത്തി ഭഗവാൻ കാതരനായ്
പിന്നെയും ചോദിച്ചിതു ചൊല്ലിനാൻ ചന്ദൻവീണ്ടും

ചിലപ്പോൾ ജനങ്ങളെ ബാധിച്ചീടുന്നു വിഭോ
വിലം വിട്ടടുത്തുള്ള വഴിവക്കത്തുവന്നു

താന്തമായ് ചുറ്റിക്കിടന്നോരാതെ ചവിട്ടുന്ന
പാന്ഥരെക്കടിക്കും വൻ പാമ്പുപോലീ രോഗങ്ങൾ

ചിലപ്പോളിവ കാട്ടുവഴിയിൽ വള്ളിക്കെട്ടിൽ
ചലനമില്ലാതെ നിശ്ശബ്ദമായ് ചതിവായി

പതുങ്ങിക്കിടന്നിട്ടു വഴിപോക്കന്റെ മുമ്പിൽ
കുതിച്ചുവീഴും ക്രൂറ്റൻ പുലിപോൽ വന്നെത്തുന്നു

ചിലപ്പോളിടിവാളുകണക്കെച്ചീളെന്നെത്തി
ചിലരെക്കൊന്നീടുന്നു ചിലരെ വിട്ടീടുന്നു

യദൃച്ഛയായും സ്വയം ഹേതുമത്തായുമോരോ
ഗങ്ങളീവണ്ണമുണ്ടാകുന്നു മഹാപ്രഭോ!

അപ്പോൾ മാനവർക്കൊരു നിമിഷം പേടി വെടി-
ഞ്ഞിപ്പാരിലിരിക്കുക സാദ്ധ്യമല്ലല്ലോ സൂതാ
രാത്രിയിൽ സുഖമായിന്നുറങ്ങി വീണ്ടും നാളെ
മാർത്താണ്ഡോദയത്തിൽ ഞാനുണരുമെന്നോരാൾക്കും

അഹഹ! പറവാൻ പാടില്ലല്ലോയെന്നാൻ ദേവൻ
വഹിയാ താനു്തൊന്നുമെന്നുടൻ ചൊന്നാൻ സൂതൻ.

എന്നാലീയദൃച്ഛയായ് വന്നെത്തും വിപത്തുക-
ളൊന്നൊഴിയാതെ സഹിച്ചെഴുമിജ്ജീവിതത്തിൻ—

അന്ത്യമാം ഫലം രോഗപീഡയും വാർദ്ധക്യവു-
മന്തമില്ലാത്ത മഹാ നൈരാശ്യമിതും താനോ?

എന്നുപിന്നെയും ദേവൻ ചോദിച്ചാനത്ര ചിരം
മന്നിൽ ജീവിക്കിൽ ഫലമിവതാനെന്നാൻ ഛന്ദൻ.

അല്ലലും വേദനയുമേറിയാൽ പൊറുപ്പാൻ കെ-
ല്പില്ലാതോരുണ്ടാമവ സഹിപ്പാൻ മനമെന്യേ

വല്ലമററുപായവും ചിന്തിപ്പോരുണ്ടാം സഖേ
അല്ലെങ്കിലെല്ലാം സഹിച്ചിമ്മനുഷ്യനെപ്പോലെ

വല്ലാത്തരോഗാവിഷ്ടനായ് വെറും ജരാനനാ
യെല്ലും തോലുമായുടൽ ശേഷിച്ച വിരൂപനായ്

പിന്നെയും മൂത്തിരിക്കും മുതുവൃദ്ധന്മാരുണ്ടാം
ചൊന്നാലും ശരണമെന്തൊടുവിലിവർക്കെല്ലാം

വിരവിലിപ്രകാരം ചോദിക്കും സ്വാമിയോടു
മരണം താനവർക്കു ശരണമെന്നാൻ ഛന്ദൻ.

ഹന്ത ഹാ! മരണമോ ഗതിയെന്നുടൻ നാഥൻ
സന്താപവിവശനായാനുടൻ ചൊന്നാൻ സൂതൻ

എന്തുമാർഗ്ഗത്തിലൂടെയാകിലുമെന്നാകിലും
ജന്തുക്കൾ മരണത്തിൽ ചെന്നടിഞ്ഞഴിയുന്നു

വൃദ്ധരായ് ചിരം ജീവിക്കുന്നതും ചിലരത്രെ
യിദ്ധരിത്രിയിൽ ദാരിദ്ര്യാദി നാനാദുഃഖത്താൽ

പീഡിതരായകാലരോഗഗ്രസ്തരായ് പാര-
മാടൽതേടുന്നു മിക്കവാറും പേർ മഹാമതേ!

അവശരായിങ്ങനെ ജീവിച്ചു യഥാകാല-
മവശ്യം മരിച്ചുപോമൊടുവിലെല്ലാവരും.

ധ്രുവമാണിച്ചൊന്നതു! സത്യമാണെങ്ങോ നിന്നു
ശവമൊന്നിതാവരുന്നുണ്ടു തൃക്കൺപാർത്താലും

ഇതുകേട്ടാരോഗിയെ വിട്ടടൻ മുഖാംബുജം
ദ്രുതമുന്നമിപ്പിച്ചു ഭഗവാൻ നോക്കീടുമ്പോൾ

പുഴവക്കിനെ ലാക്കാക്കീട്ടങ്ങുവേഗം നട-
ന്നഴുതുകൊണ്ടു ജനക്കൂട്ടമൊന്നെത്തീടുന്നു

ചട്ടററകനൽ കത്തിജ്വലിക്കുന്നൊരു പുത്തൻ
ചട്ടി തൂക്കിക്കൊണ്ടൊരാൾ നടക്കുന്നിതു മുമ്പേ

ചട്ടങ്ങൾ കൂട്ടി മുള ചീന്തിവച്ചുചിതമായ്
കെട്ടിയുണ്ടാക്കീട്ടുള്ള ശവമഞ്ചം ചുമന്നു

പോവുന്നു ചിലരവർക്കൊത്തു നിന്നുകൊണ്ടു
ഗോവിന്ദ ഗോവിന്ദ ഗോവിന്ദേതി വിളിച്ചൂട്ട!

ദുഃഖചിഹ്നങ്ങൾ കയ്ക്കൊണ്ടൊററമുണ്ടുടുത്തേറെ
മുഖ്യരാം ബന്ധുക്കളും വഴിയേ ചെന്നീടുന്നു.

മഞ്ചത്തിലയ്യോ ചത്തു മരവിച്ചാരും കണ്ടാ-
ലഞ്ചുന്നവികൃതമാം മുഖഭാവങ്ങളോടും

കാഴ്ചപോയടഞ്ഞുള്ള കണ്ണുകളോടും പാരം
താഴ്ചയാന്നെഴുന്നുള്ള താടിയെല്ലുകളോടും

മെലിഞ്ഞു നെഞ്ചുതാണു വയറു കഴിഞ്ഞു തോൾ
വലിഞ്ഞു വാരിയെല്ലു നികഴ്ന്നു വിരൂപമായ്

ഗോഷ്ടിയിൽ കുറികളും പൂക്കളും ചാർത്തിയൊരു
വേഷ്ടിയാൻ മൂടി വെളിക്കൊട്ടു കാലുകൾ നീട്ടി

പ്രേതമങ്ങനെ കിടക്കുന്നിതേ! ചുമക്കുവോർ
പാതകൾ നാലുകൂട്ടും ദിക്കിൽ വന്നെത്തിവീണ്ടും

ഗോവിന്ദ ഗോവിന്ദയെന്നുറക്കെ ഘോഷിച്ചുടൻ
സാവധാനമായ് തലതിരിച്ചു തൽ പ്രേതത്തെ

ചട്ടററനദീപുളിനത്തിങ്കൽ കൊണ്ടുചെന്നു
പട്ടടക്കൂട്ടിയതിൽ കിടത്തീടിനാർ പിന്നെ

ഒട്ടേറെ വിറകുകളുമെന്നിയേ ശവം
ചുട്ടുകൊള്ളുവാൻ ചിതമേലവരടുക്കിനാർ

ഹന്ത! പട്ടടയായ മെത്തമേൽ കിടന്നീയാ
ളെന്തുസൌഖ്യമായുറങ്ങീടുന്നു നിരൂപിച്ചാൽ

ആടൽ തേടുവതില്ല ശീതവായുവിൽ മേനി
മൂടാതെ കിടക്കിലും ചെറ്റുമേയിവനിപ്പോൾ

എത്തുകില്ലിന്നിദ്രയ്ക്കു ഭംഗവുമഹോ! യിതാ—
കത്തിച്ചു ചിതയ്ക്കഗ്നി നാലുകോണിലുമിവർ.

ചെന്തളിർക്കുലചൂണ്ട ലതകൾപോലെ ചുറ്റി
ച്ചന്തത്തിലഗ്നിജ്വാല പടർന്നുപിടിക്കുന്നു

ചുവന്ന നാവുപോലെ നീട്ടിജ്വാലയെ വഹ്നി
ശവത്തെ നക്കി രുചിച്ചേറ്റമുല്ലസിക്കുന്നു.

ധൃതിയിൽതോൽപൊളിച്ചുസന്ധികൾപൊട്ടിച്ചാസ്ഥ്യ
ചതകൾ തിന്നു ചീറിഞ്ഞൂമമൃദച്ചമിക്കുന്നു.

താന്തനായ് ഭൂതം തുള്ളിയമർന്ന കോമരംപോൽ
ശാന്തിതേടുന്നു തനിയെയഗ്നി മന്ദം മന്ദം

ജ്വാലകൾ താണു കനൽക്കട്ടകൾ നീറിത്തീർന്നു
ലോലമാം പുകയും നിന്നെന്നല്ലയെല്ലാം പോയി

കൊള്ളിയും കെട്ടു കുറുഞ്ചാമ്പലുമങ്ങങ്ങോരോ
വെള്ളെല്ലുമ്പുമായൊക്കെശ്ശേഷിച്ചു ശിവ ശിവ!

ശിഷ്ടനായേററം ശ്രീമാനാകിലും നരനിങ്ങു
ശിഷ്ടമായ് കാണ്മതിത്രമാത്രമാകുന്നുവല്ലോ!

ഭഗവാനിതൊക്കെയും സൂക്ഷിച്ചുകണ്ടുവീണ്ടു
മകതാരടങ്ങാതെയമ്പോടും ചോദിച്ചിതു

ക്ഷിതിയിലിപ്പോൾ ജീവിച്ചിരിപ്പോർക്കെല്ലാവർക്കു-
മിതുതാൻ പരിണാമമായ് വരുമെന്നോ ഛന്ദാ!

അതുകേട്ടടൻ സൂതൻ പിന്നെയും ചൊന്നാനതേ!
യിതുതാൻ പരിണാമമേവർക്കും നൃപാത്മജ.

വെന്തൊരിപ്രേതത്തിൽ നിന്നൊന്നുമേതിന്മാൻകിട്ടാ-
തന്തികമെത്തിക്കാക്ക പറന്നുപോവൂ കാൺക.

എത്രയോ തടിച്ചു വാച്ചിരുന്നോരുടലാണി-
തെത്രയാസ്വാദിച്ചിതു ഭോജ്യപാനീയങ്ങളെ

എത്രയുല്ലാസമാർന്നു ചിരിച്ചു രസിച്ചിതി-
ങ്ങെത്രനാൾ രമണിയെ സ്നേഹിച്ചു ലാളിച്ചിതു

എത്രദീർഘമായിതു ജീവിച്ചു സുഖമായ് മേ-
ലെത്രനാൾ ജീവിക്കുവാനാഗ്രഹിച്ചിരുന്നിതു

നോക്കുക! യാർക്കുമറിയാവതല്ലായുസ്സിന്റെ
പോക്കുകൾ ജീവിതത്തെ വിശ്വസിക്കാവതല്ല

കാട്ടുകാറ്റേറ്റു മരംപൊട്ടി മേൽ വീണിടിലാം
നോട്ടമില്ലാതെ കല്ലിൽ കാൽതട്ടി മറികില്ലാം

നഞ്ചുപെട്ടോരു കുളത്തിൽ ചെന്നു മുഴുകിലാം-
മഞ്ചമാറൊരു പാമ്പുതെല്ലൊന്നു ദംശിക്കിലാം

അത്തരമൊന്നുമല്ലെന്നാലരച്ചാണില്ലാത്ത
കത്തിതൻമുനയേൾപ്പിച്ചെങ്കിലാം കോപിച്ചോരാൾ

ഉള്ളിലാശ്വാസമോട്ടുമിക്കും തീനിൽപെട്ട
മുള്ളുതൻ കണ്ഠത്തിങ്കലെങ്ങാനും തച്ചീടിലാം

അല്ലെങ്കിൽ വിശ്വാസമായ' വീട്ടുപൂകുമ്പോളോട്ടിൻ
ചില്ലു കൂരമേൽ നിന്നു തലയിൽ വീണീടിലാം

അപ്പോഴേ കൂടുവിട്ടു പറന്നു കളയുന്നു
ക്ഷിപ്രമിപ്രാണൻ ഛിദ്രം വല്ലതായാലും മതി.

പിന്നെയിദ്ദേഹിവേറും പ്രേതമായ്ത്തീരുമൊന്നും
തിന്നില്ല പിന്നെപ്പൈയും ദാഹവുമവനില്ല

സുഖവുമില്ല ദുഃഖജാലങ്ങളൊന്നുമില്ല
വിഗതപ്രാണനാകുമവന നൃപാത്മജ

അഞ്ചിതമാമവന്റെ മുഖചന്ദ്രൻ തൂവിയ
പുഞ്ചിരിപ്പൂന്നിലാവസ്തമിച്ചെങ്ങോപോയി

പഞ്ചാരത്തോൽക്കുംമൊഴികാന്തയാളധരത്തിൽ
കൊഞ്ചിയർപ്പിച്ച ചുംബനങ്ങളും! വൃഥാവായി

എന്തിനു പറയുന്നു കത്തിക്കാളുന്ന കട്ടും
ചെന്തീയിൽ ശയിക്കിലും ചൂടറിയുന്നീലവൻ

തന്നുടെ മാംസംതന്നെ കരിഞ്ഞ ദുർഗ്ഗന്ധമി-
സ്സന്ന ചേതനനുടെ മൂക്കറിവീലതെല്ലും

ബന്ധുക്കളെന്നാൽ നല്ല ചന്ദനമകിൽ തൊട്ട
ഗന്ധദ്രവ്യങ്ങളാൽ താൻ ചുടുന്നു തൽ പ്രേതത്തെ

ഇവൻെറ നാവിൽനിന്നു പോയിതു രസജ്ഞാനം
ചെവിയുമടഞ്ഞുപോയ് കേൾക്കയില്ലിനിയൊന്നും

മുഖത്തു വിളക്കുപോൽ ശോഭിച്ച കണ്ണുരണ്ടും
വികലമായിക്കാഴ്ചപോയ് വെറുമന്ധമായി.

സ്നേഹമുള്ളവർചുററും വന്നിരുന്നുടൻ ചത്ത-
ദേഹത്തെനോക്കി നിലവിളിച്ചുകേണീടുന്നു

ദാഹമോ ഖനനമോ ചെയ്തു ബന്ധുക്കളിപ്പോ-
ളാഹന്ത! നശിപ്പിക്കുമതിനെയല്ലെന്നാകിൽ

പാരിതിൽ കിടന്നു ചീഞ്ഞഴിഞ്ഞു പുഴുക്കൾക്കു
ഘോരസദ്യയായ് തീരുമുടലെന്നോർക്കയാലെ.

ഇതുതാനല്ലോ ഗതി ജീവികൾക്കെല്ലാവർക്കു-
മിതിലില്ലോർക്കിൽ വ്യത്യസ്തതയിങ്ങൊരാൾക്കുമേ

കേമനും നിസ്സാരനുമെന്നഭേദവുമില്ല
പാമരനെന്നുമില്ല പണ്ഡിതനെന്നുമില്ല

ഉൽകൃഷ്ടനെന്നില്ലേറ നികൃഷ്ടനെന്നുമില്ല
ചൊൽക്കൊണ്ടധർമ്മിഷ്ഠനെന്നില്ല ദുഷ്ടനെന്നില്ല

ഏവനും ജീവിച്ചു ചത്തിങ്ങനെയഴിയുന്നു
കേവലം സാധാരണമാണിതെന്നല്ല പിന്നെ

ചത്തവർ ജനിക്കുമെന്നോതുന്നു നിഗമങ്ങൾ
സത്യമാർക്കറിയാവൂ–വാസ്തവമാണതെങ്കിൽ

പിന്നെയുമിവനേതു ദിക്കിലെങ്കിലും സ്വയം
ചെന്നൊരു ജനനീഗർഭത്തിങ്കൽ ശയിക്കണം

പിന്നെയും ജനിക്കണം വളൎന്നു ദുഃഖങ്ങളെ
പ്പിന്നെയും സഹിക്കണമെന്നല്ല രോഗാദിയാൽ

പിന്നെയും മരിച്ചിതുപോലെ താൻകാളുംചിതാ
വഹ്നിയിൽവെന്തു വെണ്ണീറാകണം വീണ്ടുംവീണ്ടും.

ഇങ്ങനെ തിരിയുന്ന സംസാര ചക്രത്തിങ്കൽ
മംഗലമതേ! ചുഴലുന്നു ദേഹികളെന്നും.

ഭവ്യനാം കുമാരകനിതുഃകട്ടിഴന്നു തൻ
ദിവ്യാശ്രുധാരയാൎന്നു തുടുത്ത തൃക്കണ്ണുകൾ

അന്തരിക്ഷത്തിലേയ്ക്കു പൊക്കിക്കൊണ്ടൊട്ടുനേര-
മന്തരാ കൃപാകുലനായിരുന്നരുളിനാൻ

പിന്നെയുമവനിയെ നോക്കിനാൻ തിരുവടി
പിന്നെയുമാകാശത്തെത്തൃക്കൺ പാൎത്തരുളിനാൻ

ദേവമാനുഷലോകങ്ങൾക്കു തങ്ങളിലുള്ള
ഭാവബന്ധത്തെപ്പററിയറിഞ്ഞു മറന്നതായ്

വല്ലതുമോൎമ്മിക്കയായിരിക്കാം മഹാഭാഗൻ
നല്ലതു ലോകങ്ങൾക്കു വരുവാൻ നിദാനമായ്

വല്ലതും കണ്ടിട്ടുണ്ടാം ബുദ്ധിയിലതു തെളി-
ഞ്ഞില്ലെന്നാകിലുമറിയുന്നുണ്ടാമകക്കാമ്പിൽ.

ഉടനന്നമിതമായുള്ളൊരമ്മുഖാബ്ജത്തിൽ
സ്ഫുടിത പ്രേമോജ്വല ശോഭയൊന്നേറിക്കണ്ടു

ഏകാന്തമായൊരാശാബന്ധസൂചകമായി
ലോകാതിശായിയായ ദീപ്തിയിൽ ചൂഴ്ന്നു മുഖം

അത്ഭുതചരിത്രനഗ്ഗൌതമൻ തിരുവടി
സുസ്പഷ്ടാക്ഷരമുടനിങ്ങനെ വിളിച്ചോതി:—

“അല്ലയോ ദുഃഖാബ്ധിയിലാഴും ലോകമേ! സ്വയം
വല്ലാത്ത ജനിമൃതിവലയിൽ പെട്ടുനിത്യം

അല്ലലാർന്നെന്നെപ്പോലെയുഴന്നു രക്ഷാമാർഗ്ഗ-
മില്ലാതെകേഴും ജ്ഞാതാജ്ഞാതരാമാത്മാക്കളേ!

ഹന്ത! ഞാൻ കണ്ടിതിപ്പോൾ മർത്ത്യജീവിതമാക-
മന്തമില്ലാത്ത തീവ്രവേദനയുടെ ദൈർഘ്യം

ചിന്തയിലെന്നല്ലിങ്ങുള്ളോരാരോസുഖം വെറു-
മന്തശ്ശൂന്യമാം നിഴലാണെന്നുമറിഞ്ഞു ഞാൻ

അത്യന്തകാമ്യമായ ഭോഗവും ജീവിതത്തിൽ
നിത്യമല്ലാത്ത പരിഹാസനാടകമല്ലോ

എന്തുയാതനയാണു പിന്നെ ദുസ്സഹമായ
സന്താപസന്തതികളൂഴിയിൽ നിരൂപിച്ചാൽ!

നല്ലോരു സുഖങ്ങളന്തരിപ്പൂ ദുഃഖങ്ങളായ്
കല്യയൌവനമവസാനിപ്പൂ വാർദ്ധക്യമായ്

ചൊല്ലേഴും പ്രേമമിഷ്ടഭംഗത്തിൽ വിരമിപ്പൂ
എല്ലാർക്കും മരണമായ് ജീവിതം കലാശിപ്പൂ

മരണം താനും ഭാവിജന്മഹേതുക്കളാവൂ
പരമജ്ജന്മങ്ങൾ സംസാരചക്രത്തിൽ വീണ്ടും

മായാരൂപമാം സുഖം കാണിച്ചു നിത്യദുഃഖ
ദായാദരനാക്കി പ്രവർത്തിപ്പിപ്പൂ ശരീരിയെ.

എന്നെയും മോഹിപ്പിച്ചു നൂനമിമ്മായാലോക
മന്യൂനസുഖമിതിലുണ്ടെന്നു നിനച്ചു ഞാൻ

ജീവിതം ശരൽ പ്രഭാതത്തിങ്കൽ മധുരമായ്
സാവധാനമായ് പ്രവഹിക്കും തേൻപുഴയെന്നും

നിത്യമാണെന്നും കരുതീടീനേൻ- എന്നാലതിൽ
തത്തിപ്പൊങ്ങിടുമോളമൊക്കെയും തുള്ളിച്ചാടി

പ്പുത്തൻപൂന്നിരയാർന്ന താഴ്വരകളിലൂടെ
യെത്തുന്നതാഴെത്താഴെയേതുമൊന്നറിയാതെ

അത്യന്തഘോരലവണാബ്ധി തൻകയത്തിൽ പോയ്
സിദ്ധിക്കൂടുവാൻ ശീഘ്രതരമായോടീടുന്നു.

എന്നുടെ മിഴിമൂടിനിന്നൊരത്തിരശ്ശീല
ഭിന്നമായ്പ്പോയിതിപ്പോൾ ഞാനിതാ ദേവന്മാരെ

അന്യമർത്ത്യരെപ്പോലെയാത്മരക്ഷയെ കാംക്ഷി
ച്ചുന്നത ഭക്തിയോടും വിളിച്ചു യാചിക്കുന്നു.

കരുണ ദേവതകൾക്കില്ലയോ നാമെന്നും
കരഞ്ഞർത്ഥിക്കും രക്ഷനൽകുന്നില്ലല്ലോയിവർ

പക്ഷേ നാം പ്രാർത്ഥിപ്പതു ദേവകളോർക്കില്ലെന്നാം
രക്ഷയില്ലെന്നുവരാ ജീവികൾക്കൊരുനാളും

ഇക്കണ്ട ജനങ്ങൾക്കുമെനിക്കുമെല്ലാമോർക്കിൽ
ദുഃഖത്തിൽനിന്നു പരിനിർവ്വാണം വേണ്ടതല്ലോ.

അഥവാ, ദേവന്മാർക്കുമതുവേണ്ടതായ് വരാം
വ്യഥയാർന്നവരും തേടുന്നുണ്ടാമതിന്നായി

അവരെ വിളിച്ചുകേഴുന്ന മർത്ത്യരെ യവ
ർക്കവനം ചെയ്‌വാൻ കഴിയാത്തതു നിരൂപിച്ചാൽ

ദേവകൾ പരതന്ത്രരായ് വരാം നമ്മെപ്പോലെ
കേവലം നമ്മെ രക്ഷിപ്പാനവരശക്തരാം

എന്നെയാശ്രയിപ്പോരെ ക്കേഴുവാൻ വിടില്ലഞാൻ
ഖിന്നതതീക്കാനെനിക്കാവുന്ന കാലംവരെ
പിന്നെദ്ദേവകൾ രക്ഷനൽകുവാൻ ശക്തരെങ്കിൽ
മന്നിലിങ്ങനെ നിജഭക്തരെ വെടിയുമോ

ബ്രഹ്മദേവനീ ദുഃഖരൂപമാം പ്രപഞ്ചത്തെ
യിമ്മട്ടു സൃഷ്ടിച്ചെന്നും വച്ചുകൊണ്ടിരിപ്പതു
സംഭാവ്യമാണോ സവ്വശക്തനിക്കഷ്ടതകൾ
ജൃംഭിക്കും ഭുവനത്തെയിങ്ങനെ വിട്ടീടുമോ

ശക്തനാണപേക്ഷയിതെങ്കിൽ നിദ്ദയനവൻ
ശക്തിയില്ലെങ്കിലവനീശ്വരനല്ലതാനും.

ഛന്ദാ! തേർ തെളിക്കയാം മടങ്ങിപ്പോക വീണ്ടു
മിന്നുകണ്ടതുമതി; കാണേണ്ടതെല്ലാമായി.

ഇങ്ങനെ പുത്രൻവീണ്ടും ഖിന്നനായ് മടങ്ങിയ
തങ്ങുമന്നവൻ കേട്ടു മാഴ്കിനാനുടൻപിന്നെ

മുമ്പിലത്തേതിൽ മൂന്നുമടങ്ങു ഭടന്മാരെ
യൻപൊടുവാതൽ കാക്കാനന്നുതാൻ നിയോഗിച്ചാൻ

അകത്തും പുറത്തും നിന്നാരേയുമതുവഴി
പകലും രാത്രിയിലും വിട്ടീലയാജ്ഞയെന്യേ

കല്പിച്ചങ്ങനെനൃപൻ സൂക്ഷിച്ചു കുമാരനെ
സ്വപ്നത്തിൽ മുമ്പുകണ്ട ദിവസാവധിവരെ

മോഹംതാൻ കവാടത്താൽ വിധിയെത്തടുക്കുന്ന
സാഹസമെന്നോക്കാതെ പിന്നെയും യഥാസുഖം

വാണിതേയോത്തീടിലും മമതാതിമിരത്താൽ
കാണുമോ പരമാത്ഥമുള്ളപോൽ സംസാരികൾ?

മൂന്നാംകാണ്ഡം കഴിഞ്ഞു.

ശ്രീബുദ്ധചരിതം.

(കിളിപ്പാട്ട്.)

നാലാംകാണ്ഡം.

ഭൂരിസുകൃതനാം ശാക്യനരേന്ദ്രന്റെ
യാരോമലുണ്ണി യഖിലലോകപ്രിയൻ
കാരുണ്യകല്ലോല ലോലാശയൻ പൂൎണ്ണ-
താരുണ്യഭംഗിതരംഗിതാംഗദ്യുതി-
മാരവിജയി മഹാത്മാ മുനിവരൻ
വീരശിഖാമണി വിദ്വജ്ജനാഗ്രണീ
പണ്ഡിതവിപ്രജനത്തിലുമജ്ഞരാം
ചണ്ഡാലരിലുമൊപ്പം സ്നേഹമേലുവോൻ
മണ്ണിൽ ജനിമൃതി ദുഃഖങ്ങൾ കണ്ടിട്ടു
കണ്ണുനീർവാൎക്കും കുമാരൻ ഗുണാകരൻ
വിണ്ണവൎക്കും മനുഷ്യൎക്കുമെന്നല്ലതിൻ-
വണ്ണം സകല ചരാചരങ്ങൾക്കുമേ
ബന്ധമകററി നിൎവ്വാണമേകീടുവാ-
നെണ്ണിക്കരൾകാഞ്ഞു മാൎഗ്ഗമാരായുവോൻ
ശ്രീമൽ ഭഗവാൻ വസിച്ചിതു വിശ്രമാ-
രാമസൌധങ്ങളിൽ പിന്നെയുമൊട്ടുനാൾ.

ഭൂമിപാലേന്ദ്രകുമാരനവൻ സാൎവ്വ-
ഭൌമനായ് തീരുമല്ലെങ്കിലോ ഭിക്ഷുവായ്
പോമെന്നു ദൈവജ്ഞരോതിയ കാലവും
താമസിച്ചീല വിരവിലടുത്തിതു.

സത്വരം ലോകമനോഹരമായുള്ള
ചിത്തിരമാസമണഞ്ഞിതു ഭംഗിയിൽ

ആഞ്ഞുതേന്മാവിൻെറ കൊമ്പു കുലകളാൽ
ചാഞ്ഞുപഴങ്ങൾ ചുവന്നു ചമഞ്ഞിതു

മംജുവായ് ഞാവൽ മരങ്ങളിൽ കായ്നിര-
യഞ്ജനകാന്തി കവൎന്നു തുടൎന്നിതു

നല്ലോരിലഞ്ഞികൾ പൂത്തു മണംപേറി
മെല്ലെന്നു കാററു ചരിച്ചിതു നിളവേ

ചട്ടററചാരു പവിഴപ്രഭയാൎന്നു
മൊട്ടശോകങ്ങളിലെങ്ങും നിരന്നിതു

നല്ല തങ്കത്താലിമാലപോൽ തൂങ്ങിതു
ഫുല്ലമാം പൂംകുല കൊന്നമരങ്ങളിൽ

മെത്തും മണമാൎന്നു പുന്നയിൽ പൂന്നിര
മുത്തുതൻ ഗുച്ഛങ്ങൾപോലെ ശോഭിച്ചിതു

ദേവാലയങ്ങളിലുത്സവാഘോഷമായ്
ഭൂവുണങ്ങിപ്പൊടിപാറി സ്സുരഭിയായ്.

തോയാശയപ്രദേശങ്ങളെല്ലാം ജന-
ഭൂയിഷ്ഠമായ് പുരവാസികൾ നിത്യവും

സായാഹ്നമുദ്യാനഭാഗങ്ങളിൽ സ്വയ-
മായാസമാററുവാൻ ചെന്നു മേളിക്കയായ്.

ഇമ്മട്ടെഴുമസ്സമയത്തിൽ വന്നെത്തി
രമ്യമായപ്പുണ്യപൂൎണ്ണമാം പൌൎണ്ണമി.

അക്കനംപോയ് പടിഞ്ഞാറേ ഗ്ഗിരിതടം
പുക്കു പഴുപ്പിച്ച പൊൻകുടംപോൽ നിന്നു

അംബരദർപ്പണത്തിൽ കിഴക്കായതു
ബിംബിച്ചപോൽ നിന്നു പൂർണ്ണേന്ദുബിംബവും.

എന്നല്ല സന്ധ്യയാം ത്രാസിൻെറ പൊൻതട്ട-
മെന്നപോലർക്കേന്ദുമണ്ഡലം രണ്ടുമേ

നിന്നു നൊടിയളവൊപ്പം ദിനരാ-
ഖിന്നതയാലുടൻ താണിതു ഭാനുമാൻ;

മന്ദമന്ദം പിന്നെയന്തരിക്ഷത്തിലേ-
ക്കിന്ദുബിംബം സ്വയം പൊങ്ങി ലഘുതയാൽ.

ദ്യോവായ ഗോവിൻ മഹാസ്തനമണ്ഡല
ഭാവത്തിൽ നിന്നു പീയൂഷകിരണങ്ങൾ

ഭംഗിയിൽ പാൽകണക്കേ പ്രസരിപ്പിച്ചു
മംഗളമാക്കീ ദിഗന്തങ്ങൾ വെണ്മതി.

എങ്ങും പരന്നൊഴുകും പൂനിലാവിങ്കൽ
മുങ്ങിക്കൊഴുത്തു മിനുത്തു ധരാതലം

ഗംഗാതരംഗം പരന്നു ധവളമാം
വംഗാംബുധിപോൽ വെളുത്തു നഭസ്ഥലം

തിങ്ങും നിലാവിൽ തെളിയാതെ താരങ്ങൾ
തങ്ങി വെൺപൊയ്കയിൽ ത്തുംകുമുദങ്ങൾപോൽ.

പാരം വെളുത്തു പാലാഴിയിൽ പൊങ്ങിയ
ചാരുതിര നിരപോലെയകലെയായ്

കാണും ഹിമാലയ തുംഗശൃംഗങ്ങടെ
ശോണാന്തകാന്തിപൂരങ്ങളിൽ ചെന്നുടൻ

ചന്ദ്രിക വീണു ചകചക ലാവണ്യ
മിന്ദ്രിയമോഹനമുള്ളം ഹരിക്കയായ്

കേമമാം വെള്ളിക്കൂടമിതിൽ ദേവകൾ
കാമസുരഭിതൻ പാൽകറന്നിങ്ങനെ

സാമോദമീ ഹിമവാനെഗ്ഗിരി സാവ്
ഭൌമനാക്കാനഭിഷേകം കഴിക്കയൊ

സോമബിംബത്തിൽ നിന്നിഗ്ഗിരീന്ദ്രന്റെ മേൽ
ത്തൂമഞ്ജുചന്ദ്രികാധാരണി വീഴ്കയോ

മന്ദമായപ്പവ്വതാഗ്രത്തിൽ നിന്നുടൻ
സ്പന്ദിച്ചെഴും സുഖസ്പശമാം വായുവിൽ

ആടി മെല്ലെന്നഴകായ് വിശ്രമവന-
വാടിയിൽ വിസ്ഫുരിച്ചു വൃക്ഷരാജികൾ

കൌമുദിയിൽ കളിരേക്കളിച്ചുഴിയാം
കോമളഗാത്രിയാൾ കോൾമയിക്കൊണ്ടപോൽ

മോഹനപ്രാന്തപ്രദേശത്തിലൂടെയ,
വ്യാഹതമായ് തെളിഞ്ഞെന്നുമൊഴുകുന്ന

രോഹിണിയിൽ തരംഗം പ്രതിസംസ്ഫുരി
ച്ചാഹന്ത! കാണായസംഖ്യം ഹിമാംശുക്കൾ

തുംഗതരുക്കൾ തന്മേഘവയോടൊട്ടു
സംഗതനായ് വിണ്ണിൽനിന്നു സുധാകരൻ
ഭംഗിയേകാലും സ്ഫടികപ്രദീപംപോലെ
ശൃംഗാരരശ്മി ചൊരിഞ്ഞു; വിചിത്രമാം
അത്തുവിളക്കിൻനിഴൽ മണ്ഡലംപോലെ
തത്തിനിന്നു, ചുവട്ടിൽ തരുച്ഛായകൾ.

ഉച്ചമാംഗോപുരങ്ങൾക്കുള്ളിലേ മണി
മച്ചുകൾമേൽ വെണ്ണിലാവു പരക്കവേ

ഉജ്ജ്വലിക്കും വിവിധപ്രഭാപൂരത്തിൽ
മജ്ജനംചെയ്തുനിന്നു ഹർമ്മ്യരാജികൾ

പാതിരാവായ് പ്രാണിവർഗ്ഗമെങ്ങും സുഖ
മേദുരനിദ്രയിൽ വീണു; മായാവിനി

മോദിച്ചു ചന്ദ്രമുഖിയാംനിശ നിജ
ചാതുര്യമോർത്തു ചിരിക്കുന്നപോലെയായ്

സ്വാതന്ത്ര്യമേറും ഗതിക്രമം കൈവെടി
ഞ്ഞു താനേ നിന്നു ജഡമായ് സദാഗതി

മേദിനി നിശ്വാസമേലാതെ ദീർഘമാ
മേതോവിചാരത്തിൽ മുങ്ങിനിൽക്കുംപോലെ

നിശ്ചലമായ് തരുഗുല്മാദി കേവലം
സ്വച്ഛന്ദമായ് കളിയാടി നിശ്ശബ്ദത

എന്നാൽ പുറത്തതിദൂരത്തുകേൾക്കായി
കുന്നിൽ കുറുനരിക്കൂട്ടമഴുകൽ

സന്നപ്രതിഷ്ഠയാം ശാക്യനൃപലക്ഷ്മി
ഖിന്നയായ് ദൂരമണഞ്ഞുകേഴുന്നപോൽ

അന്തഃപുരത്തിൽ മുത്തുച്ചിപ്പികൾ കൊണ്ടു
ചന്തമായ് ശില്പങ്ങൾ ചെയ്തു വിളങ്ങുന്ന

ഭിത്തികളും വെൺപളുങ്കുതറകളും
ശുഭ്രനിലാവിൽ തിളങ്ങി ലസിപ്പതും,

നൃത്തഗീതാദി സുകുമാരകൃത്യങ്ങൾ
നിർത്തിത്തനിയേ മതിമങ്ങിനിദ്രയിൽ

ഉത്തമസ്ത്രീരത്നവൃന്ദമനങ്ങാതെ
തത്തൽസ്ഥലങ്ങളിൽതങ്ങിശ്ശയിപ്പതും

കാണുകിൽ ദേവാംഗനാജനത്തിനുള്ള
ചേണാൎന്ന വിഭ്രമഭൂവിതെന്നോൎത്തുപോം.

സിദ്ധാൎത്ഥരാജകുമാരൻ തിരുവടി
ക്കുൾത്താരിലുററ വാത്സല്യനിധികളായ്
നിസ്തുല്യരൂപലാവണ്യഗുണം പൂണ്ട
നൽത്തേന്മൊഴികളെല്ലാമങ്ങു കാണായി

ശാന്തമധുരമാം നിദ്രയിൽ നിശ്ചല
കാന്തി, നിലാവിലാമ്പൽപ്പൂ കണക്കാൎന്നു
ശോഭിക്കുമോരോരു തന്വിയേയും കാൺകി
ലാരയാൽ സ്ത്രീമൌക്തികമെന്നു തോന്നുമേ

എന്നാലതിന്നപ്പുറത്തു ശയിക്കുന്ന
സുന്ദരിയാകുന്നു സൎവമനോഹരി
അങ്ങേപ്പുറത്തു കിടപ്പവൾക്കൊപ്പമാ
യെങ്ങുമില്ലാരുമവളത്ര സുന്ദരി

ഇങ്ങനെ മെച്ചമേറും നാരിമാരുടെ
യംഗലാവണ്യപൂരങ്ങളിൽ സാന്ദ്രമായ്
മുങ്ങിയോരോന്നിലും നീന്തിയടുത്തതിൽ
തങ്ങിയതുവിട്ടടുത്തതിലാഞ്ഞെത്തി

ഇപ്രകാരം ചതുരൻ ശില്പി നിൎമ്മിച്ച
സുപ്രകാശംപൂണ്ട രത്നങ്ങൾ മിന്നുന്ന
മാലയിൽപോലെ മേന്മേൽ കാന്തി കണ്ടുക-
ണ്ടാലസ്യമായ് കണ്ണുമങ്ങി മയങ്ങുമേ.

കുട്ടിമാൻ കണ്ണിമാർ നാണവും കൂസലും
വിട്ടുകിടന്നുറങ്ങുന്നിതു ഭംഗിയിൽ

കെട്ടൊട്ടയഞ്ഞു മഴിഞ്ഞുമിഴിഞ്ഞുമ
പ്പട്ടുപൂഞ്ചേല ചിന്നിക്കൊണ്ടു കാണുന്നു

ചുട്ടതങ്കംപോലൊളിപെട്ടും പൂമൈക
ളൊട്ടുഭാഗം മറഞ്ഞും മറയാതെയും

വണ്ടാർകുഴലിമാർ വാർകുന്തൽ വാൎന്നിട്ടു
കൊണ്ടകെട്ടിപ്പിന്നിലിട്ടു ചിലരതിൽ

പൂണ്ടരിക്കുന്നുമുടിപ്പൊന്നുകൾ മന്നം
പൂണ്ടപൂമാല ചിലരാൎന്നിരിക്കുന്നു

നീളമേറും കാർകുഴൽ ചിലൎക്കുള്ള
നാളത്തിൻകീഴ് കിടന്നാടിയുന്നിതു

കാളിന്ദിതൻകയത്തിങ്കലിളകീടു
മോളം കണക്കെയിരുണ്ടു നീണ്ടങ്ങനെ

പാടിയും വിണ്ണിൽ പറന്നുമിണകളായ്
കൂടിമേളിച്ചും പകൽപോക്കിയന്തിയിൽ

വാടിച്ചിറകുകൾ കൂട്ടിമുഖംതാഴ്ത്തി
യാടൽകൂടാതുള്ള ചേക്കമരങ്ങളിൽ

പക്ഷികൾപോലെവിലാസങ്ങളാൽ തള
ൎന്നക്ഷികൾ പൂട്ടിയുറങ്ങുന്നിതിങ്ങിവർ.

ഉള്ളിലുണ്ടങ്ങുതൂങ്ങുന്നമിന്നുന്ന
വെള്ളിത്തുടലാൎന്നവെള്ളിവിളക്കുകൾ

ചട്ടറഗന്ധതൈലംവാൎത്തുകളിൽ
പ്പട്ടുതിരിയിലെരിയുന്നദീപങ്ങൾ.

തന്മോഹനപ്രഭപൂന്നിശാവിൽചന്ദ്ര
സൌമ്യതരമായ് പ്രകാശവുംഛായയും

അമ്മംജുളാംഗിമാർമേൽവിണവയവ
രമ്യതയെല്ലാംതെളിച്ചുകാട്ടീടുന്നു.

കാന്തമാക്കുന്നതമാറുകൾവീർപ്പിനാൽ
ശാന്തമായ്പൊങ്ങിയും താണും വിലസുന്നു.

ലോലങ്ങളായവിരലുകളിൽചാരു
മൈലാഞ്ചിയാർന്നമനോജ്ഞകരാബ്ജങ്ങൾ

മാറോടണച്ചിരിക്കുന്നു ചിലരൊട്ടു
മാറിച്ചിലക്ക്പാർശ്വങ്ങളിൽത്തങ്ങുന്നു.

സ്വർണ്ണാഭയാർന്നുംവെളുത്തുംതുടുത്തുമ
പെണ്ണുങ്ങൾതന്നഴകേറും മുഖാബ്ജങ്ങൾ
വർണ്ണപ്പളുങ്കുതളങ്ങളിൽബിംബിച്ച
പൂർണ്ണേന്ദുബിംബങ്ങൾപോലെവിളങ്ങുന്നു.

സീമന്തരേഖക്കുകീഴിരുപാർശ്വവു-
മോമൽക്കുറുനിരചിന്നിയനെറ്റിയും

കോമളമായ്കൊച്ചുവില്ലുപോൽവക്രമായ്
ശ്യാമളമായപുരികക്കൊടികളും

ചാഞ്ഞുഞെരുങ്ങിയിരുണ്ടുകവിളിലേ
ക്കാഞ്ഞുപതിഞ്ഞനെടുംകണ്ണിമകളും

ചാരുപനിനീർമലർപോൽച്ചുവന്നുന
ല്ലാരോമലാഭയെഴുംകപോലങ്ങളും

നീണ്ടുപൊങ്ങിക്രമത്താലഗ്രമൊട്ടുഴ
കാണ്ടുകുനിഞ്ഞുകൂർത്തുള്ളൊരുനാസയും

ചെന്തളിർപോലെതുടുത്തുമിനുത്തതി
ചന്തത്തിൽവേർപെട്ടചുണ്ടിൻപുടങ്ങളും

കോർത്തുകഴുകിവച്ചുള്ളൊരുമുത്തുകൾ
ക്കൊത്തിനൽകും ചെറുദന്തനിരകളും
അംഗമോരോന്നുമീവണ്ണമകൃത്രിമ
ഭംഗികലർന്നുശോഭിക്കുന്നു നിദ്രയിൽ

തങ്കവളകൾകിലുങ്ങുന്നിതച്ചെറു
മങ്കമാർക്കോമനക്കൈത്തണ്ടുരണ്ടിലും
കിങ്കിണിത്തൂങ്ങുന്നകാഞ്ചനനൂപുരം
പൊങ്കഴൽക്കൊമ്പിണപൂണുന്നു ഭംഗിയിൽ

വല്ലമനോജ്ഞമാംസ്വപ്നവും കണ്ടുള്ളി
ലുല്ലാസവിഭ്രമമേലുമൊരുത്തിക്കു
തെല്ലുറക്കത്തിലുടലനങ്ങീടില
ച്ചെല്ലവളയും തളയും കിലുങ്ങുന്നു
ചേർക്കുന്നുപാരമാനന്ദം ചെവിക്കട
നാക്കമച്ചാരുകളമധുരധ്വനി.

ചുണ്ടിൽചെറുചിരിച്ഛായപരക്കുന്ന
തുണ്ടിവിരിൽചിലപെൺകൊടിമാർക്കഹോ
കുണ്ഠതവിട്ടിവർക്കെഴുത്തുഫലം പൂണ്ടു
കണ്ടിടുന്നുണ്ടാം കിനാവുകൾ നിർണ്ണയം
ആട്ടത്തിലേകയമാനുഷവൈഭവം
കാട്ടിമെച്ചംനേടിയെന്നാംകിനാവിതിൽ
പാട്ടിലൊരുത്തിജയിച്ചുജയക്കൊടി
നാട്ടിയെന്നായ് വരാം നാകലോകത്തിലും
വാണീഭഗവതിയ്യൊപ്പം വിരുതാർന്നു
വീണവായിച്ചിങ്ങൊരുവനിതാമണി

വൈണികവർഗ്ഗത്തിനൊക്കെയകക്കാമ്പിൽ
നാണമാമ്മാറുജയം നേടിയെന്നുമാം.

പിന്നെയിന്നിദ്രയിൽ വേറൊരുപൂവേണി
മന്നിൽനിന്നാകാശമേറിനടന്നുപോയ്

ധന്യമാം ചൈത്രരഥാരാമഭൂമിയിൽ
കിന്നരരോടൊത്തുകേളിയായെന്നുമാം

ഛന്ദാനുകൂലമപരവിണ്ണേറിയ
മന്ദാരപുഷ്പമണം പാർത്തുവായുവിൽ

നന്ദനോദ്യാനത്തിലെത്തിയങ്ങപ്സരോ
വൃന്ദത്തിനേററം പ്രിയയാമതിഥിയായ്

വൃന്ദാരകേന്ദ്രസഭയിലണഞ്ഞഭി
നന്ദനം നേടിയെന്നാവാം കലകളിൽ.

ദിവ്യഗുണനിധിയാം കാന്തനോടൊത്തു
ഭവ്യപ്രണയസല്ലാപസുധാരസം

അവ്യാഹതം നുകർന്നു കാന്തമാരെന്നൊരു
നവ്യപയോധരവേണിമാരെന്നുമാം.

കാമുകനുള്ളലിഞ്ഞേകിയോരാമന്ദ
പ്രേമനിബന്ധനമാം പാരിതോഷികം

രോമാഞ്ചമേകുമൻപാർന്നു വീക്ഷിച്ചൊരു
പൂമഞ്ജുമേനിരസിച്ചിരുന്നെന്നുമാം

ആയതുപോട്ടെ ശയിക്കുന്നതുണ്ടിങ്ങൊ
രായതനേത്രയാൾ നീണ്ടുനിവർന്നിതാ

ചേണാർന്നടുത്തുസഖിപോൽകിടക്കുമീ
വീണയെച്ചുംബിക്കുമാസ്യപത്മത്തൊടും

തന്ത്രികളിൽത്തന്നെതങ്ങും മൃദുവിരൽ
ചെന്തളിർ മഞ്ജരിയോടും തളമിതിൽ

ചന്തമേറുംഭഗവാന്റെ തിരുമിഴി
ച്ചെന്താമരനിദ്ര പൂണ്ടവാൻ വീണയിൽ

പന്തിയായ് പെൺകൊടിയാളിവൾവായിച്ചൊ
രന്തഃകരണമലിക്കുന്നപാട്ടിന്റെ

അന്തിമരാഗഗതിയിൽസ്വയമിവൾ
സ്വന്തമിഴികളടഞ്ഞുറങ്ങുന്നതാം.

ഒട്ടൊട്ടുകൊമ്പുമുളച്ചൊരിളയമാൻ
കുട്ടിയെമറ്റൊരുകുട്ടിമാൻകണ്ണിയാൾ

ഇഷ്ടമാമ്മാറുമാറോടണച്ചങ്ങനെ
കെട്ടിപ്പിടിച്ചുകിടന്നുറങ്ങുന്നിതു

അമ്പാർന്നിവരിരുപേരുമുറങ്ങിട്ടു
മ്മുമ്പുതൻമാൻകിടാവിന്നീമനോഹരി

ചെമ്പരുത്തിപ്പൂവിറുത്തുതിന്മാനന്ന
കമ്പകമൊന്നുകൊടുത്തിരുന്നുദ്ധം

പുള്ളിമാൻപാതികടിച്ചുപൂവൊന്നിവൾ
തള്ളിപ്പിടിച്ചിരിക്കുന്നുകൈത്താരിനാൽ

ഉള്ളിലിരുള്ളമടങ്ങിയപ്പൂതന്നെ
തള്ളിയിരിക്കുന്നു ചുണ്ടിൽ മാൻകുട്ടിക്കും

പ്രാണപ്രിയതോഴിമാരിരുപേരിതാ
വീണുകിടന്നുറങ്ങുന്നു മനോജ്ഞമാർ

ക്ഷോണീതലത്തിൽ പിണഞ്ഞുതങ്ങും രണ്ടു
ചേണാർന്നചമ്പകമാലകൾപോലവേ.

പൊന്നിലഞ്ഞിപ്പൂമുകുളമിറുത്തിവർ
മുന്നിലേറെശ്ശേഖരിച്ചിരിക്കുന്നിതു

എന്നല്ലപപ്പാതികെട്ടിയമാലയു
മൊന്നുണ്ടുകൈത്താരിലൊപ്പമിരുവക്കും;

ഈവിധം മാലകെട്ടുമ്പോളുനിദ്രയാൽ
വൈവശ്യമാന്നറിയാതെ കിടന്നഹോ

പൂവിൽത്തലവെച്ചുറങ്ങിയതോഴിതൻ
പൂവൽമെയ്മേൽവീണുറങ്ങുന്നുമററവൾ.

നാനാമനോജ്ഞരത്നങ്ങളാൽമറെറാരു
മീനായതാക്ഷിഹാരം ചമച്ചീട്ടുവാൻ

ഊനമുകന്ദമണികൾകോക്കുമ്പോളു
താനേമയങ്ങിക്കിടന്നുറങ്ങുന്നിതാ.

വൈരംമരതകംമാണിക്യമെന്നല്ല
ചാരുനീലംപുഷ്യരാഗമിത്യാദിയായ്

ഓരോവിലയാന്നകല്ലുകൾകൈത്താരിൽ
വാരിപ്പിടിച്ചിരിക്കുന്നുവാർകേശിയാൾ

അച്ചാരുരത്നപ്രഭകൾചേന്നങ്ങൊരു
കൊച്ചോമനമഴവില്ലായതുതന്നെ

കണ്ടാൽകരുതലമാമ്മാറവൾക്കുകൈ
ത്തണ്ടോളമെത്തിവളയായ്വിലസുന്നു.

അപ്പൂവനത്തിന്നടുത്തുഹിമമലി
ഞ്ഞെപ്പൊഴും ശുദ്ധജലംതിങ്ങിയോടുന്ന

രോഹിണിതാൻതന്നൊഴുക്കിന്നൊലിയായ
മോഹനത്താരാട്ടിനാൽവളത്തമ്മപോൽ

സ്നേഹംകലൎന്നിശ്ശിശുപരിപാലന
ഗേഹത്തിലിമ്മട്ടിവരെയുറക്കുന്നു.

ചിത്രങ്ങളാം രത്നകംബളങ്ങൾക്കുമേ
ലെത്രമനോജ്ഞം ശയിക്കുന്നു കാന്തമാർ,

പൂഞ്ചെഴ പുൽത്തറയിൽ പനിനീർച്ചെടി
ച്ചാൎത്തിലിതളുകൾ പൂട്ടിയക്കോദയം

പാൎത്തഹസ്സിൽ ഭൂഷണമായ് വിടരുവാൻ
രാത്രിനയിക്കുന്നമൊട്ടുകളോയിവർ-

മംഗലമൂൎത്തിസിദ്ധാൎത്ഥദേവന്റെയ-
ശൃംഗാരമന്ദിരത്തിൽ ശ്രീമയമായ

പള്ളിയറയ്ക്കുമുമ്പിൽ പരിശോഭിക്കു
മുള്ളിലെശ്ശാലയാണിമ്മനോജ്ഞസ്ഥലം

ചന്തമായക്കക്ഷ്യരണ്ടുമായ് സന്ധിക്കു
മന്തരാളത്തിൽ യവനികത്തൂങ്ങുന്നു.

അങ്ങോട്ടടുത്തുമനോജ്ഞമഞ്ചങ്ങളിൽ
തങ്ങിയതോഴീജനമുഖ്യമാരായ

ഗംഗയും ഗൌതമിയും ശയിച്ചീടുന്നി
തംഗലാവണ്യത്തിലാരെയും താഴ്ത്തുവോർ.

പാടലനീലനിറത്തിൽ ബഹുചിത്ര
മോടികലൎന്നെഴും ശീലഞൊറിഞ്ഞിട്ടു

ധാടിയിൽത്തൂങ്ങും യവനികയിൽ തങ്ക
നാടകളും നല്ല പട്ടുനൂൽത്തൊങ്ങലും

തുന്നിപ്പിടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു വക്കിൽന
ല്ലൊന്നിൻ കസവുനൂൽകൊണ്ടുവിചിത്രമായ്.

അത്തിരശ്ശീലനീക്കിക്കളഞ്ഞാലാൎക്കു
മൂൎത്താരാശ്ചൎയ്യമാമ്മാറകത്തുള്ള

മന്ദിരത്തിൽമണമാൎന്നുമനോജ്ഞമാം
ചന്ദനത്തുമ്പടിയാൎന്നകവാടമായ്.

അക്കവാടത്തുടെയുമുള്ളാട്ടുമൂന്നടി
വസ്സുമ്പൊഴങ്ങുവിവിധരത്നപ്രഭാ–

പുഞ്ജംപരന്നിട്ടുപൂത്തുനില്ക്കുംലതാ
കുഞ്ജംകണക്കെകാണുന്നുമണിയറ

ശുദ്ധധവളശിലയാൽപണിചെയ്തോ
രദ്ധ്യശാലാകാരമാമതിന്മേല്പുര

മുററുംവിശാലമായ്കാലുകൂടാതവെൺ
കൊററക്കുടപോലെവൃത്തമായ്മിന്നുന്നു.

ചുററുംപലനിറത്തിൽസ്ഫടികച്ചില്ലു
പററിച്ചതിൽതന്നെകൊത്തിയിരിക്കുന്നു.

താമരപ്പൂവുംകിളികളുമങ്ങങ്ങു
കോമളപ്പൂങ്കുലയാൎന്നലതകളും

ഭിത്തികൾശുദ്ധലങ്കാസമുദ്രത്തിലെ
മുത്തണിശ്ശിപ്പിപതിച്ചതിളങ്ങുന്നു

ചുററുംമനോജ്ഞമാം പൊന്നഴിപൂണ്ടഴ
കുററവാതായനപംക്തികളോടുമേ

സ്വച്ഛമായ്താഴെത്തളത്തിൽകസവാൎന്നു
മെച്ചമാംപട്ടുവിരിപ്പിട്ടിരിക്കുന്നു

പിച്ചകപ്പൂമെത്തയിൽപോൽസുഖമായു
മൊച്ചക്കൂടാതെയുംവസ്ത്രാംപടമതിൽ

വെള്ളവെണ്ണക്കല്ലുകൊണ്ടതിൻമദ്ധ്യത്തി
ലുള്ളോരുയന്ത്രതളത്തിൽ വിലസുന്നു

ഉള്ളമൊന്നായ് ദമ്പതിമാർശയിക്കുന്ന
പള്ളിമഞ്ചം രത്നകാഞ്ചനഭാസുരം.

പൂന്നിലാവും കുളുർകാററും മലർമണം
ചേർന്നമ്മണിയറയ്ക്കുള്ളിൽ മധുരമായ്

സഞ്ചരിച്ചീടുവാനുള്ള വാതായന
സഞ്ചയങ്ങൾക്കൊട്ടും തടവെന്നിയേ.

അംഗസൌഭാഗ്യസുഷമകളാൽഗവ്
ഭംഗമപ്പൂങ്കാററിനും പൂന്നിലാവിനും

സംഗമിപ്പിച്ചു സിദ്ധാർത്ഥകുമാരനു
മംഗനാമൌലിയശോധരാദേവിയും

ഭംഗിയിൽപള്ളിയുറങ്ങിയിരുന്നിതു
ശൃംഗാരശയ്യാഗൃഹമണിമഞ്ചത്തിൽ.

പെട്ടെന്നുടനേയപ്പെൺകൊടിയാൾമൃദു
പട്ടുകിടക്കയിൽനിന്നു സസംഭ്രമം

ഒട്ടുപൂർവ്വാംഗമിളക്കിയരവരെ
പ്പുട്ടിത്തരച്ചുടംവീണടിഞ്ഞും സചയം

ള്ളമലർവാർമുടിചിന്നിയും തെല്ലുതൻ
സോമാനനം പൊക്കിനാളൊരു പെൺപക്ഷി

കോളമായകുലായഗർഭത്തിൽനി
ന്നോമനത്തുവൽകുടഞ്ഞുണരുന്നപോൽ

അന്തികത്തിൽശയിക്കും പ്രാണവല്ലഭൻ
തന്തിരുമെയ്തഴുകിക്കൊണ്ടെണീററവൾ

സ്വന്തകരങ്ങൾ നിറുകയിൽച്ചേർത്തു
സന്താപമാർന്നുകനിഞ്ഞിരുന്നീടിനാൾ

കാറണിവേണി വിങ്ങിക്കരഞ്ഞാൾ മനം
നീറിയിളകം ചുട്ടുനെടുവീർപ്പിനാൽ

മാറുകൾതേങ്ങിയുംമെന്മേൽകവിൾവഴി
യാറുപോൽ കണ്ണീരൊഴിയാതൊഴുക്കിയും

പിന്നെയപ്പള്ളിയുറങ്ങും പ്രിയനുടെ
യുന്നിദ്രപത്മാഭതൂവുമൊരുകരം

താനുതൻ രണ്ടുകൈകൊണ്ടുമെട്ടത്തമ്പിൽ
മൂന്നുവട്ടംമുത്തിനാളിളമാൻമിഴി

എന്നിട്ടുഴലാറിടാതെപുലമ്പിനാൾ
മന്ദംഭഗവാന്റെ മാറിൽ വീണിങ്ങനെ

നോവുന്നിതയ്യോമനക്കാമ്പിനിക്കെന്റെ
ജീവാധികപ്രിയനങ്ങുറങ്ങുന്നുവോ

നോക്കുകയെന്നെക്കനിഞ്ഞുസുധാമൃദു
വാക്കുകളാൽതണുപ്പിക്കെന്നെഴൽവിഭോ

ഈവിധംകാന്തതൻദീനസ്വരംകേട്ടു
ദേവനലിഞ്ഞുടൻചോദിച്ചിതുസ്വരം

എന്തെൻപ്രിയതമേകേഴുന്നു നീയഴ
ലെന്തുകൊണ്ടേലുന്നുചൊല്ലുകവല്ലഭേ

അമ്പൊടിതോതുമിടയ്ക്കുവീണ്ടുംദേവി
തമ്പരിദേവനംതാനേതുടർന്നിതു

എൻപ്രാണസാരമേ! യെൻസുഖമേ! യെന്റെ
തമ്പുരാനേകഷ്ടമെന്തുരചെയ്‌വുഞാൻ

നിന്തിരുമേനിതൻഗർഭമെൻകുക്ഷിയി
ലന്തിനേരത്തിന്നിളകീ ദയാനിധേ

സ്വന്തമാം ജീവനും സൌഖ്യവും സ്നേഹവും
ഹന്ത! രണ്ടായെന്നു തോന്നിയിനിക്കുടൻ
ഗർഭസ്ഥനായ ഭവൽ പ്രതിരൂപനാ
മർഭകനെക്കണ്ടുകൊൾവാൻ കൊതിയൊടും

നിർഭരാനന്ദരസം പൂണ്ടുറങ്ങവേ
ദുർഭഗമായ് കണ്ടു മൂന്നു കിനാവു ഞാൻ
അബ്ഭയഹേതുവാം സ്വപ്നങ്ങളോർക്കി
ലിപ്പൊഴുമുള്ളം ഞെട്ടുന്നിതു വിഭോ

ഏറ്റം വെളുത്തു കൊഴുത്തു തടിച്ചൊരു
ക്കൂറ്റനെയാദ്യമായ് കണ്ടു ഞാൻ നിദ്രയിൽ

അഗ്രങ്ങൾ കൂർത്തു വളഞ്ഞു വിശാലമാ
യുഗ്രമാം കൊമ്പുകളാൽ ഭീകരനവൻ
നെറ്റിത്തടത്തിൻ ധരിച്ചിരിക്കുന്നിതു
മുറ്റും വിലപെറുമൊന്നൊരു മഹാരത്നം

ശിക്ഷയിൽ വിൺവിട്ടു വീണങ്ങു തങ്ങുന്ന
നക്ഷത്രമോയെന്നു തോന്നുമാറുജ്വലം

തുന്ദിലനാമവൻ ധാടിയിൽ കാൽവച്ചു
മന്ദം തെരുവുകളൂടെ നടന്നുപോയ്

ചെന്നു പുരദ്വാരമെത്തീ ഭയം കൊണ്ടു
സന്നദ്ധരായില്ലയാരും തടുക്കുവാൻ

വൃന്ദാരകേശ്വരക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നുടൻ
മന്ദേതരമൊരശരീരി കേട്ടിതു

ചെന്നിവനെത്തടുത്തീടുവിനല്ലായ്കി
ലിന്നഗരത്തിന്റെമാഹാത്മ്യമിന്നുപോം

ചെന്നുതടുത്തുകൊൾവിൻ ഹാ! ജനങ്ങളെ
യെന്നമ്മൊഴികേട്ടുത്ഭടന്മാരിൽ

ആക്കംതടുത്തുനിത്താൻകഴിഞ്ഞില്ലചെ-
ന്നേൾക്കാൻഭയമായ് മടങ്ങിയെല്ലാവരും

എന്നതുകണ്ടുടൻപാരംവിവശയായ്
വന്നതാപത്തോടെവാവിട്ടുകേണുഞാൻ

എന്നല്ലയക്രൂരനെക്കൈലതകളാൽ
ചെന്നുകടന്നുപിടിക്കയുംചെയ്തുഞാൻ

മൽക്കരപാശംകഴുത്തിൽപിണഞ്ഞതി
മുഷ്കരനാമവൻകൊമ്പുകലുക്കിനാൻ

വാതിലടയ്ക്കുവാൻകല്പിച്ചുകൊണ്ടുഞാ
നേതുംകലുങ്ങാതമത്തിയെൻകൈകളാൽ

തമ്മിലീവണ്ണമിടഞ്ഞുപിടയുമാ
വന്മഹോക്ഷപ്രഭു തൽക്ഷണംതൻതല

പൊക്കിക്കലുക്കിഞാൻവീഴമാറുഗ്രമായ്
മുക്കറയിട്ടുമുമ്പോട്ടുനടന്നുപോയ്

സത്വരംചെന്നഴിവാതൽതള്ളിത്തക
ർത്തത്തുംഭടരെച്ചവിട്ടിമെതിച്ചുടൻ

പാഞ്ഞുപെരുവഴിയൂടെദ്ദൂരത്തുപോയ്
മാഞ്ഞെതൻമിഴികളിൽ നിന്നുമറഞ്ഞിതെ.

പിന്നെഞ്ച് ഭുവനപതികളാംനാലുപേർ
മിന്നുന്നദിവ്യനേത്രപ്രഭപൂണ്ടവർ

ഉന്നതമേരുശിഖരതടം വിട്ടു
മന്നിൽ പരിവാരമോടുമെഴുന്നെള്ളി

ഇന്നമ്മുടെ നഗരത്തിലെത്തുന്നതു
മനോരമിന്ദ്രധ്വജത്തിൻ കൊടിക്കൂറ

യൊന്നിളകിബ്ഭുവിലററുവീഴുന്നതും
എന്നല്ലുടനേ പകരമസ്ഥാനത്തിൽ

മററൊരു ദിവ്യപതാകയുയർന്നുടൻ
തെററന്നു വിണ്ണിൽ പറന്നു നില്ക്കുന്നതും

കണ്ടിതു ഞാനക്കൊടിക്കൂറയിൽ പല
തുണ്ടു ഞൊറിയവയിൽ പൊൻകസവിനാൽ

ചേണററ ചെങ്കനലിൻ കാന്തി ചിന്നുന്ന
മാണിക്യഖണ്ഡങ്ങൾ ചേർത്തക്ഷരം തുന്നി

തൽകിരണാവലിയിൽ തിളങ്ങിച്ചില
മുഖ്യപ്രമാണവാക്യങ്ങൾ മിന്നീടുന്നു.

നല്ല പുലർകാലവായു വീശിച്ചുരു
ക്കെല്ലാം നിവർന്നുപാറും കൊടിക്കൂറയിൽ

ക്ഷിപ്രം സ്ഫുടതയാർന്നക്ഷരവൃന്ദങ്ങ
ളുൾപ്രമോദം തരും വായിപ്പവർക്കഹോ

എന്നല്ലുടനെയവിടെയാകാശത്തിൽ
നിന്നൊരു പൂമഴ പെയ്തു വിചിത്രമായ്

അപ്പൂക്കളൊന്നിറങ്ങൾ നാം കാണ്മതി
ല്ലിപ്പാരിലുള്ള പുഷ്പങ്ങളിലൊന്നിലും

ശോഭനമല്ലോ പ്രിയേയിതെല്ലാം പിന്നെ
നീ ഭയമേലുന്നതെന്തിനാരോമലേ

എന്നുഭഗവാനിടയിൽജിജ്ഞാസിച്ചി
തന്നാരിമാർമണിചൊല്ലിനാൾ പിന്നെയും

അപ്രിയമല്ലിവിടംവരെ സ്വപ്നമി
തപ്പുറമല്ലോഭയങ്കരം കേൾക്കുക

കോലാഹലത്തോടുടനങ്ങുകേൾക്കായി
'കാലമായ്'' 'കാലമാ'യെന്നുള്ളവാക്കുകൾ

പിന്നെമൂന്നാമതായ് നിന്തിരുമേനിയെ
യുന്നിത്തിരിഞ്ഞുഞാൻശയ്യയിൽനോക്കവേ

കാണായികേവലംപട്ടുകിടക്കയും
ചേണാന്നവസ്ത്രവും മാത്രമീമെത്തമേൽ

കണ്ടീലനിന്തിരുമേനിയെയപ്പോഴുൾ
ത്തണ്ടിലുണ്ടായരുജയെന്തുചൊൽവുഞാൻ

പ്രാണപ്രഭോനിന്മുഖാംബുജംകാണാതെ
കാണിനേരം പൊറുപ്പാൻ ശക്തയായിവൾ

നിന്തിരുമേനിയല്ലോയെന്റെജീവിതം
നിന്തിരുമേനിതാനെന്റെ ഹൃദയവും

സ്വന്തമാംസർവ്വമങ്ങല്ലോയെനിക്കെന്റെ
ബന്ധുക്കളുമെന്റെരാജാവുമങ്ങല്ലോ.
നിന്തിരുമേനിയെക്കാണാതുഴന്നെന്റെ
യന്തരംഗംപിന്നെയുമാണ്ടുനിദ്രയിൽ

പിന്നെയുംഞെട്ടിയുണന്നിതവശഞാൻ
പിന്നെയുമക്കിനാവശ്യോതുടന്നിതു

സത്വരംകാണായിതങ്ങണിഞ്ഞിടുന്ന
മുത്തണിക്കച്ചപ്പുറമെന്റെമാറുകൾ

ക്കിത്തിരിതാഴയായെങ്ങനെയോമേനി
മദ്ധ്യത്തുച്ചുററിപ്പിണവതും പിന്നെഹാ

പത്തിവിതിർത്തൊരുപാമ്പായതുതന്നെ
കൊത്തുവാൻചീറിനിൽക്കുന്നതും കണ്ടു ഞാൻ

പിന്നെയെൻപാദശരങ്ങൾതാനേയൂരി
മന്നിലടിവതും കൈവളരണ്ടുമേ

ഛിന്നമായ് താഴെവീഴുന്നതും പൂമാല
യെന്നണിക്കുന്തൽ മേൽവാടിക്കരിവതും

കാണായിപിന്നതുമല്ലകഷ്ടം! പ്രിയ
പ്രാണേശചാരുകണ്ടു നമ്മൾ ശയിക്കുമീ

ചേണാർന്നൊരുമണിക്കട്ടിൽതാൻ ഭൂമിയിൽ
താണുമറഞ്ഞുപോകുന്നതുമാത്തുഞാൻ

അപ്പൊഴിപ്പട്ടുതിരശ്ശീലയും സ്വയം
ക്ഷിപ്രം ചരടററു താഴത്തുവീണിതു

മുല്ലാട്ടുചൊന്നവൻ കുററനാമൊന്നുടൻ
കെല്ലൊട്ടുദൂരത്തുനിന്നുശബ്ദിച്ചിതു

ഏററമെകലെമുൻചൊന്നകൊടിക്കുറ
കാററിൽ പതിക്കയും ചെയ്തിതുതൽക്ഷണം

പിന്നെയും കേൾക്കമാറായിതങ്ങാലയ
സന്നിധിയിൽ 'കാലമാ'യെന്നശബ്ദവും

സ്പഷ്ടമതുകേട്ടുണന്നുഞാനമ്മൊഴി
കഷ്ടംചെവിയിൽ മുഴങ്ങുന്നിതിപ്പൊഴും

എന്തായിരിക്കുമിതിൻപൊരുളെന്നുററ
ചിന്തയാലെൻകരൾക്കാമ്പുകായുന്നിതു

എന്തിനല്ലെങ്കിലിസ്സംശയമിന്നായു-
രന്തമടുത്തിനിക്കെന്നാമിതിൻപൊരുൾ

അല്ലെങ്കിലായതിലും കഷ്ടമായെന്റെ
വല്ലഭനെന്നെവെടിഞ്ഞുപോമെന്നതാം

ആഹായിതല്ലെങ്കിലെൻപ്രാണനാഥാവക
ദേഹവിയോഗമാസന്നമായെന്നതാം

എന്നഴലാൽകരഞ്ഞോതും പ്രിയയുടെ
ഖിന്നമാമാനനം പാർത്തുകൃപാനിധി

സന്താപമുള്ളിലൊതുക്കി സ്വയമൊന്നു
ചന്തമായ് മന്ദസ്മിതം ചെയ്തരുളിനാൻ

ചെന്താമരയിൽ കതിരവനന്തിയി
ലന്തിമരശ്മിപൊഴിക്കുന്നമാതിരി

എന്നിട്ടുചൊല്ലിനാനോമലേ! കഴങ്ങു
തൊന്നുകൊണ്ടും നീയിതോർത്തെൻപ്രിയതമേ

സ്വപ്നം മനുഷ്യർക്കൊരുവക മാനസ
വിഭ്രമമല്ലീസാധാരണമായ് ശുഭേ

സത്യമെന്നോർത്തിതിൽഭീതിതേടുന്നതു
കൃത്യമല്ലോർക്കിലെളിതേ! ധരിക്കണേ

അല്ലെങ്കിൽമർത്ത്യനറിവതിതുച്ഛമാം
വല്ലതുമർത്ഥമുണ്ടാവാം കിനാവിലും

എന്നാലുമെന്തിനു കാന്തേ! കരയുന്നു
വന്നെത്തുമാപത്തു കണ്ടാൽ മടങ്ങുമോ.

മംഗലമാനസേ! നിൻകിനാവിൽ ഭാവി
സംഗതിവല്ലതും താൻനിഴലിക്കയാം

ദേവാധിപന്മാർ സ്വയമപായം ഭയ
ന്നാവിലമാനസരായി നടക്കയാം

ഭൂവിൽ ജനിമൃതിദുഃഖമകലുവാൻ
പാവനമായൊരു മാർഗ്ഗം തെളിക്കയാം

വല്ലവിശേഷവുമുണ്ടാകയാം—മറ്റു
നല്ലതെന്നാകിലും തീയതെന്നാകിലും

വല്ലഭേ ധൈര്യമിയന്നു വസിക്ക നാ
മല്ലൽ തേടീടരുതിങ്ങനെ യുത്തമേ.

ചിത്തതാരിൽ സ്നേഹഭംഗം ഭയന്നു നീ
യിത്താപമേലുന്നതായ്‌ വരാമിന്നഹോ!

നിത്യമാം പ്രേമത്തിലെന്റെ യശോധരേ
പ്രത്യയമുണ്ടു നിനക്കെങ്കിലോർത്തുവൻ

സത്യമായ്‌ സ്നേഹിച്ചു നിന്നെ ഞാ-നങ്ങിനി
ക്കത്യന്തമാം സ്നേഹമിന്നും ഭവതിയിൽ

ലോകദുഃഖത്തെയോർത്തോട്ടുനാളായതി
വ്യാകുലമാനസനായി ഞാൻ വാഴ്‌വതും

ഏകാന്തദുഃഖനിവൃത്തിമാർഗ്ഗം തേടി
മാഴ്‌കുന്നതും പ്രിയേ നീയറിയുന്നതാം

അന്യരായജ്ഞാതരാമസംഖ്യം കോടി
ഭിന്നജന്തുക്കളെച്ചൊല്ലി ഞാൻ ദുഃഖിപ്പൂ

പിന്നെ പ്രിയതമേ! മൽപ്രാണനോടൊത്ത
നിന്നെയോ നിസ്നേഹനായി മറപ്പു ഞാൻ!

ഇപ്പൊഴുതുമല്ല വല്ലഭേ യോർക്ക നിൻ
ഗർഭസ്ഥനാമെൻ ശിശുവിന്റെയമ്മ നീ.

ഒപ്പംഹൃദയമലിഞ്ഞതുണ്ടായിനി
യൊപ്പം പരസ്പരാശ്ലേഷത്തുഹേതുവാം

മുട്ടയിരിക്കുന്നകുട്ടിനെയംബരം
മുട്ടിപ്പറക്കിലുംപക്ഷിമറക്കുമോ

അന്യോന്യമങ്ങനെയുള്ളബന്ധംപ്രിയേ
ഭിന്നമായ്പോകുമെന്നോക്കൊലാ ഭീരു നീ

നിർവ്വിണ്ണനായൊരുവേളഞാൻനിന്നെയും
സർവ്വസുഖങ്ങളേയും സന്ത്യജിച്ചുപോയ്

ദുർഗ്ഗമമാംക്ലേശമാണ്ടൊടുവിൽസ്വയം
നിർവ്വാണമാർഗ്ഗമറിഞ്ഞെന്നുവയ്ക്കുക

ലോകത്തിനൊക്കെയതുമൂലമുണ്ടാക
മേകാന്തഭാഗ്യമെന്താ–മിരുപേർനമ്മൾ

ശോകവുംക്ലേശവുമെത്രയാന്നാലുമ
താകൃതകൃത്യതയോർക്കിൽനിസ്സാരമാം

പിന്നെയന്നിർവ്വാണവുമന്യജീവികൾ
ക്കെന്നപോൽകാന്തേനിനക്കുമുണ്ടാമല്ലോ

എന്നുടെയത്താഫലമാകയാലതു
ധന്യേനിനക്കുള്ളതല്ലോവിശേഷിച്ചും

എന്നല്ലമിക്കവാറുംനിനക്കായ്ത്തന്നെ
യിന്നുഞാൻസൽഗതിതേടിമാഴ്കുന്നതും

സുന്ദരീനീയും സുഖവുമെല്ലാംനശ്യ
മെന്നതോർത്താണിനിക്കാധിയേറുന്നതും

അല്ലെങ്കിലുംലോകമസ്ഥിരമാണിതിൽ
വല്ലതുംനിശ്ചയമുള്ളതോവല്ലഭേ

നല്ലഭാഗ്യങ്ങളൊരിക്കൽവരും, വരും
വല്ലാത്തയാപത്തുകൾ പിന്നൊരിക്കലും

കാററിൻഗതിയെന്നപോലെയും കേവല
മാററിൻപ്രവാഹം കണക്കെയും ജീവിതം

ഏററവും ശീഘ്രമോടുന്നിതതിൽതങ്ങി
മാററം വരുന്നു ശുഭാശുഭങ്ങൾക്കുമേ

നേരെയൊരുവന സംഭവിക്കുംപോലെ
പാരടക്കം വരാം നന്മയും തിന്മയും

ഓരോരുകാലത്തിലേതേതുഭാവിയെ
ന്നോരാനരന്മാർ വരുന്നവഃരണ്ടുവ

വാനവരും പാർക്കിലിങ്ങനെതന്നെയാം
ജ്ഞാനമവർക്കുതെല്ലേറിയെന്നായ് വരാം

മാനസഭാവവും സൌഖ്യവും ദുഃഖവും
മാനവന്മാർക്കുമവർക്കും സമാനമാം

ആററുകതാപം പ്രിയേയിതോർത്താപത്തി
ലേററുനിന്നീടുക-നിൻറഭാഗ്യത്തിൻറ

മാററവുമംഗളമായ് വരാം നീകണ്ടു
ക്കുററനേയും കൊടിയേയും നിനയ്ക്കുക

ചൊല്ലുവൻവീണ്ടും പ്രിയേഗാഢമാം പ്രേമ
മെല്ലായ്പൊഴുമുണ്ടെനിക്കു ഭവതിയിൽ

സർവജന്തുസ്നേഹിതനാകയാൽശുഭേ
സർവഗുണോൽകൃഷ്ടനീയാകയാലുമേ

ഈ പ്രണയത്തിൻരഹസ്യമറിവീല
സുപ്രബുദ്ധാത്മജയാർക്കുമററാരുമേ

നിർമ്മലേതൽപ്രേമനിഷ്ഠതികാമനായ്
ശർമ്മാൎത്ഥിയായയഥവാപാവനമായ

നിന്മുഖാബ്ജത്തെയകതാരഛിഞ്ഞുഞാൻ
ചുംബനംചെയ്യിന്നിതാശ്വസിച്ചീടുനീ.

സ്വാന്തവിശ്വാസമേകാൻ സ്നേഹികൾക്കഹോ
സ്വാന്തനമില്ലിതിന്മേലതുനില്ക്കനിൻ-

ചെന്തളിർ മേനിവാടുന്നു ഗദ്ഗദസ
ഛിന്തവെടിഞ്ഞിനിനീയുറങ്ങിടുക

അന്തികത്തിങ്കലിരുന്നു ഞാൻ നിന്നെയെ
ന്നന്തരംഗേശ്വരീ സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളുവൻ

എന്നരുൾചെയ്തശ്രുധാരയാലാർദ്രമാ
മന്നായികതൻമൃദുവാം കവിൾത്തടം

ഒന്നുള്ളഛിഞ്ഞുമൂകൻഞാൻ തിരുവടി
യെന്നല്ലഹോ നിജകാന്തയെയാൎത്തിയാ

ഛാകലമാം വിരിമാറിലണച്ചൊന്നു
ലോകൈകകാരുണ്യസിന്ധുതഴുകിനാൻ

ശാന്തമായ്ദേവിയും കണ്ണീരെഴും മിഴി
പ്രാന്തങ്ങൾ പൂട്ടിയുറങ്ങിനാൾ ചിന്തയാൽ

ക്ലാന്തമാം ചിത്തതളിർതളൎന്നും ചെവി
കാന്തവചനാമൃതത്താൽ കുളുൎന്നുമേ.

പിന്നെയുംനിദ്രയിൽപെൺകൊടിയാളതി
ഖിന്നതയോടിയന്നാൾ നെടുവീൎപ്പുവൾ

സന്നതമായി സമയമെന്നമ്മൊഴി
തന്നെവീണ്ടും കേട്ടു കേഴുന്നമാതിരി

അന്നേരമാസ്യംതിരിച്ചുതിരുമേനി
യൊന്നന്തരിക്ഷത്തിൽനോക്കവേ കാണായീ

ചന്ദ്രനക്കർക്കടരാശിയിൽനില്പതു
മന്യമാംജ്യോതിസ്സുകൾതൻനിലകളും

അന്യാദൃശമായ് നിരന്നതാരാവലി
തന്നൊടിവണ്ണമുരപ്പതായുംതോന്നി

പണ്ടേമഹാത്മാക്കളാംദീർഘദർശികൾ
കണ്ടുള്ളകാലമിതല്ലോനൃപാത്മജ

ഇമ്മുഹൂർത്തത്തിൽവരിച്ചുകൊണ്ടീടുക
നന്മയൊടുമേന്മയൊരണ്ടിലൊന്നാശ്രുനീ

അന്നേരമോർത്തുസുഗതനാവീണയിൽ
വന്നമരുത്തുകൾപണ്ടുരചെയ്തതും

എന്നല്ലനോക്കിഗ്രഹസ്ഥിതിപണ്ഡിതൻ
നന്നായറിഞ്ഞുഖണ്ഡിച്ചുതൻഭാവിയെ.

നിർണ്ണയമപ്പോൾഭഗവാനെൻറച്ചൂഴവും
വിണ്ണവർനിന്നിരിക്കാംപ്രേരണയ്ക്കുമേ

ആകയാൽനോക്കിമുകളിലുംതാഴെയും
ലോകൈകബന്ധുവരുൾചെയ്തിതിങ്ങനെ.

വന്നൂസമയം! പുറപ്പെടുന്നുണ്ടുഞാ
ന്നിന്നുതാൻകില്ലിനിവേണ്ടതിരിച്ചുഞാൻ

വല്ലഭേ! നീയുറങ്ങീടിലുമെന്നെനിൻ
ഫുല്ലമുഖാംബുജശ്രീതടുക്കുന്നിതേ !

ഞാനിതുകണ്ടിന്നടങ്ങിമേലുംഭോഗ
പാനീയരാശിയിലാണ്ടുകിടക്കുകിൽ

താനേയൊരിക്കലുടലുവെടിഞ്ഞതി
ലൂനരായ് നാം പിരിയേണ്ടിവരും പ്രിയേ

ഇക്ഷണമെന്നല്ലമത്ഭുതാവിവൃത്താന്ത
മക്ഷികൾമുമ്പിലീയാകാശപത്രത്തിൽ

നക്ഷത്രവൃന്ദമാകും തിളങ്ങുന്നപൊ
ന്നക്ഷരത്തിൽതാനെഴുതിയിരിക്കുന്നു.

ഭൂവിൽഞാൻ വന്നുപിറന്നു കാര്യാർത്ഥമായ്
രാവും പകലും വൃഥാകഴിച്ചു ചിരം

കൈവന്നിടേണ്ടാ നൃപന്റെ കിരീടവു
മാവശ്യമില്ലിങ്ങെനിക്കു സാമ്രാജ്യവും

ഉൗരിയവാളിനൂണാക്കിരിപുക്കളെ
പ്പാരിടമയ്യോ! പിടിച്ചടക്കില്ലഞാൻ

ചോരയൊഴുക്കിലൂർമുങ്ങുമാറെന്റെ
തേരോടിയൂഴിവലംവയ്ക്കേണ്ട താൻ

ശോണിതശോണാക്ഷരങ്ങളിലാരുമി
ക്ഷോണിയിൽ വർണ്ണിച്ചെഴുതേണ്ടയെൻകഥ

കാണികരുണകൂടാതസംഖ്യം സമ
പ്രാണികളെക്കഷ്ടണിപ്പിച്ചു കയ്യൂക്കു

കാണിച്ചു വാച്ചവിഭവഗർവം പൂണ്ടു
വാണുസുഖിക്കയും വേണ്ടായെനിക്കിനി

ഖേതരുക്കൂടാതെ തെരുതെരെഞാൻപാദ
ചാരിയായെങ്ങുമിപ്പാരിൽ നടക്കുവൻ

പാരാതെപൂഴിയെപ്പൂമെത്തയാക്കി ഞാൻ
സൈ്വരം നിലത്തുകിടന്നുറങ്ങീടുവൻ

ആരുമില്ലാത്തവെളിസ്ഥലമൊക്കെയെൻ
ചാരുനികേതമെന്നോർത്തവയിൽത്തന്നെ

വാഴുവനെന്നല്ല മർത്ത്യരിലെത്രയും
മേഴകളെത്താനിണങ്ങരാക്കീടുവൻ

പാവങ്ങളായ പറയരുടുക്കുന്ന
ചീവരം ചുററിനടപ്പനരയിൽഞാൻ.

കാളും വിശപ്പടക്കാൻവെറും വേവിച്ച
താളോതകരയോ വല്ലതുമാകിലും

നീളവെയൂരിൽനടന്നുകൈനീട്ടിന
ല്ലാളുകൾ പിച്ചയിടുന്നതേററുണ്ണുവൻ.

വല്ലാത്തവന്മഴയോ വെയിലോപാര
മല്ലൽചേർക്കിൽ തങ്ങുവൻ മലങ്കാട്ടിന്റെ

യുള്ളിൽവെളിച്ചമേലാത്തഗുഹകളോ
വള്ളിക്കുടിലുകളോ ചെന്നു പൂക്കഞാൻ.

എന്തുവേണ്ടായേതഴലും സഹിക്കുവാൻ
സന്നദ്ധനാകുന്നു ഞാനെന്റെയീശ്രമം

എന്നും ജനനമരണാദുഃഖങ്ങളാൽ
ഖിന്നമാംലോകത്തിനാശ്വാസമേകുകിൽ.

അല്ലലിലിങ്ങനെയാണ്ടോരുനീക്കുപോ
ക്കില്ലാതുഴന്നുതിരിയുമാത്മാക്കളെ

എല്ലാം നിനച്ചലിവും താപവുമാന്നു
വല്ലാതെയെന്നകക്കാമ്പുകായുന്നിതേ.

വല്ലവിധവുമിത്ത്യാഗമവർക്കൊരു
നല്ലമാർഗ്ഗം തെളിപ്പാനുതകീടുകിൽ

ഇല്ലവും ഭാൎയ്യയുമെൻെറ സുഖങ്ങളും
പുല്ലിലും തുച്ഛമെന്നായ് ഞാൻ ത്യജിക്കുവൻ.

മൃത്യുവാൎദ്ധക്യരോഗാദിദുഃഖങ്ങളീ
മൎത്ത്യരിലാൎക്കുമൊഴിഞ്ഞുകാണായ്കയാൽ

അത്യുത്തമനായദേവനും തൽഭക്ത
സത്തമനെക്കൂടി രക്ഷിപ്പതില്ലതാൻ

അല്പദേവാരാധനംകൊണ്ടുപിന്നവർ
നിഷ്ഫലമാക്കുന്നു കാലമെന്നോൎക്കവേണ്ടു.

മൎത്ത്യനെമൎത്ത്യനല്ലാതീഭയത്തിൽനി
ന്നുദ്ധരിപ്പാൻ മററൊരുത്തനുണ്ടായ്‌വരാ

കൂറുമറിവും കഴിവും കുറഞ്ഞുമൊ
ട്ടേറിയുമേറെയുണ്ടാകിലാം വിണ്ണവർ

ആരും കര കണ്ടിടാത്തൊരിസ്സംസാര
വാരിധിയിൽ പൊങ്ങിമുങ്ങി നീന്തീടുവോർ

മുമ്പുകഴിഞ്ഞതും പിമ്പുവരുന്നതു
മുമ്പരൊരേടമറിഞ്ഞെന്നു വന്നിടാം

വമ്പിച്ച ജന്മമരണചക്രത്തിൻെറ
തുമ്പും തലയുമവരുമോരാദൃഢം

എല്ലാററിനുംമുമ്പണുവായതിൽനിന്നു
മെല്ലെപ്പുഴുവായ് പറവയായ് പാമ്പായി

മീനായ് മൃഗമായ് ക്രമേണ മനുഷ്യനായ്
ദാനവാനായ് ദേവനായ് സ്വയമങ്ങനെ

പൊങ്ങിയൊടുവിൽ മഹേശനായ് പിന്നെയു
മിങ്ങോട്ടു താഴുന്നു ജീവിയണുവരെ

ഭംഗമില്ലാതെ തുടൎന്നീയുടലായ
ചങ്ങലച്ചുററുന്ന സംസാരചക്രത്തിൽ

ഇങ്ങനെയാഗമമോതുന്നതുണ്ടതു
സംഗതമെന്നുമെനിക്കു തോന്നിടുന്നു

ആകയാൽജ്ജന്തുക്കളൊക്കെയുമോൎക്കുകി
ലേകാന്വയരാം സഹോദരരാകുന്നു

ലോകത്തിലിബ്ഭവ ദുഃഖവും മൎത്ത്യരി
ലേകനൊഴിക്കിലെല്ലാൎക്കുമൊഴിഞ്ഞുപോം

ജന്മജന്മാന്തരബന്ധമെല്ലാം മറ
ന്നിമ്മഹാമൂഢതയാം കൂരിരുട്ടിലായ്

തമ്മിലോരാതെ താനാരെന്നുമോരാതെ
ജന്മികൾ തപ്പിത്തടഞ്ഞുതിരിയുന്നു

പാരിലീയജ്ഞാനമാം കാളരാത്രിതൻ
ഘോരതയാൎന്ന നിഴലായ് വരാം മൃതി

ആരിലും ദാക്ഷിണ്യമേലാതൊരാൾ വെറും
ക്രൂരതകൊണ്ടു വിനോദിക്കയാമവൾ

ക്കില്ലില്ല മൎത്ത്യരിലേകൻ ശ്രമിക്കിലീ
യല്ലലിനുണ്ടാം നിവൃത്തി ജന്തുക്കൾക്കു

നല്ലഭയസ്ഥാനമേകമുണ്ടാമതിൽ
വല്ലമാൎഗ്ഗത്തൂടെയുമേകനെത്തിടാം

എത്രയോ കാലമിരുട്ടത്തു രാത്രിയിൽ
ചിത്തഭയം പൂണ്ടിരുന്നിരിക്കാം ജനം

എത്രയോ കോടിജനം കുളിൎകാററേററു
ചത്തുമിരിക്കാം തണുപ്പുകൊണ്ടാദിയിൽ

ക്രുദ്ധിച്ചുകല്ലോമരമോകടഞ്ഞുതീ
കത്തിച്ചതുപിന്നെയാമൊരുബുദ്ധിമാൻ

വല്ലാത്തചെന്നായ്ക്കൾപോലെവിശക്കുമ്പോ
ഴെല്ലായ്പ്പൊഴുംഭേദമെന്നിജന്തുക്കളെ

തെല്ലുംകരുണകൂടാതെകടിച്ചുതി
ന്നെല്ലാടവുംനരർ വാണിരിക്കാം ചിരം

പുല്ലായ്വളർന്നുകിടന്നുള്ളചാമയും
നെല്ലുംവരകുമുഴുതുവിതച്ചുടൻ

നല്ലധാന്യംകൊയ്തെടുത്തതിൻചോറൊരു
കല്യാണബുദ്ധിചമച്ചതൊട്ടു [illegible]ിലാം

ഭൂമിയിലെത്രയോകാലമിമ്മാനവ
ക്രുമകൾപോലെയുഴറിനടന്നിട്ടു

നാമോതിടുംഭാഷചൊന്നതാംപിന്നെയും
താമസിച്ചിട്ടതെഴുതിയതാമൊരാൾ

എന്തിനുചൊല്ലുന്നുമർത്ത്യനിന്നൂഴിയിൽ
സ്വന്തമായ്ത്തീർന്നോരനുഗ്രഹമെത്തുള്ളു

സന്തതംവേലചെയ്തേതെങ്കിലുമൊരു
ചിന്തകൻകണ്ടുപിടിച്ചുള്ളതല്ലാതെ

നിശ്ചയമാകയാൽസംസാരബന്ധവും
വിച്ഛിന്നമാകുമൊരുത്തന്റെയത്നത്താൽ

ദുഃഖങ്ങളെല്ലാമകന്നുലോകത്തിനു
മുഖ്യമാംനിർവൃതിയുംവരുംനിർണ്ണയം

ഇത്രമഹത്തായകൃത്യത്തിനോക്കുകി
ലത്യുത്തമനൊരാൾതന്നെതുനിയണം

ഭാഗ്യവും മാഹാത്മ്യവും പാരമാർന്നതി
യോഗ്യനായാരോഗ്യവാനായ് സമൃദ്ധനായ്

ധന്യനായ് മർത്ത്യരെപ്പാലനം ചെയ്യുവാൻ
തന്നെ ജനിച്ചവൻ വേണമെന്നല്ലവൻ

രാജാധിരാജനാവാൻ ശക്തിയാർന്നൊര
വ്യാജതേജോനിധിയായുമിരിക്കണം.

നീണ്ടകാലം ഭൂവിൽ വാണിനിമ്പ് ഭോഗങ്ങൾ
വേണ്ടുന്നിരിപ്പവൻ പോരാ ചിരമതി

സ്വാദുവിഷയശതം നുകർന്നിന്ദ്രിയ
സ്വാദം ഭവിച്ചവനാകിലും പോരതാൻ

ഭോഗക്ഷമമായ യൌവനത്തിന്റെയാ
ഭോഗത്തിലുത്സാഹമേറി നടക്കുവാൻ

സീമയറ്റോരുവിഷയവാരാശിയിൽ
കാമദാഹം ശമിക്കാതെ നീന്തീടുവാൻ

വേണമൊരുവനല്ലാതെ വെറും തപം
കേണു ചെയ്യുന്ന മുത്തുമുനി പോരതാൻ

നല്ലതും തീയതുമായ്ക്കലർന്നിങ്ങുള്ളോ
രെല്ലാമഹത്വങ്ങളിലും മനസ്സഴി-

ഞ്ഞുല്ലാസമാർന്നവനായ്, കൊതിച്ചീടുകിൽ
ദുർല്ലഭവസ്തുക്കളാകിലും കൈവരാൻ

തെല്ലുമിടരറ്റ സർവ്വഭാഗ്യാഢ്യനായ്
കല്യനായ് ദീനാനുകമ്പ കൊണ്ടല്ലാതെ

യല്ലലോരാത്തവനായ് സ്വയമെന്നോടു
തുല്യനായൊരു തരുണനല്ലാ വേണ്ടു

ഞാനമൊരുമൎത്ത്യനെന്നുള്ളതല്ലാതെ
യൂനമെനിക്കൊന്നുമില്ലിങ്ങുകേവലം

നൂനമിതുപോലെഭാഗ്യസൌഭാഗ്യാദി
നാനാവിഭവസംപൂൎണ്ണനൊരുപുമാൻ

കാരുണ്യമൊന്നുതാൻതള്ളിവിടുകയാൽ
താരുണ്യഭോഗവും സൎവ്വസുഖങ്ങളും

വിട്ടുപോയ് ദുഃഖനിൎവ്വാണമാരായുകിൽ
കിട്ടണമില്ലൊരുസന്ദേഹമേതുമെ.

കാലമിനിക്കളയാതിന്നുതാൻപോയി
വേലതുടങ്ങിയസ്സിദ്ധിയെസങ്ഗത്തി

ലാലീനമെന്നാകിലും നരകത്തിന്റെ
മൂലയിലെങ്ങാൻമറഞ്ഞുമിന്നീടിലും

എല്ലാൎക്കമാസന്നമായ് രണ്ടുദിക്കിലു
മല്ലാതീടസ്സുതങ്ങീടിലും യത്നമാ-

ന്നെങ്ങനെയെങ്കിലുമെങ്ങെങ്കിലും ബുദ്ധി
മങ്ങാതെചെന്നെത്തുകാലത്തിലെങ്കിലും

കണ്ടുകരസ്ഥമാക്കിട്ടൊരുവനിനി
ക്കണ്ടുതയെന്തിനുഞാൻതന്നെ പോകുവൻ

ഏതുവ്രതവുമെടുക്കുവനേതൊരു
യാതനവന്നെത്തിയാലും സഹിക്കുവൻ

ഉൎവ്വിയിലും ദ്യോവിലും നരകത്തിലും
ദുൎവ്വഹസംസാരദുഃഖംവഹിക്കുന്ന

സൎവ്വജനങ്ങൾക്കുമെന്റെയത്നംകൊണ്ടു
നിൎവ്വാണലാഭം വരേണമതുമതി

ക്ലേശിച്ചു ലോകഭോഗം വെടിഞ്ഞിങ്ങനെ
യാശിച്ചു നിർവ്വാണരാജ്യമെന്നെങ്കിലും

കിട്ടുമെനിക്കു ഞാൻ ഘോരനാം മൃത്യുവെ
യൊട്ടുമേ കൂസാതെ നേർത്തു ജയിച്ചിട്ടും

വന്നിട്ടുണ്ടിവൻ താരങ്ങളായ് ദ്യോവിൽ
നിന്നു വിളിക്കുന്ന വാനവവര്യരെ

ഖിന്നയാം വിശ്വംഭരദ്ദുഃഖമേലുന്ന
നിന്നിലും നിൻറെ ജനത്തിലും കൂറിനാൽ

ഇന്നു ഞാൻ കൈവെടിഞ്ഞീടുന്നു യൌവന
സന്നദ്ധഭോഗവുമെൻറെയീ രാജ്യവും

സ്വർണ്ണസിംഹാസനവും വിഭവങ്ങളും
വർണ്ണനീയങ്ങളാമോരോ സുഖങ്ങളും

രമ്യമായ് വിണ്ണൊത്ത വിശ്രമാരാമവു
മിമ്മനോമോഹനമന്ദിരം കൂടിയും

എല്ലാററിനേയും വെടികിലും കൈവിട്ടു
തെല്ലും പൊറുപ്പാനരുതാത്തതോർക്കുകിൽ

വല്ലഭേ! ദേവി യശോധരേ നിൻകര-
വല്ലികളാണവയും ഞാൻ വിടുന്നിതേ.

എന്നല്ല കാന്തേ! വെടിഞ്ഞു പോകുന്നു ഞാ
നിന്നു നിൻ ഗർഭസ്ഥമായി നമ്മൾക്കെഴും

പ്രേമമാം പുണ്യലതയിലാദ്യം പൂത്തൊ
രോമനമൊട്ടാം കിടാവിനെത്തന്നെയും

മുററുമുണ്ടാശ നിൻറെ മുഖാംബുജം
ചെററു കണ്ടാനന്ദമേലുവാനെങ്കിലും

പാൎത്താൽപിരിയുകപിന്നെയശക്യമെ
ന്നോൎത്തുഞാൻകാത്തിരിക്കുന്നില്ലയുവരേ.

ആയാസമാന്നുഞാൻനേടുംഗതിയതെൻ
പ്രേയസിമററുള്ളലോകത്തൊടൊപ്പമായ്

നീയുമിപ്പൈതലും കൂടിയൎഹിപ്പതാ
മായതോൎത്താശപാസമാൻപോകട്ടെഞാൻ

എൻപ്രിയേ! ഹാ! ഗഭശായിയാംപൈതലെ!
യെൻപ്രിയമാന്നതാതാ! ഹാ! പ്രജകളെ !!

ഇപ്പോൾപിരിയുന്നുഞാൻ വിയോഗവ്യഥ
യല്പകാലംപൊറുത്തിടുവിനെല്ലാരും.

ലോകത്തിൽനിന്നീയവിദ്യയാംകൂരിരു
ട്ടാകെനീക്കിബോധസൂൎയ്യനുദിച്ചിട്ടും

ഏകാന്തധൎമ്മമാൎഗ്ഗം തെളിഞ്ഞാക്കുമ
ശോകമകന്നുസുഖം വരുമോക്കുവിൻ

എല്ലാംനിരൂപിച്ചുറച്ചുകഴിഞ്ഞുഞാ
നില്ലിനിമാററമിതാ നടകൊള്ളുന്നു.

കല്യനാംമൎത്ത്യൻറ തീവ്ര യത്നത്തിനു
വല്ലഫലവുമുണ്ടാകമെന്നാകിലൊ

ചൊല്ലെഴുംബന്ധവിമുക്തിസാധിച്ചുകൊ
ണ്ടല്ലാതെയിങ്ങുമടങ്ങിവരില്ലഞാൻ.

എന്നു ശപഥവുംചെയ്തുതൻ ശയ്യയിൽ
നിന്നു മന്ദം സ്വാമിതാഴത്തിറങ്ങിനാൻ

ഒന്നുനോക്കീടിനാൻ പിന്നെയും ദേവിയെ
യെന്നിട്ടുതൽപാദപത്മങ്ങൾ കൈകളാൽ

ഉറെറാരുഭക്തികലൎന്നു പിടിച്ചുതൻ
നെററിയിൽ ചേൎത്തു നമസ്കരിച്ചീടിനാൻ

ഊററിററുകണ്ണീർ പതിക്കയാലപ്പോഴും
ഊററും നനഞ്ഞൊരിമപ്പൂണ്ടപോളകൾ

പൂട്ടിമഴയേററ നീലോല്പലത്തിൻെറ
മൊട്ടുകൾപോൽമീലിതമാം പ്രിയയുടെ

മോഹനനേത്രങ്ങളാൎന്ന മുഖാംബുജം
സ്നേഹശീലൻ പാൎത്തു വീണ്ടും കുഴങ്ങിനാൻ

ധൈൎയ്യം വഹിച്ചുടൻ പിന്നെയും തമ്പുരാൻ
നിൎവ്വാണസന്നാഹമാൎന്ന തിക്കൈകളെ

ആൎത്തിയാൽ ഞെങ്ങുന്നനെഞ്ചിൽവിലങ്ങനെ
ച്ചേൎത്തുകെട്ടിക്കൊണ്ടുമെല്ലെന്നടിവച്ചു

ദേവിയുറങ്ങുമാഖട്വയെ മൂന്നുരു
ദേവാലയംപോൽ വലത്തുവച്ചീടിനാൻ

ആനന്ദമേകിയൊരിപ്രിയാശയ്യയെ
ഞാനിനിസ്പൎശിക്കയില്ലൊരുനാളുമേ.

എന്നരുൾചെയ്തുടനേപിറകോട്ടുപോയ്
ചെന്നാൻമണിയറതൻവാതിലോളവും

ഒന്നുകൂടിദ്ദേവിയെയുററുനോക്കിനാൻ
നിന്നാൻമടങ്ങിയടുത്തുപോന്നീടിനാൻ

മങ്ങിയുമുള്ളമലിഞ്ഞും കൃപാകര
നിങ്ങനെപോയ്മൂന്നുവട്ടംമടങ്ങിനാൻ

അത്രയാകർഷകംദേവിതൻസൌഭാഗ്യ
മത്രദൃഢമാണവൎക്കുഴും പ്രേമവും

എന്നിട്ടൊട്ടുവിൽ തിരിച്ചുമിഴിയിണ
തന്നുത്തരീയം തലയിൽ വലിച്ചിട്ടു

മൂടിമുഖം വല്ലവാധൂ[illegible]ഹാധൈര്യ്യ
ധാടികലർന്നു വെളിക്കിറങ്ങീ വിഭു

വാതിലിന്മുമ്പുള്ളങ്ങും തിരശ്ശീലയെ
ക്കാതരനായ് സ്വാമി കൈകളാൽ നീക്കവേ

കാണായി! മുമ്പിൽ സഖിമാർ ശയിക്കുന്ന
ചേണാർന്ന ശാലതത്താട്ടശഭംഗിയിൽ

ധാവള്യമേറുന്ന ദീപപ്രഭയായ
ത്തൂവെണ്ണിലാവുപരന്നടനെങ്ങുമേ,

ഓമനപ്പൂന്നിരമങ്ങിയുറങ്ങുന്ന
താമരപ്പൊയ്കകണക്കതിരമ്യമായ്.

ഗംഗയും ഗൌതമിയും ചിത്രതൊട്ടുള്ള
മംഗലാംഗീജനമൊക്കെയും നിദ്രയിൽ

അംഗങ്ങളങ്ങിങ്ങുതള്ളി സ്വചേതനാ
സംഗം വെടിഞ്ഞ ശരീരങ്ങൾ പോലവെ

വീണുമങ്ങിക്കിടക്കുന്നതു കണ്ടുടൻ
പ്രാണിദയാപരമൂർത്തി ചിന്തിച്ചിതു

ലോലമനോജ്ഞകടാക്ഷങ്ങളും ബഹു
ലീലാഞ്ചിതങ്ങളാമംഗഹാരങ്ങളും

പാലഞ്ചിടും പുഞ്ചിരിപ്രൌഢിതാനുമീ
ബാലികമാരിലിപ്പോൾ കാണ്മതില്ലഹോ!

ഉത്തമശീലമാധുര്യ്യവുമുൽകൃഷ്ട
ബുദ്ധിചാതുര്യ്യവുമെങ്ങോ! കുമാരിമാർ

ന്നിത്താതെകൌതുകമാൻകാണിക്കുന്ന
നൃത്തഗീതാദിസാരസ്യവുമെങ്ങുപോൻ!
ചിത്തവികാരവുമിന്ദ്രിയശക്തിയും
പ്രത്യുഷസ്സിങ്കൽ മടങ്ങിവരാതഹോ

ഇത്തരംതന്നെമനോഹരഗാത്രിമാർ
ചത്തുകിടക്കാമൊരിക്കലിനിയിവർ

ഞെട്ടററടിയുന്ന പൂവിൻെറശോഭയും
ചട്ടററ ചാരുവാം ഗന്ധവുംപോലെയും

കെട്ടവിളക്കിൻപ്രഭയെന്നപോലെയും
കഷ്ടം! ഗുണങ്ങൾ മരിച്ചാൽ കഴിഞ്ഞിതേ

നിദ്രയിവരെന്നീ ഗാഢമാംവശിച്ചു
ഭദ്രമായ്ബന്ധിച്ചുകൊൾകകൺപോളകൾ

വിദ്രുതംപോമെന്നെവാങ്ങ് മധുവർഷമോ
മുദ്രാധികാശ്രുനദിയൊതടുക്കാതെ

ഈവിധംവാഴുമെനിക്കിഹയിലെ
ജ്ജീവിതാനന്ദമരുളുമിത്തോഴിമാർ

ആവലാധിപ്പെട്ടകേണതുടങ്ങിയാൽ
പോവാൻപണിഞ്ഞാനധികകൃപാകുലൻ

സുന്ദരിമാരേഭവതിമാരോടൊത്തു
മന്ദിരസൌഖ്യത്തിൽമുങ്ങിവാണീടിലും

നിങ്ങളുംഞാനുമെന്നല്ലമററുള്ളോരു
മിങ്ങൊട്ടുനാളല്ലിവാഴ്വൂമരങ്ങൾപോൽ

സന്തുഷ്ടിചക്രംവസന്തവുംവർഷവും
സന്താപമേകുംകഠോരമാംഗ്രീഷ്മവും

ചന്തമിയന്നശരത്തുമതിശീത
ന്തുരമായഹേമന്തംശിശിരവും

ഇങ്ങനെമാറിമാറിപ്പോമൃതുക്കളിൽ
ഭംഗിയിൽ പൂത്തും തളിർത്തും ഫലഭരം

തിങ്ങിയും വൃക്ഷങ്ങൾ നില്ക്കുന്നവാടിയും
മങ്ങിയിലകൾപൊഴിഞ്ഞുശോഷിച്ചുമ

ഒട്ടുനാൾനിന്നിവപിന്നൊരുകാറേററു
പൊട്ടിഞെരിഞ്ഞുടൻവീണടിഞ്ഞീടിലാം

കാട്ടുതീകത്തിദ്ദഹിക്കിലാം കോടാലി
മൂട്ടിലേററാശ്ശുമുറിഞ്ഞുവീണീടിലാം

എന്നുള്ളഭേദമിവയ്ക്കുംജരാവ്യാധി
ബന്ധമെഴുംനശ്വരനാം മനുഷ്യനും

ഹന്ത! ദേവോപമനാകുമെനിക്കൊക്കി
ലെന്തിനിമ്മാതിരിജ്ജീവിതം ഭൂമിയിൽ

വേണ്ട! യീവണ്ണമെനിക്കുജീവിക്കേണ്ട
വേണ്ടവിഭവങ്ങളൊക്കെയുണ്ടെങ്കിലും

ഇണ്ടലാന്നന്യമനുഷ്യർവാഴുന്നതു
കണ്ടുകൊണ്ടങ്ങനെഞാൻ സുഖിക്കുന്നതും

അണ്ടർകോനുള്ളഭോഗങ്ങളെല്ലാമെനി
ക്കുണ്ടെങ്കിലും രതിയില്ലതിലൊന്നിലും

ഇങ്ങതിനാൽതോഴിമാരേസുഖമായി
നിങ്ങൾവാണീടുവിനിന്നുപോകുന്നുഞാൻ

ഭോഗസമൃദ്ധിതികഞ്ഞകാലത്തു താൻ
രാഗമൊഴിഞ്ഞുസമസ്തംവെടിഞ്ഞുടൻ

ഏകാന്തദുഃഖനിർവ്വാണമാഘോഷിച്ചു
പോകുന്നിതായീഭുവനമെല്ലാംമൂടി

യാകവേവ്യാപിച്ചോരന്ധകാരംനീക്കി
യേകബോധാർക്കനുദിക്കേണ്ടതിക്കിൽഞാൻ

ഇങ്ങനെയുൾക്കാമ്പലിഞ്ഞുതാനേനയാതി
യെങ്ങുംസഖിമാരുറങ്ങിക്കിടക്കുന്ന

രംഗമദ്ധ്യത്തൂടെമെല്ലെന്നടിവച്ചു
മംഗലമൂർത്തി കടന്നുപോയീടിനാൻ

കൊട്ടാരവാതിൽകഴിയുംഭഗവാനെ
നിട്ടങ്ങുനിന്നാർദ്രതാരനേത്രങ്ങളാൽ

സ്പഷ്ടമാമമ്പാർന്നുനോക്കിനെടുവീർപ്പു
മിട്ടുവിഭോതാഗമമന്ദവായുവാൽ

നാനാനിറമാർന്നപുഷ്പപാത്രങ്ങളിൽ
താനേനിറഞ്ഞസുഗന്ധങ്ങൾനീളവേ

തമ്പുരാൻകാൽനടയായെഴുന്നള്ളവേ
യമ്പൊട്ടുതൂവിനിന്നൂമലർവാടിയും

ജാതമായ്ത്തെല്ലൊരിളക്കം ധരണിയിൽ
സേതുതുടങ്ങിഹിമാചലത്തോളവും

ചേതസ്സിലാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടു ഭാരത
മാതാവിന്മെയ്ഞെട്ടുങ്ങിയപോലവേ

എന്നല്ലദേവകൾവന്നുവിണ്ണിൽതങ്ങി
നിന്നുടൻ നൃത്തഗീതാദിതുടർന്നിതു

മിന്നുമവരുടെയംഗപ്രഭകളാൽ
തന്നെയാവാം രാവിരുട്ടിയലാഞ്ഞതും

ആകുലാത്മാവായ് കൃപാനിധി കണ്ണുനീർ
തൂകിമിഴികളടച്ചധരം പൂട്ടി

ആകാശവീഥിയിൽ താരങ്ങളെ നോക്കി
യേകാന്തചിന്തയിൽ മുങ്ങിനിന്നുക്ഷണം

ലോകപാലന്മാരുമങ്ങെത്തിയോരെയൊ-
ലോകനം ചെയ്തു സന്തുഷ്ടരായ് നിന്നുപോൽ

പിന്നെ ഝടിതി നടന്നുടൻ ദ്വാര
സന്നിധിയോളം തരുച്ഛായയൂടെപോയ്

ചെന്നു രഥപ്പുര പുക്കുടൻ മന്ദമായ്
ച്ഛന്ദനെ മൂന്നുവട്ടം വിളിച്ചാൻ വിള

മെല്ലെ മിഴികൾ തിരുമ്മി വിളികേട്ടു
വല്ലാതെ വൈവശ്യമാർന്നണഞ്ഞീടുന്ന

കല്യനാമസ്സാരഥിയോടുടൻ സ്വാമി
ചൊല്ലിനാൻ കാന്തകത്തെസ്സജ്ജമാക്കുവാൻ

എന്തിന്നൊരുമ്പെടുന്നോ നൃപനന്ദന
നിന്തിരുമേനിയിപ്പോളറിഞ്ഞീലഞാൻ

ബന്ധമെന്തിപ്പോളെഴുന്നള്ളുവാൻ പത്മ
ബന്ധുവുദിച്ചതില്ലല്ലോ മഹാമതേ

സന്ധിച്ചുനീണ്ട തരുച്ഛായകൊണ്ടെങ്ങു
മന്ധകാരാവൃതമല്ലോ വഴികളും

എന്നു സൂതൻ ചൊല്ലവേ തൻ തിരുവടി
ചൊന്നാനറക്കെയോതീടായ്ക സാരഥേ

ഇന്നു ഞാൻ സർവ്വമുപേക്ഷിച്ചു പോകുന്നു
വന്നിതു ദൈവജ്ഞർ ചൊന്ന കാലം സഖേ

ഇന്നിയീരമ്യഭവനത്തിൽവാഴില്ല
പൊന്നണിക്കൂട്ടിലെപ്പൈങ്കിളിപോലെഞാൻ

എന്നുടെമൂലമായ് ജീവലോകത്തിനു
ഖിന്നതനീങ്ങിനിർവ്വാണമുണ്ടാകുവാൻ

ധന്യമാംമാർഗ്ഗമന്വേഷിച്ചു പോകുന്നു
മന്നിലെസ്സൈശ്വര്യങ്ങളെല്ലാംവെടിഞ്ഞുഞാൻ

കുണ്ഠതവേണ്ടപോയ്സജ്ജമാക്കിദ്രുതം
കൊണ്ടുവന്നീടുകകാന്തകത്തെബ്ഭവാൻ

കണ്ടുകൂടായെന്നെയാരുംജനമുണ
ർന്നിണ്ടൽതേടുമ്മുമ്പുപോയ് മറഞ്ഞീടണം

കഷ്ടമെന്തിന്നരുൾചെയ്യുന്നിതുഭാഗ്യ
പുഷ്ടമാംശാക്യകുലദീപമേഭവാൻ

ശിഷ്ടരാകുംദീർഘദർശികൾകണ്ടുള്ള
ദിഷ്ടമെല്ലാമങ്ങുപാഴിലാകുന്നുവോ

പ്രാജ്യപരാക്രമംകൊണ്ടുഭവാൻസർവ്വ
രാജ്യങ്ങളുംകീഴടക്കിബ്ഭരിച്ചിടും

പൂജ്യമാമൈകാധിപത്യംധരയിലാ
ർന്നൂർജ്ജസ്വലമായസൽകീർത്തിനാട്ടിടും

എന്നൊക്കെയല്ലോപ്രതീക്ഷ ഞങ്ങൾക്കൊക്കെ
യിന്നതെല്ലാംമറിച്ചായിതോദൈവമേ

കയ്യിലിരിക്കുമിബ്ഭോഗമെല്ലാം കള
ഞ്ഞയ്യോഭവാനിംപ്പോടുമെടുത്തിനി

പയ്യെഴുമ്പോൾപിച്ചതെണ്ടുവാൻപോകയോ
വയ്യേ! വിചാരിപ്പതിനുമേതുമേ

ഇഷ്ടജനം നിറഞ്ഞിന്ദ്രഗേഹംപോലെ
പുഷ്ടസുഖദമാമീവിശ്രമവനം

തുഷ്ടിയോടും വിട്ടൊരുതുണകൂടാതെ
കഷ്ടമേയങ്ങുന്നു കാനനംപൂകയോ

എന്നൊക്കെയാൎത്തികലൎന്നുചോദിക്കുന്ന
തന്നിഷ്ടസാരഥിയോടുചൊന്നാൻവിഭു

ഛന്ദ! പരമാൎത്ഥമോതുവൻ ഞാനിങ്ങു
മാനവവംശത്തിൽ വന്നുജനിക്കിലും

എന്നുടെ ജീവിതോദ്ദേശ്യമീനശ്യമാം
മന്നിടം പാലിപ്പതല്ലെന്നറിക നീ

ഉൎവ്വിതന്നേകാധിപത്യത്തിനെന്നല്ല
സൎവ്വലോകാധിപത്യത്തിനും മേലായി

നിൎവ്വേദമാൎന്ന മഹാന്മാർ കൊതിക്കുന്ന
നിൎവ്വാണസാമ്രാജ്യമല്ലോ തിരവു ഞാൻ

ഭൂവിലെബ്ഭോഗങ്ങളൊക്കെയും കാമ്യമാം
യൌവ്വനം ക്ലു[illegible]യും നിത്യമല്ലെന്നതും

ജീവിതത്തെത്താൻവെടിഞ്ഞിങ്ങുജന്തുക്കൾ
ചാവുന്നതുമറിയുന്നതല്ലോഭവാൻ

എന്തിനേറെപ്പറയുന്നു സഖേ! പോക
കാന്തകത്തെദ്ദ്രുതംകൊണ്ടുവന്നിടുക.

ഇങ്ങനെചൊന്നതുകേട്ടുമനതളിർ
മങ്ങിയസ്സാരഥി വീണ്ടുമോതീടിനാൻ

ഹന്തകൃപാനിധേവൃദ്ധനാംമന്നവൻ
തന്തിരുവുള്ളമെന്തെന്നറിയേണ്ടയോ

നിന്തിരുമേനിതാൻ സൎവസ്വമെന്നോൎക്കു
മന്തഃപുരജനത്തെയങ്ങിക്കണ്ടയോ

സന്താപസാഗരത്തിങ്കലഗാധത്തി
ലുന്തിയിട്ടിന്നിയീയുററവരെബ്ഭവാൻ

എന്തുപായത്താൽ കരയേററുമായതു
ചിന്തിയാതുള്ള സംരംഭമുചിതമോ

കേൾക്ക സഖേ സ്വാൎത്ഥമാം സുഖം കാമിച്ചു
വാഴ്ക്കും പ്രിയതയൊന്നും സ്നേഹമല്ലതാൻ

ഉൾക്കാമ്പിലമ്മാതിരിസ്നേഹമുൾക്കൊണ്ടു
ദുഃഖിപ്പവൎക്കാൎത്തി തങ്ങളെച്ചൊല്ലിയാം

ഞാനോ മറിച്ചേൻ സ്വജനത്തിനെന്നല്ല
മാനവൎക്കും വാനവൎക്കുമെല്ലാൎക്കുമേ

ദീനത നീക്കാനുപായമോൎത്തിങ്ങനെ
ദൂനഹൃദയനായ് ശോകം വെടികയാം

മത്സുഖത്തേക്കാളവരുടെ സൌഖ്യത്തെ
വത്സലമാമെൻഹൃദയം കൊതിക്കയാൽ

ഉത്സുകനായ് നിഷ്ക്രമിക്കയാം ഞാൻ ദ്രുതം
മത്സാരഥേ കാന്തകത്തെ വരുത്തുക.

അത്യരം രാജ്യം കടന്നു പോയീടണം
പ്രത്യൂഷസ്സിന്നുമുമ്പില്ലഃ ഭേദം സഖേ

അത്വരയേറിട്ടുമെൻ ഹയത്തെച്ചെന്നു
സത്വരം കൊണ്ടുവന്നീടുക പോക നീ.

ഇത്തരം നിൎബന്ധപൂൎവമാം വാക്കുകേ
ട്ടുത്തരം തോന്നാതെ കുമ്പിട്ടു സൂതനും

ഉത്തരളാശയനായ്പോയിലായത്തി
ലത്തുരംഗത്തെയുടനാനയിക്കുവാൻ.

പിന്നെയവൻതിരുമ്മിദൃഢമശ്വത്തെ
മിന്നുന്നൊരോമൽവെള്ളിക്കടിഞ്ഞാണിട്ടു

പൊന്നണിക്കോപ്പുംവിരിപ്പുമണിയിച്ചു
സന്നദ്ധമാക്കിയഴിച്ചുതെളിച്ചിതു

ഭള്ളാർന്നുകാന്തകംഗംഗയിൽപൊങ്ങുന്ന
വെള്ളത്തിരപോലെകേസരപുച്ഛങ്ങൾ

തുള്ളിച്ചണഞ്ഞിതതുകണ്ടുദേവനു
മുള്ളിലൗത്സുക്യമൊതുങ്ങാതെയായിതു

വന്നുതൻസ്വാമിയരമനവാതുക്കൽ
നിന്നരുളുന്നതു ദൂരത്തുകണ്ടഹോ!

തോഷാകുലമായുടൻ കാന്തകം നിജ
ഘോഷാരവത്താൽ ജയാശംസചെയ്തിതു

താമരപ്പൂപോൽചുവന്നനാസാപുട
സീമകാട്ടിത്തലവക്രിച്ചുപൊക്കിയും

ഭീമമായ്ലാടമിയന്നകുളമ്പുകൾ
ഭൂമിയിൽകുത്തിമെതിച്ചാലിക്കൂട്ടിയും

ആമോദഗർഭിതനായ്കാന്തകം
സ്വാമിതൻ സന്നിധിപൂകിനാൻ-തൽക്ഷണം

കോമളമാം കരാബ്ജംപൊക്കിമന്ദമ
ശ്രീമാനതിൻനെററിയിൽ തട്ടിനിർത്തിനാൻ

ആരവംവാജിക്കൂട്ടുന്നതുകേട്ടുമ
ങ്ങാരുമുണർന്നീലതാശ്ചര്യമല്ലതാൻ

വിണ്ണവർപൊത്തിയിരുന്നിതവരുടെ
കണ്ണും ചെവിയും കരപല്ലവങ്ങളാൽ

തമ്പുരാൻകൂറാൽപിടിച്ചുകതിരതൻ
വമ്പിയലും തലമെല്ലക്കനിച്ചുടൻ

വെൺപ്രഭയാന്നരോമസ്നിഗ്ദ്ധമാംകഴ
ത്തമ്പിൽതലോടിയലിഞ്ഞരുൾചെയ്തിതു

നില്ക്കനില്ക്കെൻപ്രിയകാന്തകശാന്തമായ്
നില്ക്കചെറുതുഞാൻചൊൽവതുകേൾക്കനീ.

ഇക്കുറിയെന്റെയാത്രയ്ക്കുള്ളദൈർഘ്യവും
മുഖ്യതയുംനീയറിയുന്നതായ്വരാ.

ലോകത്തിനുദുഃഖനിർവ്വാണമാരാഞ്ഞു
പോകുന്നുഞാനതെങ്ങെന്നറിയായ്കിലും

ശോകമീജ്ജീവികളെക്കണ്ടുസന്തതം
മാഴ്കുമെൻചിത്തംനയിക്കുംവഴിക്കുകേൾ

നേരോതുവനതുകണ്ടുകിട്ടാതിനി
പ്പോരാമടങ്ങിഞാനിങ്ങെന്നറികനീ

ആരുമേപോരിതിൽചെയ്തിരിക്കില്ലിത്ര
ദൂരസഞ്ചാരംകുതിരമേലെങ്കിലും

ധീരനായെന്നെവഹിക്കണംനീവരും
ചാരിതാർത്ഥ്യംനിനക്കുംഹയരത്നമേ,

മാനവന്മാർക്കുംസുരന്മാർക്കുമെന്നല്ല
മാനസകായികദുഃഖജാലങ്ങളാൽ

ദീനരാംപ്രാണികൾക്കെല്ലാററിനുംബുദ്ധി
ഹീനമാംജീവിജാലത്തിനുകൂടിയും

ദീനതനീക്കിനിർവാണമേകീടുവാൻ
ഞാനിത്തുടരുന്നയത്നത്തെയാത്തുനീ
ഊനമറെറാരനുതാപമാർന്നീമഹാ-
യാനഖേദങ്ങൾസഹിക്കണം കാന്തക.

ചൊല്ലുവനിപ്പൊഴീരാത്രിയിൽതന്നെനാം
വല്ലവിധവും പുറപ്പെട്ടുപോകണം
അല്ലെങ്കിലിഷ്ടജനങ്ങളുണർന്നുപോം
കില്ലില്ലവർപിന്നെയസ്സാഹയപാർത്ത.

മേലേറിമെല്ലെമുതുകിൽഞാൻതട്ടുമ്പോ
ളാലോലവേഗമാർന്നാഞ്ഞുൽപതിക്കണീ
സ്ഥൂലങ്ങളാമർഗ്ഗളങ്ങളുമുന്നത
സാലങ്ങളും സമുല്ലംഘിച്ചുപക്ഷിപോൽ

ആയാസമാന്നെത്തിയാശ്ശുനിൻവേഗത്തെ
യായിരംഖഡ്ഗധരന്മാർതടുക്കിലും
പായുകനില്ക്കാതെശീഘ്രതരം ചണ്ഡ
വായുപോൽലോലവിദ്യുല്ലതപോലെയും

എന്നരുൾചെയ്തു ലഘുതരമായ് സ്വാമി
യൊന്നുകുതിച്ചുകുതിരമേലേറിനാൻ
വന്ദിച്ചരികിലാകാശത്തുനിന്നുള്ള
വൃന്ദാരകന്മാർ പിടിച്ചേററിയപോലെ

എന്നിട്ടുതൃക്കൈകളിൽകടിഞാണേന്തി
നന്നായിതിരിപ്പുറപ്പിച്ചുതിരുവടി
ഒന്നുകരതളിരാൽ കാന്തകത്തിന്റെ
യുന്നതശീർഷത്തിലാഞ്ഞുതട്ടീടിനാൻ

വന്നുതള്ളും വേഗധാടിസഹിയാതെ
നിന്നുവിരണ്ടുശിരസ്സുകുടഞ്ഞുററ

മുന്നമിപ്പിച്ചു ചെവികൾ കൂർപ്പിച്ചുകൊ
ണ്ടന്നു ദ്രുതവേഗം പുറപ്പെട്ടു കാന്തകം
പിന്നെ ദ്രുതതരമോടീ കുളമ്പുക
ളൊന്നായ് നിലത്തു പതിച്ചു കുതിച്ചുമേ.
ഇങ്ങനെ നാഥൻ നിജഹയാരൂഢനാ
യെങ്ങും പിറകിൽ തിരിഞ്ഞു നോക്കാതെയും
സ്വർല്ലോകമൊക്കും ഗൃഹവും സുഖങ്ങളും
പുല്ലോളവും ഗണിയാതെയും പോയിതു്
കൽത്തളമാർന്ന നിലത്തിൽ പതിച്ചുതീ
കത്തി ജ്വലിക്കും കുളമ്പിന്റെ ഘോഷവും
പാരം കിലുങ്ങും കടിഞ്ഞാൺ തുടലുതൻ
സ്ഫാരാരവവുമാരും കേട്ടുണരാതെ
ദൂരെദ്ദൂരെപ്പാഞ്ഞു ചെന്നഹോ ദുർഗ്ഗങ്ങ
ളോരോന്നുമാത്ര കടന്നിതു കാന്തകം
പാരിൽ കുളമ്പൊച്ച കേൾക്കാതെ പുഷ്പങ്ങൾ
വാരിവിരിച്ചുപോൽ വാനവർ നീളവേ
ആരവമാർന്ന കടിഞ്ഞാൺ തുടൽ ദിവ്യ
ചാരുപടംകൊണ്ടവർ താൻ പൊതിഞ്ഞു പോൽ
എന്നല്ലയേറെ നിയോജ്യജനങ്ങൾ ചേ
ർന്നൊന്നായ് പണിപ്പെട്ടു തള്ളിയാലേറവും
ഉച്ചമായ് യോജനദൂരത്തു കേൾക്കുന്നൊ
രൊച്ചകലർന്നു നീങ്ങീടും കവാടങ്ങൾ
ദേവനശ്വാരൂഢനായങ്ങണയവേ
കേവലം നിശ്ശബ്ദമായനായാസമായ്
അമ്മൂന്നു കോട്ടവാതുക്കലുമൊന്നുപോൽ
ചെമ്മെ തുറന്നു താനേ വഴി നൽകിപോൽ

നാകികളീയാനുകൂല്യങ്ങൾ ചെയ്‌വതാ
മാകാത്തതല്ലവർക്കായതെന്നല്ലഹോ
ലോകൈകകാരുണികനു ചരാചര
ലോകങ്ങളെല്ലാം സ്വയം സഹായിക്കയാം
ദ്വാരദേശങ്ങളിൽ കാവൽനിന്നീടിന
വീരാഗ്രണികളായുള്ള ഭടരുമേ
ഉത്തരിപ്പിടിച്ചവാൾ താഴത്തു വീഴ്‌വതു
മോരാതെയങ്ങിങ്ങുനിന്നുറങ്ങീടിനാർ
നേരേമലയാദ്രിയിൽനിന്നവിടെയ
ന്നേരത്തണഞ്ഞു ദേവാജ്ഞയാലെന്നപോൽ
ആരിലുംനിദ്രയണയ്ക്കുമിളംകുളുർ
മാരുതൻമെല്ലെമെല്ലെ വീശിനില്ക്കയാൽ
ഏതാകിലും തൻമഹോദ്യമത്തിന്നാശു
യാതനാകുംതൻതിരുവടിക്കിങ്ങനെ
യാത്രയിലുണ്ടാമനന്തരായം സിദ്ധി
പാത്രതയോതും പ്രഥമശകുനമാം
എന്തിനുവിസ്തരിപ്പു സ്വാമിയീവിധം
പന്ഥാവിലേതും പ്രതിബന്ധമെന്നിയേ
കാന്തകാക്രുദ്ധനായേകനായ്ത്തൻപുര
പ്രാന്തവുംനാട്ടും വനങ്ങളുമൊക്കയും
ഓടിക്കടന്നുപോയാനഗ്രമാരുത
ധാടിയെവെന്നവേഗത്തിലാരാത്രിയിൽ
പാരംപ്രഭാതമടുത്തു കിഴക്കതി
ഗൌരാഭ്രമുള്ളവിഗ്ഗിരിശ്ശിഖരോപരി
ദൂരത്തുശുക്രനുദിച്ചുപൊങ്ങീസ്വാമി
ചാരത്തുടനനോമാനദികണ്ടിതു

ക്ഷീണതയാൎന്നതുരംഗമത്തെക്കടി
ഞാണുപിടിച്ചങ്ങുനിൎത്തിദ്ദയാനിധി
ക്ഷോണിയിൽചാടിയിറങ്ങിപ്പുഴയുടെ
വേണിയാൽവേർപെട്ടമാരാജ്യസീമയിൽ
തൻപ്രിയകാന്തകത്തെസ്വാമിനെററിമെ
ലൻപോടുചുംബിച്ചുമാററിനിൎത്തിപ്പിന്നെ
മന്നവയോഗ്യമാംതന്റെ മകുടവും
മിന്നുന്നമെയ്യാഭരണങ്ങൾ സൎവ്വും
പൊന്നണികഞ്ചുകവും പാദുകകളും
മന്നിൽമഹാത്മാവിഴച്ചുവെച്ചീടിനാൻ
സന്നിധിതന്നിലണഞ്ഞുടൻ ഛന്ദനും
ഖിന്നതയോടടതൊഴുതുനില്ക്കുന്നതു
കണ്ടുകനിഞ്ഞരുൾചെയ്തു കൃപാനിധി
യിണ്ടൽതേടായ്ക നീയെൻപ്രിയ സാരഥേ
ഇന്നെനിക്കായ് ഭവാൻചെയ്തോരുപകാര
മെന്നുമേങ്ങൾക്കു ശുഭമഹത്തുവായ് വരും.
എന്നല്ലതുകൊണ്ടു സൎവ്വലോകത്തിനും
വന്നുകൂടും നിത്യമംഗളവും സഖേ!
തമ്പുരാൻപിന്നെയരയിൽനിന്നക്ഷണം
പൊൻപിടിയാൎന്നവാളൂരിസ്വയംതന്റെ
കോമളയൂമലതപോൽകുടിലമായ്
ശ്യാമളമാംശിഖാബന്ധമരിഞ്ഞുടൻ
വാളുമതും സാരസനവും കാന്തിയാൽ
കാളുമുഷ്ണീഷവും കഞ്ചുകാദ്യങ്ങളും
ഛന്ദന്റെകയ്യിലേൽപ്പിച്ചുഹോപിന്നെയും
ചൊന്നാൻജഗൽപൂജ്യനാംസ്വാമിയിങ്ങനെ:—

ഇക്കണ്ടതൊന്നുമിണങ്ങില്ലിനിക്കിനി
പൊയ്ക്കൊൾകിതെല്ലാമെടുത്തു സഖേ! ഭവാൻ
വയ്ക്ക നൃപസന്നിധിയിൽബ്ബന്ധുക്കൾക്ക
മൽക്കഥയോർപ്പാനുപകരിക്കാമിവ
സോൽകണ്ഠനാം താതനോടിങ്ങനെയെന്റെ
വാക്കാൽപറകയും ചെയ്ക വണങ്ങി നീ
ഞാനിതാ സർവ്വമുപേക്ഷിച്ചു ഭിക്ഷുവായ്
ജ്ഞാനാർത്ഥിയായ് സ്വരാജ്യം വിട്ടുപോകുന്നു.
മാനവാധീശനെൻ താതൻ കനിഞ്ഞെന്റെ
ദീനത തേടാതെയിന്നു പൊറുക്കണം
ഏതുകഠിനവ്രതം പോററുമേകനായ്
ഭീതിയെഴും കാട്ടിൽ വാണുമാരാഞ്ഞുമേ
ബാധകളെല്ലാം കടന്നു മനോരഥം
സാധിച്ചു വിശ്രാ[illegible]
ധന്യനായ് ജ്ഞാനസാമ്രാജ്യാധിപനായി
മന്നവന്മാർക്കഖിലർക്കുമാരാദ്ധ്യനായ്
മന്നിടമെന്നല്ല മററു ലോകങ്ങളു
മെന്നുടെയതാദൃശസ്സൽപ്രവൃത്തിയാൽ
ഖിന്നത തീർത്തു ഞാൻ കീഴടക്കി പ്രഭോ
പിന്നെബ്ഭവൽപദം വന്നു കണ്ടീടുവൻ
മൃത്യുസംസാരവിവശനാം മർത്ത്യനെ
മർത്ത്യനൊഴിഞ്ഞു പാലിപ്പതിനില്ലൊരാൾ
സത്യമതാകയാൽ സർവ്വോത്തമമായ
കൃത്യമെന്നോർപ്പു ഞാനിജ്ജഗൽപാലനം
എന്നോടു തുല്യമീ മുക്തിമാർഗ്ഗം തേടി
മന്നിലൊരാളുഴന്നിട്ടില്ലിതുവരെ

എന്നതോർത്താൽ കണ്ടുകിട്ടുമെനിക്കിതു
സന്ദേഹമില്ലഞാൻസാധിക്കുമീപ്സിതം.
ഏകാന്തമായ് തന്റെ ലോകംവെടിയാതെ
ലോകരക്ഷയ്ക്കൊരാളർഹനാകില്ലതാൻ
ആകയാലാശാപാശമാന്താതൻവാഴ്ക
പോകുന്നുഞാൻപോയിതോതുകഷീ സഖേ!
ഇങ്ങനെയോതിവിഷണ്ണനാം ഛന്ദനെ
യെങ്ങനെയെങ്കിലുമേറെനിർബ്ബന്ധിച്ചു
മംഗലമൂർത്തിമടക്കിയയച്ചിതാ
യിംഗിതവേദിയാമശ്വരത്നത്തോടും
പിന്നെയക്കോടയതിൽ സ്വയംമുണ്ഡിയായ്
സന്ന്യസ്തലവാരണനായ്സതചരം
തന്നുജ്ജ്വലമാംതിരുവുടൽതാമ്രാഭ
ചിന്നുമൊറ്റശ്ശാടികൊണ്ടുമറച്ചഹോ
ധന്യതതേടുമത്തിക്കൈയ്യിലോടുമായ്
വന്ദ്യപാദൻപോയ് പുഴയുംകടന്നുടൻ
ചെക്കന്നെരപ്പുക്കുനീണ്ടപെരുവഴി
യൊന്നിലേറിത്തനിയേ നടകൊണ്ടിതു
മന്നിൽപ്രകാശംപരത്താനടിച്ചെഴ
മന്ന്യതരുണാർക്കനെന്നുതോന്നുംവിധം
അഞ്ചിതചര്യൻഭഗവാൻതഥാഗതൻ
തഞ്ചരിതം സർവ്വലോകമനോഹരം.
തുഞ്ചഗുരുവരോപജ്ഞമാംരീതിയിൽ
നെഞ്ചലിയിക്കുന്ന നിഷ്ക്രമണംവരെ
ഇങ്ങനെഞാൻപാടിനേൻ,—സൽക്കഥയുമാ
യെങ്ങനെവേഴ്ചയാന്നാലുമുണ്ടാംശുഭം.

(നാലാംകാണ്ഡംകഴിഞ്ഞു)

പൂർവ്വഭാഗംസംപൂർണ്ണം.

തമഃശക്തി.

അതിരസകരമായ ഒരു അത്ഭുതകഥ. ദുഷ്ടദേവതക
സേവിച്ച് അവരുടെ സഹായത്താൽ ഉന്നതപ
യിൽ എത്തി ലോകത്തിൽ അനേക പാപകൃത്യങ്ങ
ചെയ്താൽ ഒടുവിൽ ദുഃസഹമായ നരകദുഃഖത്തെ അ
ഭവിക്കേണ്ടിവരും എന്നുള്ളതിനെ ഈ കഥ തെള
ക്കുന്നു.

വിശ്വവിഖ്യാതനായ റെയിനാൾഡ് എന്ന
ഗ്ലീഷ് ആഖ്യായികാ കർത്താവിനാൽ രചിക്ക
"നെക്രോമാൻസർ" എന്ന പുസ്തകത്തിന്റെ ഒ
നുകരണമാണ് ഇതു് എന്നു കേൾക്കുമ്പോൾ ത
കഥയുടെ രസികത്വത്തെ പററി വായനക്കാർക്ക്
ഹിക്കാമെന്നുള്ളതിനാൽ അധികം വിസ്തരിക്കു
ഒന്നാം ഭാഗം തയ്യാറായിവരുന്നു. ആവശ്യക്കാർ
ക്കൂട്ടി അപേക്ഷിക്കണം.

കാപ്പി ഒന്നിന് വില രൂപാ .

L. F. Fernandez & Sons.
TRIVANDRU
QUI

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി